

Tache PAPAHAGI

CONTRIBUȚII LEXICALE

BUCUREȘTI

1939

1. AROMÎNII DIN PUNCT DE VEDERE ISTORIC, CULTURAL ȘI POLITIC, *conferență*; București, 1915; 36 pag., cu 6 gravuri.
2. LA ROMÎNII DIN ALBANIA [*impresii de călătorie*]; București, 1920; vi-72 pag., cu 9 gravuri.
3. ANTOLOGIE AROMĂNEASCĂ; București (ed. Casei Școalelor), 1922; XLVII-519 pag., cu 30 vederi etnografice, 12 arii musicale și glosar în limba franceză.
4. DIN FOLKLORUL ROMANIC ȘI CEL LATIN, *studiu comparat*; București (ed. Casei Școalelor), 1923; II-174 pag., cu 2 gravuri.
5. O PROBLEMĂ DE ROMANITATE SUD-ILIRICĂ (extras din *Grai și suflet*, I, 1); București, 1923; 30 pag., cu 2 planșe.
6. DIN EPOCA DE FORMAȚIUNE A LIMBEI ROMÎNE : *probleme etnolinguistice* (extras din *Grai și suflet*, I, 2); București, 1924; 34 pag.
7. CERCETĂRI ÎN MUNTII-APUSENI (extras din *Grai și suflet*, II, 1); București, 1925; 72 pag., cu o hartă și 8 planșe.
8. GRAIUL ȘI FOLKLORUL MARAMUREȘULUI; București (ed. Academiei romîne), 1925; LXXXIII-240 pag., cu o hartă și 22 planșe.
9. CREAȚIUNEA POETICĂ POPULARĂ (extras din *Grai și suflet*, II, 2); București, 1926; 47 pag.
10. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A AROMÎNILOR, vol. I (Nuși Tulliu, *Poesii* — original și transpunere în limba literară); București, 1926; XVI-144 pag.
11. DISPARIȚII ȘI SUPRAPUNERI LEXICALE, I (extras din *Grai și suflet*, III, 1); București, 1927; 24 pag.
12. MACEDO-ROMÎNII sau AROMÎNII (Seria C, n-rul 30 din publicațiunea *Cunoștințe folositoare*, ed. «Cartea românească»); București, 1927; 29 pag.
13. ETNOGRAFIE LINGUISTICĂ ROMÎNĂ [curs universitar litografiat]; București, 1927; 118 pag.
14. BASILICA-ECCLESIA [în *Romania orientală*], apărut în *Omagiu lui I. Bianu*; București, 1927, pag. 285—288.
15. IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE (*daco-roumaine et aroumaine*), tome I (318 photographies originales, avec textes français et roumain); București, 1928; 176 pag.
16. DISPARIȚII ȘI SUPRAPUNERI LEXICALE, II (extras din *Grai și suflet*, IV, 1); București, 1929; 15 pag.

Tache PAPAHAGI

CONTRIBUȚII LEXICALE

BUCUREȘTI

1939

S'a tipărit în 435 de exemplare.

Presint o serie de cuvinte, pe cari le-am extras din cîteva publicațiuni fără a fi avut vre-o intenție de a lucra la vre-un ... dicționar dacoromîn. Cea mai mare parte din ele, mai ales lexicul extras din documente, alături de alte cuvinte neînșirate aci, a format obiectul unui curs univesitar pe care l-am ținut în 1937—1938.

Constatînd că multe din cuvintele acestui curs lipsesc din dicționarele de basă ale limbei romine — și anume din *Dicționarul Academiei romîne*¹, *Dicționarul romîno-german* de Tiktin și *Dicționarul enciclopedic* de I.-A. Candrea —, am controlat mai întregul meu material cu aceste trei dicționare. În urma acestei migăloase operațiuni, pentru care am avut ca punct de plecare mai cu seamă *Dicționarul enciclopedic*², am reținut cuvintele cari nu există fie într'unul sau două din aceste dicționare, fie în toate trei, menționînd după fiecare cuvînt, în parentesă și prin respectivele abreviațiuni (*Ac*, *T* sau *C*), dicționarul sau dicționarele din cari lipsesc. În aceste pagini lexicale dau și cîteva elemente cari există în amintitele dicționare, dar ale căror înțelesuri nu sînt înregistrate, sau ale căror etimologii ori nu sînt date, ori trebuie rectificate sau precisate. Pentru cuvintele ce există în vre-unul din cele trei dicționare, în general nu reproduc nici sensul și nici etimologia lor. Ca explicații și contexte, din lipsă de mijloace pecuniare, am concentrat mai totul la mai puțin decît strictul necesar — pentru multe forme, ușor de înțeles, nici nu dau sensul lor.

¹ Pînă la 1 Ianuarie, 1939, din acest dicționar au apărut *A—Crășca* și *F—Lucustru*.

² Motivul? Pentru că, din cele trei dicționare, acesta e cel ce va putea apărea și în alte ediții. Tot pentru acest motiv menționez și cîteva cuvinte ce lipsesc din dicționarul lui Tiktin, dar pentru cari, în cel enciclopedic, nu s'au dat citate — cf., bunăoară, *bară*, *bistriț*, *bord*, *captă*, *gomilă*, *mau*, *paor* etc.

Firește, acest glosar, care ar putea chiar impresiona prin numărul cuvintelor, nu trebuie să surprindă. Niciodată un dicționar nu a fost și nu va fi complet, mai ales acel al unei limbi vii și când un atare dicționar e opera unui singur om. Nu poate fi, deci, mirare că, bunăoară, din admirabilul dicționar al lui Tiktin lipsesc multe cuvinte, cum ar fi: *depăra*, *eclipsă*, *elector*, *hotărît*, *lăudoare*, *luteran*, *magistratură*, *maior*, *major*, *manifest(a)*, *matematic(ă)*, *medicină*, *ministru*, *murmura*, *orient(a)*, *origine*, *pantof*, *porție*, *practic*, *pretinde*, *prinț*, *protecție*, *protesta*, *recomanda*, *registru*, *retor(ică)*, *sefestr*, *sperula*, *strofă*, *tesaur*, *transit*, *univers(al)*, *universitate*, *uz-....*, *violet* etc. Pentru filologul integru nu poate fi mirare că din dicționarul d. Candrea lipsesc cuvinte dialectale ca *zigan*, sau vechi ca *op*, deși aceste cuvinte, și altele ca acestea, însuși d. Candrea le-a dat în anterioare lucrări ale sale, cum ar fi *Graint din țara Oașului și Psaltirea șcheiană*.

Menționez că în aceste pagini nu am înșirat tot ce am avut; am trecut chiar peste cuvinte publicate în lucrările mele, sau culese odată cu materialul colecției mele etnografice etc.¹ Ceva mai mult: se poate vedea că materialul de față nu e extras din prea multe publicațiuni. De observat însă că, pentru extragerea unui atare material, trebuie citite cu atenție chiar publicațiunile ce au cite un glosar, pentrucă adesea glosarele lor nu sînt complete. Și dacă la această constatare am adauge și faptul că eu nu reproduc aci și forme neînregistrate în dicționare dar relevate în publicații de specialitate cum ar fi *Dacoromania*, *Grai și suflet* etc., atunci se poate deduce cit de incompletă este și presenta contribuție; în această privință, reiese limpede necesitatea întocmirilor pe perioade de ani ale unor indice generale măcar din indicele volumelor unor atari publicații.

În general, materialul din paginile lexicale ce urmează nu privește în întregime un dicționar enciclopedic. Am avut în vedere un dicționar istoric amănunțit, cum e *Dicționarul Academiei*; de aceea am înregistrat și cuvinte isolate, ce apar chiar fără context și cari mi-au rămas necunoscute ca sens și etimologie. Totuși, chiar acestea pot avea rostul lor pentru istoria limbei, în special sub raportul straturilor de cultură și civilizație. Pentru cîteva din ele nu am avut absolută siguranță ca

¹ Cf., de exemplu: *agrîchisi (a se)*, IS, 149 (= arom. *agrîvescu*), < ἄγρο:κῶ; *curdusit*, IS, 141 (= arom. *curdusescu*), < κορδόνουα; *falcă*, PI, III, 7, < rut. *falka*; *misnic*, PI, III, 155, < sl. *mstknikn*; *reniș*, TP, 95 — cf. *rene*; *sistimă*, IS, 166, (= arom. ~), < σούτημα; *vivor*, PI, III, 169 etc.

exactitate, mulțumindu-mă doar cu reproducerea lor exactă din respectivele publicațiuni. Toate acestea, alăturate celor cunoscute numai ca sens, vin să mărească la citeva sute numărul cuvintelor necunoscute sau neprecisate ca origine — aci am precizat etimologia la peste 250 de forme¹. De amintit că la etimologiile turcești dau imediat în parentesă o cifră ce arată pagina din dicționarul turco-frances din 1911 al lui *Diran Kélékian* la care se află etimonul.

Dar, între atâte cuvinte — dintre cari multe privesc comerțul din trecut și dintre cari multe au fost apariții trecătoare în limbă —, sînt și categorii de o reală însemnătate, cum ar fi următoarele:

a —. Nu pot scăpa atenției filologice elemente latine ca: *aușuc* (pentru care cf. și cursul meu *Aromîni*, 98), *cumpărătoare* (cu seria de trimiteri făcute), *înfuga* (cf. arom. *fugare*, *fugat*), *lumitor*, *nedat*, *oară*, *rumîni*, *schema* (pentru care cf. arom. *șcl'im*, identic cu *șcl'imur* — v. Per. Papahagi, *Notițe etimologice*, 45 —) etc.;

b —. La fel trebuie reținute cuvinte ca *fatură* (cf. arom. *fătură*) sau *mandră*; *ciumăra* (cf. arom. *cemir*, *nciumirare*), *ciumeli* (cf. arom. *ciumeală*, *ciumilire*) etc. ;

c —. Din numeroasele forme turcești menționăm citeva, dînd după fiecare în parentesă forma aromînă: *canareă* (*cănără*'), *chitabi* (∞), *dam* (*damă*), *geânîn* (*geânîm*), *hasé* (∞), *horșâf* (*cușâfe*), *leblebi* (*nibirbil'e*), *lolăchiu* (*lulăchiu*), *megid* (*migîl*), *nobét* (*nubéte*), *tahtărvân* (*tăhtăvîne*) etc.;

d —. In fine, relevăm un mic număr și din cele grecești: *acatastasie*, *apofasis*, *catastroși*, *chîndinefsi*, *decasterie*, *dicheomă*, *embodisi*, *hri-*

¹ Cît privește paternitatea etimologiilor date, nu-i exclus ca vre-una sau vre-unele din ele să fi fost date undeva de alt-cineva înainte de mine. Mai ales astăzi, cînd și literatura filologică devine tot mai bogată și mai variată și cînd lipsesc indice alfabetică generale cu privire și la atari probleme, evident că nu vor fi rare atari casuri. Totuși, pentru cei de bună credință, asemeni casuri, din cari am putea releva unele chiar caracteristice, nu pot fi motive de... încăierări, de învinuiri etc. Oare, ar putea cineva bănuî că Per. Papahagi, pentru una din cele mai frumoase etimologii ale sale — și anume *mire* < lat. *miles* —, se va fi făcut vinovat de lipsă de probitate științifică necitînd pe Tim Cipariu care, în *Gramatica limbii române*, 1869, pag. 215, menționează că *mire* ar putea reproduce lat. *miles*? — În legătură cu identificările etimologice, menționez că multe cuvinte, ale căror origini nu lasă îndoieli, nu au primit cuvenitele precisări, întrucîtva și pentru motivul că biblioteca Academiei romîne nu poate împrumuta oricui publicații lexicologice. Așa ar fi cuvinte grecești ca *cripriotica*, *ciritarachisie* etc.; slave ca *lozbă*, *sătnic*, *vlabnic* etc.; turcești ca *atmazarisi*, *dugealic*, *gevet*, *imaf*, *saldangîlic*, *tembelic*, *zinghîrlîc* etc.

sim, imberdosi, lipon, omos, parachinisi, perifan, proflasi, simfonie, simigdale, stratiot, taxis etc. — toate fiind curente și astăzi în aromână.

Din categoriile *c* și *d* desprindem fapte de o evidentă importanță și anume:

1. Multe cuvinte turcești și grecești, existente în trecutul apropiat, azi au dispărut din dacoromână, în timp ce în aromână s'au menținut. Acest fapt dovedește că, dacă și în nordul Dunărei ar fi continuat aceleași împrejurări politice, militare, administrative, economice, culturale etc. ca în peninsula balcanică, dispariția nu putea surveni în aceeași măsură ca astăzi;

2. Atunci când atari cuvinte turcești și grecești au pătruns în dacoromână, ele au pătruns, direct sau indirect, și în aromână — ca și în alte limbi balcanice. Dar în acele timpuri nu exista nici un fel de contact — nici teritorial, nici etnic, nici cultural — între Aromîni și Dacoromîni. Și, totuși, faptul s'a produs. Așa fiind, ne întrebăm: pentru explicarea celor mai vechi și chiar atât de caracteristice elemente slave, intrate în dacoromână ca și în aromână, de ce să admitem ca o condiție *sine qua non* o continuitate teritorială între Aromîni și Dacoromîni în sensul că, pe atunci, Aromîni din masivul Pindului vor fi locuit mai la nord, în vechea Serbie sau spre Rodopi și că, ulterior, după pătrunderea elementelor slave și în dialectul lor, se vor fi deplasat spre sud? Cel puțin cazul cu elementele turcești și grecești din dacoromână și aromână vine să proiecteze temeinică și concludentă lumină și asupra următoarelor adevăruri cari — în ciuda scăpării din vedere sau, poate, a ignorării dictonului *tribuere suum cuique* ce-mi prilejuește această nedorită menționare — îmi aparțin:

α —. Cred că masivul Pindului rămîne definitiv cîștigat pentru teritoriul de formațiune a limbei romîne (cf. *O problemă de romanitate sud-ilirică*¹; *Din epoca de formațiune a limbei romîne*, 18; *Dispariții și suprapuneri lexicale*, II, 13-14, precum și Per. Papahagi, *Dovezi din studiul limbei noastre despre continuitatea Romînilor în Dacia*, în *Dunărea*, I, (1923-1924), 105-112 și 143-153);

β —. Inclusiv, vom admite că, în împrejurări similare, chiar cele mai vechi elemente slave puteau pătrunde și independent în dacoromână și aromână, chiar dacă între aceste două dialecte nu ar fi existat în

¹ Arom. *cor*, pe care l-am derivat din grec. χορός (p. 16), reproduce lat. *chorus* (Per. Papahagi, *Scritori aromîni...*, 1909, pag. 203. Cf., acum în urmă, și S. Pușcariu, *Dacoromania*, VIII (1936), 353 și *Dict. Acad. romîne*, 1937 sub *cor*).

acele timpuri nici un fel de contact (cf. *Dispariții și suprapuneri lexicale*, I, 14—16);

γ —. In fine, romanitatea nord-balcanică a dat naștere Dacoromnilor, iar cea sud-vest balcanică e continuată prin Aromîni (cf. cursul meu *Arominii*, 23—26).

* * *

Drept încheiere, citeva menționări diferite.

Și în cursul asupra lexicului din documente și cercetări ținut în 1937—1938 (v. p. 3) am relevat nu numai probleme de lexic și semanticism pur, ci și probleme de sintaxă, morfologie, fonetică, precum și de folklor, etnografie etc., cum ar fi, bunăoară, următoarele:

Correspondență: Ca început tipic [de scrisoare, ca titulatură, încheiere și evoluție de stil, cf. F, I, 9 (1728), 225 (1803); F, II, 237 (1808), 453; BB, II, 24 (1813), 118 (1826); 17 (1804); 117 (1826) etc.

Comerț: ambulant și de miere, F, I, 83 (1778), sau comerț de capre, F, I, 130 (1786) etc.

Etnografie: «Pentru lână nu știu ce să mai scriu dumitale, că una vorbim și alta fac *Țănțării*», F, I, 191 (1800); «*Legătura noastră ce am făcut noi aicea au rămas jos, ca și în alți ani, că țănțării nu se țin de cuvânt*», F, II, 211 (1800). — Pentru gropile de pâine, ce azi sînt foarte rare, cf. F, II, 172 (1787) etc.

Folklor: Tendința de a merge la sfîntul mormînt spre a deveni *haġiu* — cf. F, I, 85 (1778), 97 (1779); II, 119 (1785) etc.;

Fonetică: *Spiroasa* = *Schinoasa* (în Basarabia), SD, I (1502). — Cf. și forme ca *dream*, *sivil* etc.

Morfologie: «*partea mea de ocină de la Podul-ii-leloe*¹», F, I, p. XIII (1664) (= *Podul-Iloaiei*). — «*Da dînsa vorbești cu dîns*¹», ȘtN, 143; «*Și l-o luat după dîns*¹», ȘtN, 184. — Imperf. vb. a fi în Basarabia (ca în aromîină): *iara*, pe care l-am înregistrat des (cf. exemple și la P. V. Ștefănuță, *Două variante basarabene la basmul Harap-alb*, 1937); «*să te veghi*² de grătele mănăstirii» BD, 85 (1623); «*cînd veghe voia unuia*», Mir, 338. — Cf.: *lefea*; sau forme ca *exoflisis* etc.

Sintaxă: Vom releva o singură problemă, fără a reproduce explicația dată. Ca și exemplul din 1648 citat de Tiktin în dicționarul său sub *mur*: *le-au bătutu-le*; ca și exemple din cronicarii moldoveni ca acestea: *i-au zisu-i*, MirG, 13; *i-au prinsu-i*, Das, 19 și Cos, II, 17; *i-au purtatu-i*, Das, 37; *ș'au sfirșitu-și*, MirG, 40; *și-au strinsu-și*, Acs, 135;

¹ Cf. *Din morfologia limbii romine*, 8 și 17.

² Cf. *Biblioteca națională a Aromînilor*, III, p. XII.

ca și exemple maramureșene ca *mi-o plinsu-mi inima* (cf. și PM, § 76); ca și alte dovezi moldovenești din VP, ca: *m'ași ruga-mă*, 80; *v'oi judeca-vă*, 162; *v'a judeca-vă*, 162; *v'oi da-vă*, 166; *v'or îndrepta-vă*, 241; *v'oi primi-vă*, 17; ca și atestări bănățene date și de E. Petrovici în *Anuarul arhivei de folklor*, III (1935), 37: *s'o ȳdusu-să*, *s'o făcudu-să*; ca și exemple identice curente și în regiunea Năsăudului, ca și în anumite regiuni basarabene, constatate și în cercetările-mi personale, iată, în fine, pentru Basarabia atestări din ȘTN: *m'am oftati-mă*, 153; *te-oi scalda-te*, 96; *te-or tăie-li*, 115; *te-oi șeti-li*, 181; *l-ăi găsi-li* 153; *l-o cunoscută-lă*, 154; *l-oi prindi-li*, 157; *l-ăi dărui-li*, 172; *l-a găsi-lă*, 175; *i-o vînduți-i*, 196; *le-i lăsatu-li*, 132; *le-o pusi-li*, 173; *le-a fura-li*, 196; ca și *le-au datu-li* BB, XI, 4 (1809).

Dar încordările-mi pecuniare abia mi-au permis publicarea acestor pagini lexicale. Timpurile sînt foarte grele pentru atari realizări¹ — cred, însă, că nu-s și pentru cei cu sulimanuri de caracter, în al căror apanaj se vîră multe de toate, firește, și gheliruri. Un strop de izvoraș de munte nu poate birui o mlaștină. Așa fiind, și în vederea unor perspective poate și mai sumbre, rog ca buna credință a științei probe să-mi scuse nemodestia măcar ă următoarei mărturisiri cu care îi sînt dator: nu știu dacă voi putea da la lumină bunăoară *Limba cronicarilor moldoveni*, după cum nu știu dacă mă voi apuca de redactarea *Dicționarului aromîn* care e pus la punct — nu ași vrea ca ilustrarea lui entografică și, ales, dimensiunile ce doresc să i le dau să fie principalele piedici de a-l vedea publicat; în fine, nu știu dacă voi putea continua publicarea lucrării *Images d'ethnographie roumaine*², deși volumul al patrulea, consacrat Moldovei dintre Siret și Nistru, e gata de tipar, iar al cincilea-i aproape pregătit.

1938, 25 Dec.

T. P.

¹ Cf. și *Flori din lirica populară*, 7.

² Fără a cadra nici ea cu ce e al modestiei, fac, totuși, o ultimă mărturisire, al cărei loc ar fi fost alt-undeva și pe care împrejurările m-ă smulg din închisoarea discreției mele. Nu m'am împiedicat niciodată de vre-un ... noroc de edituri, deci nu am publicat cu banii altora pentru ca să și... ciștig; din contră: cu unicul salariu de asistent și, apoi, de conferențiar, timp de 18 ani vîguroși, mereu amăgindu-mi pe calea resemnărilor viața de fiecare zi, am închegat a mea *colecție etnografică originală*, din care am publicat cele trei volume din *Images...*, cari, numai pentru tipar, m'au costat 841.000 de lei — sumă din care nu am putut acoperi, prin vînzare de exemplare, decît o cîțime redusă. — De reținut că *Images...* nu e singura lucrare pe care am publicat-o cu cheltuială proprie.

a, ă, b, c, ch, ă, d, e, f, g, gh, ă, h, i, î, j, l, m, n, o, p, r, s, ș, ț, u, v, x, z.

abager (C), abagiu: *la mîna Latului* ~, F, II, 23† (1807).

abonație (T, Ac, C), abonare: *abonația ce au făcut la gazeta*, F, II, 406 (1839).

acatastasie (T, Ac, C) neorinduală: *acatastasiile linarilor*, F, II, 161 (1787); BB, II, 55 (1819); 65 (1820). — < ἄκαταστασία.

aclaz (C), atlas, MF, 238, 339, 1329; PC, 129; FV, 68.

acliros (T, Ac, C), fără moștenire: *il fac* ~, BB, III, 84 (1858); 85. — < ἄκληρος.

acheri (T, Ac, C), inoportun: *Acest zăpis au rămas* ~, Bci, X, 76 (1776). — < ἄκαρισ.

adălior, -oară (T, Ac, C): *Doi meri adăliori*, VC, 131.

adeveră (T, Ac, C), dveră: *Am așezat un zugrav de poleește și adeverile și respectia, apoi să poleiască pe jos*, F, I, 98 (1779).

adresarisi (a se) (T, Ac): *Să să adresarisească la visterie*, F, II, 298 (1828); 398 (1837).

aenesc, -ească (C): *oi aenești; măr-fur: aenești*, Bur, 125 și 127. — < aian „primar (urban); cetățean de frunte“.

agă, pl. *agalari* (C): *Turcii agalari din Tighinea*, Mir, 372.

agza (T, Ac, C): *Agzale la Domnie n'au mai venit*, MF, 157. — Probabil, o încrucișare a cuvintelor turcești *azâ* „membru (administrativ)“ și *agâ*.

agiū (T, Ac, C), agent: *slujba vătășii de adgiū*, F, II, 398 (1837).

aire (T, Ac, C) „arie“: *tabacheri cu muzică a 2 aire*, F, II, 361 (1831).

alăr (T, Ac, C): *un funt* ~ *la găvirfi*, F, I, 81 (1778).

aldămășare (T, Ac, C): *Și au fostū* ~ *boțariul*, BD, 16 (1611).

alerlai (T, Ac, C): *1 ocă piper cu* ~, F, I, 74 (1778). — < germ. *allerlei*.

alestincă (C): *rochiță de* ~, MF, 1318.

aloși (T, Ac, C): *il aflase adormit, aloșit*, MF, 569.

amber (T, Ac, C): *1 sticlută de 40 dramuri esenția* ~, F, I, 31 (1772). O varietate din ale parfumeriei. — < tc. *anber* „ambre“ (861).

amildui (T, Ac, C), a drege, a potrivii: *le amilduește... bine*, Cr, 33.

analogon (T, Ac, C): *să plătească... analogonu ce se cădea la talere 500* F, I, 312 (1823); II, 327 (1827),... — < ἀνάλογος „écol“.

anerisis (T, Ac, C), anulare: *să scoată* ~ *asupra acestei cărți*, F, II, 234 (1807). — < ἀναίρεσις „cassation“

anesti (T, Ac, C), a învia: *cu Hristos anesti... mă închin dumitale*, F, II, 27 (1770); I, 145 (1787). — < ἀναστῆναι.

anghe(n)rie (T, Ac), angara: *trageți... la jolduri și la angherii mai mărunte*, BD, 96 (1624)...

angiur (T, Ac, C): *piepteni... în ~*, BB, I, 50 (1831).

anonimon (T, Ac, C): *li s'au citit carte dă blestem ~ trimițând la Ruscui*, F, I, 342 (1825). — < ἀνώνυμος „anonyme; au porteur“.

antrepo (T, Ac, C): *va fi loc de ~*, F, I, 389 (1836). — < fr. *entrepôt*.

ap (T, Ac, C) „hap“: *căciula... făcută ap... în cap*, PL, 236.

apăresc, -ească (T, C), de apar: *intr'un cojoc apăresc*, Mus, 92.

apodixis (T, Ac, C), dovadă: *s'au dat acest ~*, F, I, 350 (1825). Cf. *exoflisis* etc. — < ἀποδείξις.

apofasis (T, Ac, C): *cu de obște voință a tuturor și cu apofasisă*, F, I, 56 (1777). — < ἀπόφασις „decision“.

argalie (T, Ac, C), unealtă: *au adus argaliile cele trebuincioase*, F, I, 288 (1816). < ἀργαλειόν.

ărină (T, Ac, C), loc șes, ierbos și „mîndru“ (Maramureș).

armi(n)taș (T, Ac, C), „incasatorul vămilor de la tirguri“. F, I, 227 (1803); CP, I, 26. V. *harmitaș*.

armi(n)ție (T, Ac, C), vamă: *am dat 14 florinți pentru 2 cai ~*, F, I, 227 (1803); *să plătească armația*, CP, I, 26.

arvun (T, C): *crescut-a un verde ~*, TP, 84.

asaet (T, Ac, C): *asaetul poterii*, F, I, 52 (1819).

asignație (T, C), cambie, F, II, 339 (1829).

aștină (T, Ac, C): *aștina morii lua*, MF, 53 (Olt).

atacarisire (T, Ac, C), atăcare: *fără a pricinui ~*, F, II, 398 (1837).

atmazarisi (T, Ac, C): *te-ai atmazarisit di căutarea ei*, BB, II, 145 (1848).

ațina (T, Ac, C), înțina, Das, 19²⁸.

auă (T, Ac, C), „auace“, aici, PCer, 66.

aușuc (T, Ac, C), ? bătrîn: *Vornicul și cu giuratul șeade-alătura cu dracul, iar aușucii satului taie lemne dracului*, Sez, XXIII (1927), 6 (Bucovina). — Pentru *auș*, cf. și GrS, III, 342.

aușus (T, Ac, C): *10 testele ~ pentru fișicării*, F, II, 214 (1800). — < ? germ. *Ausschuss* „déchets“.

azion (T, Ac, C), curs: *acești ficrini i-au cumpărat la Țarigrad după ~ ce avea acolo*, F, I, 382 (1832). — < it. *azione*.

balemară (T, C), balama: *Ușea din balemare săria*, MF, 151 (Vilcea).

balțană (T, Ac, C): *balțanile cu scaunu*, F, II, 434 (1856). — < ? it. *balzana*.

bancot (T, Ac, C), bancnotă: *pachetul cu bancofi*, F, I, 247 (1807).

bancrod (T, C), bancrută: *Ioan vei ști că au eșit ~*, F, II, 51 (1779).

bară (T), baltă mocirloasă: *cu trăsura într'o baltă și nu mai puteau bieții cai să-i scoată din „bara“ aceea*, CP, II, 46; 47.

barsă (T, Ac, C): ~ cînită, MF, 211 (Putna).

bascea (T, C), grădină: *Pin bacele se nfunđa*, MF, 79; 137; 1075.

batalisit, -ă (T, Ac, C): *toată averea lui stă batalisită în mîna tovarășului său*, F, I, 361 (1827). — < srb. *bataliti* „a părăsi; a neglija“.

bată (T, Ac, C): *O mai treceag printr'o păduri lată și mai culeagă ș' di pin bati*, ȘLN, 129. — Cf. arom. *bată* „plai (acoperit de stejar)“. — Cf. sl. *batъ*.

- bazea** (C): *cu rochița de ~*, MF, 275.
- Bănăție** (T, Ac, C), Bănat: *De la noi, din ~*, CP, 154.
- băsmui** (T, C): *Basmu băsmuit*, SB, 323.
- băstori** (T, Ac, C): *cu măciuca-l băstoria*, MF, 60.
- bășcăluit** (T, C): *sântu scrise tote pe o foe ~u*, Bci, XII, 125 (1801).
- bătrâta** (T, Ac, C): *Sfântul Ion tot strigînd și bătrătînd*, Cuc, 8. — O diformare a formei *bărâta*, pentru care cf. I.-A. Candrea, *Grai și suflet*, VI, 321.
- bea! beá** (C), sbierătul sau mugetul de oi, de cerb, SB, 49; 51.
- beclerge** (T, Ac, C): *20 oca strafide roși ~*, F, II, 182 (1792).
- becheri** (T, Ac, C), a trăi ca bechear: *care becherise cu Petru*, CP, I, 71.
- beldar** (T, C), șal: *ghermesuturi cu flori și beldarii*, F, I, 55 (1777).
- belge** (T, Ac, C), cap: *doară țî-a veni mîntea 'n belge (cap)*, RP, II, 8.
- beșleg** (T, Ac, C): *4 pãrechi beșluguri poleite de alamă*, F, I, 43 (1777).
- bicău** (T, Ac, C): *Crească iarbă și bicău*, Bk, 6; 240.
- bicurici** (T, Ac, C), F, I, 215 (1802).
- biciula** (T, C), prețui, TP, 383.
- bilțos, -oasă** (T, Ac, C): *cojoc bilțos*, MF, 1077 (Dolj). Cf. *îmbilțoșa*.
- birje** (de țară), talangă, clopoțel „zîb“ (Sibiu).
- birță** (T, Ac, C), impunere: *~ domnească*, MF, 69 (Teleorman).
- birțui** (T, Ac, C): *nici să ne dămû noi să ne birțuiască și să ne lupte ei*, CC, 76⁴.
- biruscă** (T, C), imposit, MF, 67 (Olt), 1061 (Dîmbovița).
- bistriț, -ă** (T): *prunele bistrife*, CP, I, 19.
- bitlie** (T, C), prima carte a Penta-teucului, CC, 155²⁹.
- bivșii** (T, Ac, C), fost: *Constantin ~ vornic*, BB, XV, 14 (1652).
- birsoian, -ă** (T, Ac, C): *poiană birsoiană*, MF, 825 (Muscel). — Din *Birsa, birsan?*
- birziu, -e** (T, Ac, C), ridicat: *Capra moare de riie și coada o ține tot birzie*, Prov, 254. — < sl. *br ŷ ŷ ŷ*.
- bizgoiat, -ă** (T, C), căscat: *Tu fată bizgoiată*, CP, II, 20.
- blagorodie** (T, C), excelență, BB III, 43 (1820); II, 130 (1835).
- blagouhanie** (T, Ac, C): *multă ~ avea și miroseală*, CC, 98⁵. — < sl. *blagouhanie* „parfum“.
- boáz** (C), braț, gură, bogaz, Cos, I, 451.
- bociu** (T, C), voce: *a strigat cu bociu mare*, TP, 381.
- bodei** (T, Ac, C): *oi trimite nouă cotei, bodei*, MF, 1577.
- bodină** (T, C), poloboc, MH, 24.
- bohor** (T, C), bour: *Și-mi vînară — ce-mi vînară? D'un bohor, d'o fiară neagră*, ICr, IX (1916), 143; 144 (Ialomița). — În legătură cu acest animal și numele lui, cf. ce dau, separat, S. Pușcariu și A. B. Szalay în revista *Carpații*, V (1937), n-rul 12, pag. 323-324 și 325-351.
- bolnăvie** (T, Ac, C): *bolnăvia lui*, CC, 243⁴.
- bor, -oară** (T, C), albastru: *Nevastă cu ochii bori, ce te uiți după feciori?* Bor, 24.
- bord** (T), (bloc de) piatră: *Pătru rupse un ~ de aur și cîmpul a început a se vâieta*, CP, I, 38; 39; 41. — Pentru etimologie, cf. G. Giuglea, *Dacoromania*, III, 594.
- bordon** (T): *vin albu... și ~ roșu*, BB, II, 67 (1820).
- borf** (T, Ac, C), borfei, burduhan (Hunedoara).
- borzob** (T, Ac, C): *Aceste mustre de țic-sac sau borzobe ce pun pe căițe*, F, I, 87 (1778).

- bourat**, -ă (C): *moș Hincu...*, cu urechile *bourate*, Cuv, XXV (1938), n-rul, 1, p. 3.
- brahar** (C), bragagiu: *strarosti di brahari*, F, II, 399 (1837).
- brat** (T, C), frate: *Drăgușan*, ~ *lor*, BB, XIV, 54 (1777); XX, 203 (1800).
- braunț** (T, Ac, C): *café* ~, F, I, 87 (1778).
- brazdă**. Interesant jurămint (rele-
vat și în Ar): *lua jurământul și brazda în cap*, BB, XX, 9 (1602); *să jure și să iei brazda în cap*, 11 (1605); 14 (1617); *au mârșu cu brazda în cap*, 28 (1670) etc.
- brăcinări** (T, Ac, C): *Fetele... le-ași brăcinări*, de m'ar putea pomeni, MF, 1001. — < *brăcinar*.
- brădios** (T, Ac, C): *Măi bradule*, *brădios*, VC, 108. — < *brad*.
- brăgău** (T, Ac, C), partea patului de lut din girlici care imită sau ține loc de pernă, PI, III, 128.
- brentă** (T, Ac, C), coș de nuiete purtat în spate, PI, III, 148. — < srb. *brenta* (Ov. Densusianu, *Grai și suflot*, VI, 367).
- bricină** (T, Ac, C): *un balon* ~, F, II, 390 (1837).
- brid** (T, Ac, C): *Foaie verde*, *foi de* ~, MF, 149 (Vilcea).
- brîncuș**, -e (T, C): *am o cățea brîncușe*, SB, 99.
- brînzar**, băț de lemn crestă sau dințat cu care se zmicură cașul în puțină spre a se face *brînză* (Sibiu).
- brobont** (T, Ac, C): *de voi găsi nescai brobonți*, *suta de oca 75... lei*, F, I, 197 (1800).
- brotșor** (T, Ac, C), pine, brut: ~ *uscat*, MF, 1333 (Piatra).
- buhadeică** (T, Ac, C): *cu moroaiete*, *cu buhadeicile*, *cu izbiturile*, MF, 1567 (Vilcea).
- buholt** (T, Ac, C), vifor, PCer, 67.
- buică** (T, C), surtuc femeiesc: *Măicuță*, *dragă măicuță*, *vinde-mi vaca*, ia-mi *buicuță*; și de nu oi mânca *lapte*, numai *buică s'am în spate*, Ret, 21.
- buiemastru** (T, Ac, C): *papuci de* ~, MV, 213.
- buirultău** (C), ordin: *au scris buirultăuri la Nicolai-vodă*, Acs, 142.
- buiuc-imbrihor** (Ac, C), mare grăjdar, Nec, 351.
- bulibăși** (T, C), a deveni comandant de buluc: *De cind s'a bulibășit*, MF, 60 (Teleorman).
- bumbit**, -ă (T, C), cu bumbi: *Căpeneag mîndru bumbit*, MF, 921 (Sibiu).
- buslagea** (T, Ac, C): *Buși buslagele*, de o *sută de vedre*, MF, 83 (Olt).
- bușcă** (T, C): *Cortulețe... de buști negre tătărești*, MF, 100 (Olt).
- butlag** (C), butoiaș, MF, 1286 (Mehedinți).
- buzdugăni** (C): *rău m'o mai buzdugănit flăcăul ista*, VP, 29.
- buzdughin**, -ă (T, C), buzdugea, săculeț: *fată buzdughină*, MF, 892 (Făgăraș).
- cacăzun** (T, Ac, C): *60 taleri*, *20 parale* ~, F, I, 215 (1802).
- cacea** (T, Ac, C): *Iuș*, *iuș prin păiuș*; *cacea*, *cacea pre copari*, MF, 1213 (Mehedinți). — Rămășiță de la imperat. verb. tc. *q u a t c h m a q* „fuir“ (922).
- cacerdisi** (T, C), a ascunde: *cacerdisindu-se și cervișul după în tulumuri*, F, I, 398 (1838).
- cacerdisire** (T, C), contrabandă, F, II, 380 (1835).
- cadalic** (T, C), «cirezi de vite»?; ardalic: *cadalicul tot stringea*, TP, 475. — < tc. *q a d y l y q* „arrondissement ressortissant du juge pour la loi musulmane“ (930).
- cadalma** (T, Ac, C): *Foaie verde*, *cadalma*, MF, 1443 (Piatra).
- cadiscă** (T, C), cadfnă, turcoaică din casă de cadui, TP, 613, 614.

cadrilion (T, Ac, C): *rochie car-
dinabl* ~, BB, I, 28 (1822).

cafeiu (T, C), cafea, RP, III, 51.

cahpolu (T, Ac, C): *Hia, ghidi* ~ !
Nec, 283. — < tc. *kahbé + oghly*
„coquin“ (947).

cahve (T, C), cafea: *tipsie... pen-
tru* ~, BB, I, 9 (1785).

caidarac (T, Ac, C), picior?: *ii
ridică caidaracele în sus și-l dădu cu
capul în jos*, SB, 208. — < tc. *qai-
dyraq* „pierre plate dont on se sert
dans quelques jeux d'enfants“ (940).

calama(n)c (T, Ac, C): ~ *vârgat*,
F, I, 44 (1777); II, 37 (1778).

calevi (Ac, C): *au început a merge...
cu calevi, adecă cu calmaua ce poartă
vezirii*, Acs, 158. — < tc. *qylavay*
„turban“ (967).

calga (C), locțiitor, succesor: *un
sultan ce se făcuse* ~, An, 168.

camilot (Ac, C): *9 coți* ~ *vinăt*,
F, I, 64 (1778); 116 (1780).

canarea, «pășune; crescătorie de
vite»; ciopor de oi: *să vadă canareaoa
și plăvițele să boii*, BB, II, 84 (1822).
— < tc. *qanara* „abattoir“ (937).
In limbile balcanice, inclusiv l. turcă,
are și sensul de „animale destinate
tăierii“. — Cf. și Șăineanu, *Dirț. univ.*

canfă (T, C; *cînfe* în Ac), purpură:
se îmbrăca în canfe, CC, 363²³; apare
și *cînfi*, CC, 361¹⁴, 364¹⁰. V. și *can-
siu*. — < tc. *kemkhâ* „sorte d'étoffe
de soie“ (1038). Cf. și Ov. Densusianu,
Hist. de la l. roumaine, II, 551.

cansiu (T, Ac, C), canfă: *un ~ di
ci va fi mai în modă*, BB, II, 133
(1836).

cantariatică (T, C), venitul de la
cantar: *cantariatica sârui*, F, II, 291
(1823); 433 (1848).

capică (T, C), copeică, F, II, 339
(1829).

captă (T), calapod, potrivă: *nu-ți
cauți de capta ta, numa te faci de risul
lumei*, CP, II, 4.

caracul (T, Ac, C): *blănit cu ~*,
BB, I, 49 (1831).

caragros (C), monedă, F, I, 23
(1770); II, 134 (1786); BB, III, 49 (1820).

caragea (T, C), TP, 229.

carage (T, C), Bci, X, 29 (1636,
Bucovina).

cardinabl (T, Ac, C): *rochie ~ car-
drilion*, BB, I, 28 (1822). — < fr. *car-
dinal*.

careție (T, Ac, C): *să dau ~ la d.
chir...*, F, II, 380 (1835).

catahrisis (T, C), abus, „catahris“:
*nici să se întinză la atita ~ a stăpî-
nirii*, F, I, 52 (1777); II, 398 (1837).

catastroși (T, Ac, C), a lămuri, a
așeza: *s'au catastrosil pricina*, BB, II,
101 (1824). — < *καταστρώνω* „dres-
ser; mettre par écrit“.

catinde? (T, Ac, C): *ceasulă să se
calinză dereptu repausulă*, CC, 158².

caton (T, Ac, C): *5 coți fiț* ~, F,
I, 87 (1778). — < germ. *Kattun*
„pînză (americă)“.

cazascher (C), demnitar după Șeic-
ul-Islam, Nec, 211.

cazazie (T, Ac, C): *3 ocă* ~, F, II,
301 (1825). — Cf. tc. *qazaz* «celui
qui prépare et vend de la soie»
(959).

căfeni (T, C): (*Mergea*) *la neagră ca-
fea de se căfenia*, MF, 69 (Teleorman).

călimărean, -ă (T, Ac, C): «căli-
mărenii (cei cari vin pe cale mare)
[la nuntă]», Mur, 152.

cămărat (T, Ac, C): *1 ~ cusul*,
Bci, X, 121 (1753. Mehedinți).

cămătnic (C): *cămătnicindă și a-
suprindă*, CC, 447²⁸.

cămătnicie (T, C), cămătărie, CC,
397⁹, 412¹⁰...

căpraș (T, C) = sl. *kozak*, Mir, 313.

cărăvănier (T, Ac, C), — derivat
din *caravană* —, ȘIN, 121.

căsar (T, C), căsătorit; om cu casă:
21 liude căsari și 14 liude holtei, F,
II, 17 (1760); 88 (1781).

- căsătoreală** (T, C): *vreme de ~*, MF, 49 (Teleorman).
- căscări** (T, C): *se trezi uriașul și se ridică căscărind*, RP, V, 55.
- cășar** (T, C): *neguțătorii pămînteni cășari*, F, I, 364 (1827).
- căt?** (T, Ac, C): *să primești de la Armean socoteala mîrfii și cături de marfa ce-mi va fi cumpărat cu bani*, F, I, 127 (1786).
- căui,-e** (T, Ac, C): *popa-i căuiu de-aseară*, PC, 337.
- căun** (T, C), pepene galben? (Ac): *Tu să-i dai unt cu ~*, PL, 55 (Putna).
- căzămînt** (T, C): *căzămîntul boierilor*, Kog, 270.
- căzaș** (T, Ac, C) *chezaș?*: *C-tin Burchi clucer ~ platnic*, BB, I, 12 (1797).
- cîffi**, cf. *canfă*.
- cînie** (C): *doară vom pulea trăi cu cînia*, RP, III, 84; 87.
- cîntătură** (T, Ac): *~ frumoasă cum cînta cucu*, VP, 253. — Cu acest sens nu e la C.
- cîrji** (T, C): *Din cîrji cîrjînd*, MF, 1230 (Teleorman).
- cîrmălui** (T, Ac, C): *cîrmăluind țara bine*, CP, I, 76. — < *cîrmă*.
- cîrnie** (T, C): *batî-l cîrnia*, SB, 145.
- cîrșenie** (T, C), ceartă: *O să pun odată capăt la încurcătura, la cîrșenia aceasta*, Prov, 237 (n-rul 4042).
- cîțcii** (T, C), a cîrni: *Cerșetorul nu cîțcia el de-odată*, VP, 88.
- cîzlar-aga** (C), eunuc, Mir, 304.
- clăiește** (T, C): *O grămădește ~*, MF, 63 (Olț).
- clăpînți** (T, C), a vorbi într'una: *ca o melișă uscată tot clăpînțea*, RP, II, 26.
- clen** (T, Ac, C): *iscălit de clenurile divanului*, F, II, 340 (1829).
- clintitor** (T, C): *împotriva tuturor clintitorilor de pace*, Cos, II, 98.
- clironomicesc,-ească** (C), BB, I, 46 (1828).
- clitui** (T, C), a îngrămădi: *boarfele i le-a clituit în mijlocul ogrăzii*, Cr, 43.
- cluș,-e** (T, Ac, C): *Am o cătelușe clușă, alatră p'o vâlcelușă*, MF, 536 (Vilcea). — Cf. sl. *k'v' u s e*.
- cne(a)ghină** (T, Ac, C): *~ a Goliasa*, SD, 31 (1598); BB, VII, 40 (1617).
- cobinete** (T, C), cobilete, PI, III, 87.
- cobîrlug** (T, C), ? — MF, 1402 (Tulova).
- cocător,-oare** (T, C): *cuptor... cocător*, RP, III, 66.
- codobături** (T, C): *Cînd codobatură sare peste codobăturoi și se codobăturia amîndoi*, MF, 1201 (Vilcea).
- codri(t,-ă)** (T, C): *cîtu-i codrul de codrit, tot se fine bănuît, că vede c'a 'mbătrînit*, Șez, XX (1924), 4 (Bucovina). — < *codru*.
- cofeinic** (T, Ac, C), BB, I, 55 (1840).
- colegator** (C), aliat, Nec, 271.
- colisi** (T, Ac, C), acolisi, BB, XIV, 46 (1775); II, 48 (1818).
- colonat** (T, Ac, C), „diricliu“ = 14 1/2 lei, F, I, p. xxxi, (1848). — < it. *colonnato*, „moneta spagnuola, tra le cinque e le sei lire italiane“.
- coluniță** (T, Ac, C): *peste un crac de coluniță*, SD, 253 (1792).
- comcă** (T, Ac, C): *o ~ cu mîrgăritari și cu pontale de aur*, BB, XII, 12, 13 și 14 (1731). = *salbă?*
- comidun** (T, Ac, C), F, I, 215 (1802).
- comiheriu** (C), «deșteu», RP, IV, 30.
- comisionerlic**, pl. ~ *uri* (T, Ac, C), F, II, 362 (1830) și *comisionerlic*, II, 364.
- comîndaș** (T, C), comandant: *~ u Ivizi*, F, I, 40 (1777) ..
- companiot** (T, Ac, C), asociat al unei companii, F, II, 325 (1827).
- comproment** (T, Ac, C), compromis: *au iscălit o adeverință ce era făcută și-i zicea ~*, F, I, 400 (1838); 416 (1839).
- compromitarisi** (T, C): *să compromitarisăști numili dumitali*, BB, II, 43 (1818).

- condite** (T, C), dulciuri: *10 cutii ~*, F, I, 31 (1772).
- conofăit, -a** (T, C), «feștelib»; urit: *fele... ca niște cioare conofăite*, TP, 376.
- consol** (T, Ac, C): *trimis-o ai în consolu dunitate ori ai dat-o în sama șogorului*, F, II, 37 (1778).
- constantinat** (C), costandă, BB, III, 65 (1828).
- consulat** (T, Ac, C), ? consultație: *să faci această osteneală și eu să plătesc ~u d-tale*, F, II, 70 (1780) și 75.
- conțeșat, -ă** (T, C): *cal galben conțeșat*, MF, 7 (Teleorman).
- contractier** (C), F, II, 285 (1823): 430 (1848) ..
- corelnic** (T, Ac, C), cotoț de găini, CP, II, 48.
- coresponderisi** (C): *să vă coresponderisiți*, BB, II, 92 (1823).
- cornator, -oare** (T, Ac, C), cornaț: *oili și puține vite cornatori*, BB, III, 77 (1850).
- coroftle** (T, C): *rochie de ~*, TP, 542.
- corpos** (T, C), corp (de armată): *Acolo s'au făcut trei corposuri: un corpos au rămas la Tulce de s'au bătuț*, Kog, 266.
- corta** (T, Ac, C), F, I, 217 (1802).
- cosincă** (T, Ac, C), basma de cap: *o ~ mari de mătasă*, BB, I, 57 (1844).
- costărar** (T, C), spoitor, „cositorar”: *Toți costărarii te cumpărară*, MF, 653 (Teleorman).
- cotărie** (T, C): *să fie în pace ... șic de schimbul banilor, și de ~, și de fum, de cai de olac*, F, I, p. IX.
- cotirci** (T, C): *Fetele se ouă — băieții să trăiască să le cotircească*, MF, 510 (Vilcea).
- covăresc, -ească** (T, C), de fierar: *șatră covărească*, MF, 1317 (Piatra).
- cracoș** (T, C): *umbă ~ de picioare*, RP, II, 78.
- craisant** (T, Ac, C): *De la cinstil ~u al Bucovinii*, BB, II, 14 (1793).
- cramură** (T, C), „larmă”: *era scirbă și ~*, VP, 42.
- crăcănos, -oasă** (C): *busuioc ~*, MF, 356 (Mehedinți).
- crămălui** (T, C): *Prins-o atunci femeile a plinge; dar de geaba se crămăluiau*, VP, 206.
- credîtelnicesc, -ească** (T, C): *soldo ~*, F, II, 361 (1831).
- creditorisi** (T, C): *ipochimenu său nu să creditorisește*, F, I, 362 (1827).
- crestău** (T, C), „brînzar”, PI, I, 105.
- crilui** (T, C), a lega crilele: *Nevoade că criluia*, PL, 176 (Romanați).
- cripriotica** (T, C): *fabrică de... a face fidea, i mararoane, i simigdale, i crilitarachisia, i ostrachia și ~*, F, I, 288 (1816).
- criscasă** (T, C), „administrație financiară de județ”, F, I, 166 (1795).
- crititarachisie** (T, C), F, I, 288 (1816) — V. *cripriotica*.
- crucișar** (T, C): *crucișarilor (sau, să zicem rominește, crucișar)*, Cos, I, 385 — < *cruce*.
- cuca** (T, C): *Mierla cîntă, cucul cucă, toți feciorii stau de ducă*, RT, 54 (Bihor).
- cucarască** (T, C): *5 oca păcură ~*, F, II, 183 (1792).
- cucină** (T, C): *pe casele cele 'nalte de la cămară (cucinile)*, Kog, 224. — V. *cuciniu*.
- cuciniu, -e** (T, C), casele cele cucinii, Mir, 310. — Cf. sl. *kuča* „Hau-fen” (rus. ~ „grămadă”, serb. ~ „casă”, rut. *kuč(k)a* „kleiner Stahl”).
- cuglă** (T, C), ? glugă: *șlice au de pîslă — pe limba noastră dăfăscă cuglă*, MirG, 50.
- cui** (T, C): *Mindru-i pômul și 'nflorit; dar nu știu cum s'o cuit de merele le mănîncă și frunza mai rău se strică*, Bk, 229.
- cumpărătoare**: *cărțile... ce-au avut, atît de moștenire cit și de ~*, Bci, IX,

- 103 (1793, Muscel); *curtea i grădina* ~ *dă la Cirjoiu*, IX, 104; *au arătat cu sufletele lor că ~ a este de la părinții lor*, IX, 132 (1802, Prahova); *le stăpânește... cu scrisori dă ~ la mîna lor*, XI, 33 (1698, București). — Cf. *ducătoare*.
- cupag** (T, C): *fapt cu ~ de car*, TP, 375.
- cură** (T, C): *am fost datoriu să dau cu bună ~, iar nu precum la vînzare intr'ales*, BB, II, 139 (1842).
- curătorisi** (T, C): *ai fostă dete-ai curătorisit de Ivan Popa*, F, I, 146 (1787).
- curechear** (T, C), vărzar: *curecheari și grădinari*, BD, 189 (1631).
- curgător, -oare**, curent: *In 40 zile a curgătoarei luni*, F, II, 232 (1807); I, 394 (1837)...; BB, II, 75 (1821); I, 46 (1829).
- curt, -ă** (T), scurt (de coadă); *Pit, găină curtă, oua-s'ar în gura cui n'ascullă*, CP, II, 23.
- curuț** (C): *pre care ~ il găsia în laturi... il și ucidea*, Nec, 132.
- curvarnic, -ă** (T, C), CC, 65³; 547³⁵.
- cuș** (T, C), acuși: *nu-i putea da de rostul căpătîiului nici de cuș*, SB, 146.
- cușacov** (T, C), cingătoare: *24 coți de lentă pentru ~*, BB, I, 25 (1816). — < sl. *kušakov* „Gurt“ < tc. *qouchaq* „ceinture“ (983) (cf. și rus. *kușak* „briu de piele“).
- cuț** (T, C), piatră: *cuț de pcheatră*, PCer, 67.
- cheaburi** (C): *Noi cu el am cheaburit*, TP, 552.
- chebrea** (T, C), gebrea: *Cu chebreaua că-l ștergea*, MF, 151 (Vilcea).
- cheia** (T, Ac, C): *Copila cu mărgele a supus-o la cheiele*, MF, 97 (Teleorman).
- chelărie** (C), ce ține de *chelărie*: *plata lucrurilor chelării*, F, II, 289 (1823).
- chelefsi** (C), a binecuvînta: *il aduce către mitropolitul chelefsindu-l*, Gh, 327.
- cherci** (T, Ac, C): *chercii di fer*, BB, III, 70 (1831).
- cheremint** (T, Ac, C): *galbeni împărătești 470 și chereminți 111*, F, II, 125 (1786).
- cherma** (T, C), balot: *Șao cu chermăo ei să o trimiți dumitale sau nu?* F, II, 142 (1786).
- cherodosie** (T, Ac, C), „dare de luminări de ceară“, Gh, 315. — < κ ε ρ ῖ + ὄ σ τ ε ς.
- chesmeriu, -e** (T, C), de Cașmir: *șaluri chesmerii*, F, I, 55 (1777).
- chetandisi** (T, C), a ajunge: *chetandisise... dă să și zgircise*, F, I, 318 (1823).
- chez** (T, C), țarină: *Ce tot dormi în chez, de nu mai lucrezi?*, MF, 1266 (Dolj).
- chichie** (T, C), cutic: *le-am aruncat în chichia mesii*, F, I, 414 (1839).
- chindinefsi** (T, Ac, C), a „pericularisi“: *imi chindinefsește căscioara*, F, I, p. xxxvi (1833). — < κ ι ν ὀ υ ν ὀ ὀ ὀ ὀ „péricliter“.
- chiovenesc, -ească** (T, C): *care chiovenești*, TP, 142.
- chirală** (T, Ac, C): *bani dați în ~ a de sare*, F, II, 290 (1823). — < tc. *kird* „location“ (1018).
- chirăuș** (T, Ac, C), cărăuș, F, I, 392 (1836).
- chirdovan** (T, Ac, C), cordovan: *3 teancuri chirdovani*, F, I, 190 (1800).
- chirie și chiriu** (T, C), chir, domn: *dumnealui chirie Hagi*, F, I, 373 (1829); *chiriu Barbul de Știrbei*, F, I, 268 (1808).
- chisălcă** (T, Ac, C): *2 rochii ~*, BB, I, 53 (1839). — < tc. *kes si* „étoffe toilée“ (1027).
- chiștăltui (a se)** (T, Ac, C), a (se) găti, CP, I, 72.

- chitabi** (T, Ac, C): *1 ~ nou din care să iasă un antereu*, BB, III, 49 (1820). — < tc. *kitâby* „étouffe rayée“ (1011).
- chitaică** (T, C), căptușeală de bumbac: *10 coți ~*, F, II, 449.
- chițoș, -e** (T, Ac, C), prezentabil, elegant: *un domn ~*, CP, II, 48.
- chivucțion** (T, Ac, C): *racla ... o pun ... în ~*, Gh, 324. — Cf. *χίβωτιον*.
- chizărel, -ea** (T, Ac, C): *un lac chizărel*, PL, 58 (Tulcea).
- chizmi** (T, Ac, C), a izvodi, a scrie, Das, 1.
- ceacău** (T, C), coif: *Să-mi așez ceacău 'n cap*, MF, 780 (Făgăraș).
- ceace** (T, C), bade: *Măi ceaceo*, CP, II, 67.
- cear** (T, C): *Dreapta 'n ~ că i-o punea*, MF, 1239. — < tc. *djar* „voile; nappe“ (429).
- ceatarie și cetarea**, citarea, F, II, 235 (1808); I, 56 (1777).
- ceată** (T, C), liniște, senin: *Bată vîntul, fie-și ~, frunza ta să se tot bată*, VC, 48. — Cf. *cet*.
- cebală** (T, C), secătură: *o ~ de fată*, FV, 92.
- cebălui** (T, C), a zăpăci, CC, 83¹⁸, 277³⁸.
- cebăluitură** (T, C): *în ~ de totu va fi*, CC, 273³⁹.
- cecherdixit, -ă** (T, Ac, C), ? zaharisit: *stafidele roșii cecherdixite*, F, I, 213 (1802). — <? tc. *chêker* „sucre“ (731).
- cehlui** (C), cetlui, Das, 9.
- celnic** (T, C), liber, fără nici o povară: *cal ~*, PCer, 67.
- cemeniu, -e** (T, Ac, C): *postavul cemeniu*, F, II, 67 (1780). — <? tc. *tchémen* „gazon; herbe“ (474).
- cenușetură** (T, C), MF, 1556 (Vilcea).
- cepcic** (T, Ac, C), bonetă, BB, II, 131 (1835). — < rus. *čepcikъ* „bonnet“.
- cerbenea** (T, Ac, C), fluierul cimpoiului: *Umflă-mi-se, gînfă-mi-se, cerbeneaua scoală-mi-se*, FV, 129. — <? tc. *tchiurban* „fourreau; gaine“ (Bianchi-Kieffer, I, 610).
- cerbesc, -ească** (T, Ac, C), de cerb: *Brîncă cerbească*. MF, 1150 (Dîmbovița).
- cercela** (T, Ac, C), a țesăla: *altul îl ducea de căpăstru, altul îl «cercelan»*, VP, 158.
- cerceleag** (T, Ac, C), fără pene: *trei pui de graur cercelegi*, CP, II, 33.
- cesois** (T, Ac, C): *suma vitelor și cesoisul ce au scos*, F, II, 259 (1820).
- cet** (T, C), liniștit: *Bată vîntul, fie cet, frunza ta 'n loc să nu stee*, VC, 41; 106. — E un joc de cuvinte în: *Prin cel cet, prin cel nucet*, TP, 82; 83. — Cf. *ceată*.
- ceftertae, ceffertie** (T, Ac, C), sfert, F, II, 339 (1829).
- cevai** (T, Ac, C), ceva: *de va mai trebui ~*, BB, II, 126 (1832).
- cevrea** (C), gevrea, BB, I, 11 (1797); III, 47 (1820). — < tc. *tchevré* „mouchoir blanc à bords brodés“ (478).
- cibică** (T, C), șapcă soldățească: *Și mi-o dat în cap ~*, MF, 921 (Sibiu).
- cihaie** (T, Ac, C): *mai în scurt, toată cihăile casăi, poloboaci, putini și altile*, BB, III, 61 (1823); 62.
- cinsățel, -ea** (T, C), incins, TP, 380.
- cintien** (de haine), MF, 1078 (Dolj). — Cf. *citien*.
- ciobi** (T, C): *lingurile s'au ciobit*, MF, 402 (Vilcea).
- ciocălete** (T, Ac, C): *10 baniți ciocăleță*, BB, III, 51 (1820) — < ung. *csukló + știulete*.
- ciocirlat** (T, C), stofă: *șălvărei de ~*, MF, 1076 (Dolj); 1077.
- ciodar** (C), ciohodar, FB, I, 39.

- ciontic** (C), ciontig (T), fără coadă (Ac): *şade cuibul cionticului*, FV, 131.
- ciripiu, -e** (C): *trupul tău al ciripiu*, MF, 836 (Muscel).
- cis** (T, Ac, C): *să vine pe partea preulului cis de cumpărătură*, BB, XII, 5 (1708).
- citāv** (T, C), puternic, citov: *e fecior* ~, *zdravăn*, CP, II, 85.
- citeţar** (T, Ac, C),? canava: *L-ei lua o nişte* ~, *şi l-or coase singure*, F, II, 404 (1838).
- citian** (T, Ac, C): *2 părechi* ~, BB, I, 10 (1785). — < tc. *tchintian* „large culotte que portent les villa-geoises dans quelques contrées de la Turquie“ (475). — Cf. *cintian*.
- ciuboti** (C), a amenda, a păgubi: *le pradă vecinii şi-i ciubotescu fără ispravă*, BD, 190 (1631); 191.
- ciubuc**: *cărbuni ciubuci*, F, I, 214 (1802). — < tc. *tch y b o u q* „bague; barre“ (466).
- ciucuti** (T, Ac, C), a paşte, a mânca, PCer, 67.
- ciudotvoreţ** (C), făcător de minuni, Das, 60²⁵.
- ciumaş, -e** (C), ciumat: *vede ciumaşi cu ciumaşi*, TP, 396.
- ciumăra** (T, C), a supăra: *nu se ciumărează, nu cugetă rău*, CC, 338⁹.
- ciumărat, -ă** (T, C): *înfricoşaţi şi ciumăraţi*, CC, 537⁹; „mînios, necăjit“: *Că eu-s, frate, ciumărat*, Cor, 13.
- ciumeli**, a culege, a mânca: *pasă-rile ceriului ciumeliră ea*, CC, 350^{25, 26}.
- ciupercat, -ă** (T, Ac, C): *căciulă ciupercată*, MF, 906 (Prahova). — < *ciupercă*.
- ciutalină** (C), < *ciută*, MF, 527 (Prahova).
- ciutărie** (T, C), staul de ciute, BD, 160 (1629).
- civisi** (T, Ac, C): *il descosea, îl «civisa» pe domnul acela din fir în păr*, CP, II, 11. — Cf. srb. *čivija* < tc. *tchivi* „clou; cheville“ (490).
- da**. Menţionez următoarele sen-suri-expresii, identice şi în aromină: *Lunca 'n vale n'a mai dat*, FV, 67; *Cînd va da soarele 'n-de-seară, mare oaste vă 'mpresoară*, Şez, XI (1910), 7 (Suceava); *Peste noapte că-mi ploua, dar ce fel de ploaie-mi da?*, Mat, 109 (Argeş),
- dalvar** (T, C): *Negru-vodă vine cu dalvarii 'n vine, pe-un cal vinecior*, MF, 18 (Vilcea).
- dam** (T), palat; şură: *Du-te 'n grajdul cailor; sus, în damul boilor*, Cuc, 43. — < tc. *d a m* „étable“ (795).
- davagilic** (C), cas, proces: *au fă-cut mare* ~, BB, II, 15 (1802); F, II, 234 (1807); I, 409 (1839). — < tc. *d a' v a d j y l y q* „action de plaider“ (574).
- davagiu** (C), reclamant, F, I, 79 (1778), 99 (1779).
- dăchiu** (T, C), «dechiu»: *Mitrofan Chiril dăchiul*, SD, 101 (1667).
- dădăori** (T, C): *o spunî rar şi* ~, ŞTN, 167. — < ? *de două ori*.
- dălungi** (T, C): *şearpele... cîmpului se delungea*, MF, 6 şi 7 (Teleorman).
- dăniil** (T, C), a dărui, a face da-nie: *că asta l-a dăniit de cînd a fost copil mic*, MF, 12 (Gorj).
- dărbar** (T, C),? „dîrvar“; Țigan: *macar fie* ~, *macar călăraş*, BB, XI, 26 (1667).
- dătui** (T, C), a pune dări: *nici să-i mai dătueşti, nici să-i dijmueşti*, BD, 126 (1626). — < *dat*.
- deabă** (T, C), instrument de pe-deapsă, numit şi *juy*, ICr, VI (1913), 353-354.
- decasterie** (T, C), judecată, BB, II, 81 (1822); 93 (1823). — < *δικαστήριον* „tribunal“.
- dechiu** (T, C): *dichiu*, «dachiu»: *Nicodim, dechiul mănăstirii*, BB, IX, 17 (1811).
- delea** (T, C), «derea»: *Săria o vale şi-o vâlcea şi-o pustie de delea*, MF, 1074 (Dolj).

deliește (T, C): *Și-o tundeă cerchezește și-i lăsa chică* ~, MF, 129 (Teleorman). — < *deliu*. V. *finește*.

depărătură (T, C): *a prăda pentru depărături și pentru alte svade*, BD, 191 (1631). — < *depăra*.

depozitarisi (T, C), a depune: *a ~ banii*, F, I, 394 (1837).

depoziton (T, C), deposit, BB, II, 114 (1825); *este lăsată* ~, F, I, 380 (1832); *să pun ~ câte 4.000*, F, II, 380 (1835).

derea și *direa* (T, C), «delea», vale: *un deal și o derea*, MF, 210 (Putna); 164 (Vilcea); 1074 (Dolj); Cuc, 73. — < tc. *d é r é* „vallée; vallon” (570)

des-: din cuvintele formate cu acest prefix menționez mai jos numai câteva.

desăgar (T, C): *acei ce să numesc desăgari*, F, II, 241 (1814). — < *desayă*.

descolipsit, -ă (T, C), strimtorat: *ești descolipsit de bani*, F, II, 403 (1838). — < *δυσκολόσω* „rendre difficile”.

descrucii (T, C): *descrucește-ți armele*, MF, 7 (Teleorman).

despietri (T, C): *să mă despietrestei!* FB, I, 171.

dessămăra (T, C), a scoate samarul: *Catirași desămăra*, TP, 514.

destrauri (T, C): *să-și distraurească degetul*, RP, V, 16.

deză (T, C): *1 ~ blănit*, BB, I, 13 (1798).

diacrisis (T, C), F, I, 138 (1786). — < *διακρίσις* „distinction; égard”.

diafora (T, C), neînțelegere, F, II, 117 (1785). — < *διαφορά* „différence; différend”.

dibidiu (T, C), bidiviu: *Pe un cal bun cam ~*, Cuc, 111; 134.

dicheomă (T, C), drept: *le ridică dicheoma stăpînirii*, F, I, 302 (1818); 367 (1827). — < *δικαιώμα*.

dih (T, C), „dihanie”: *Prinsu-s'a di hul de păr*, TP, 404 (394). — < rut. *dih* „Atemzug”, suflare.

dijmaș (T, C), dijmar, BB, XIV, 72 (1794).

dimineța (a se) (T, C): *mă diminețai într'o sculată*, TP, 265.

discolie (C), greutate: *poftim fără nimica* ~, F, I, 251 (1807), — < *δυσκολία* „difficulté”.

dîngăluit, -ă (T, C), însemnat: *dimirlia cea dîngăluită*, BB, II, 124 (1830). Circulă și astăzi. — < tc. *d a m g h a* „marque”; *d a m g h a l a m a c* „marquer” (402).

dîri (T, C), a face dîră: *el unde că-mî paște și ce flori dîraște*, TP, 67; *florile îi paște: cite paște paște, mai multe dîraște*, TP, 91.

dirt (T, C), pentru, din cauza, Bk, 32; 77. — < *derept*.

dobitoc, avere (în animale): *Iar de în ~ ce va fi: cai, boi, vaci, oi, porci, stupi...*, *să le împărțim dobitocul în trei părți*, BD, 82 (1623); 131 (1626).

dobrovenetic, -ă (T, C): *Acest Sava era de neamul lui* ~, Cos, II, 101.

dobză (C): *il bătea* ~, RP, I, 39.

doiu (T, C), loc adăpostit de vinturi: *dolie, Șez*, VII (1902), 121 (Vilcea).

dojămînt (T, C): *un leagăn de* ~, Cuc, 16.

dolandirgiu (T, C): *vre-un ~ marfa nu le-au luat*, F, II, 96 (1783). — < tc. *d o l a n d y r y d j y* „fripon; escroc” (822).

dolofăni (T, C): *Pui dolofănia*, MF, 180 (Vilcea).

doloși (T), domoli: *prin alte dovezi nu să vor putea doloși*, F, II, 325 (1827).

domă (C), secret, taină: *cam o vorbă să vorbesc și o ~ să domesc*, PL, 195 (Roman).

donț (C): *Căzaci donți*, Cos, II, 103.

dorloși (T, C): *125.000 oca ce s'au putut* ~, F, II, 287 (1823).

dosădzină (T, C), ocară, chin: *dați pre unul ca acela dosădzinei*, BD, 133 (1626).

dovadnic (C): *au scos dovadnici de față*, An, 146.

draghidat, -ă (T, C): *1 salup cu fața draghidată blănit*, BB, I, 53 (1839).

drăci (a se) (T, C), a (se) îndrăci, CC, 243³².

drăgan(t) (C), o plantă: *4 lofi drăgant, iar nu tragant*, F, I, 276 (1810); *drăgan, leustean și odolean*, TP, 389.

dream (T, C), dram, F, II, 69 (1780).

dricaiu (T, C), pat: *toate dricaiete și perinile din lume*, RP, V, 17.

duc (T, C), monedă: *să-mi cumpere suliman, suliman de patru duci*, MF, 1030 (Transilvania).

ducătoare (T, C), ducere: *să fie solii drumul Rucărului și în viitoare și în* ~, F, I, 4 (1674). — Cf. *îngru-pătoare*.

dugealic (T, C): *Poftesc caftan de 'mpărăție și* ~ *de domnie*, MF, 149 (Vilcea); 151.

dumluc (T, C): *Două șaluri: unu ~ roșu*, BB, III, 66 (1828). — < ? tc. *donlyq* (Bianchi-Kieffer, II, 204) „habit“ (și B. de Meynard, II, 331), < *don* „habit; couleur“ (824).

dunărel (T, C): *Sus, mai sus, pe lângă cer, văz un negru dunărel*, Cuc, 126; 170. — ? < *de un nourel*.

dupăci (C), Cr, 75.

duraliu, -e (T, C): *parale duralii*, MF, 175 (Vilcea).

dușui (T, C): *Jos, la umbra lor, dușuie, mișuie d'un pat incheiat*, TP, 77; 84.

duțină (T, C): *Să vă duceți în duțini, în vâi*, MF, 555 (Vilcea).

dvor (T, C), fermă, Nec, 331. — < sl. *dvorъ* „curte“; „Hof“.

dvorbitor (T, C): ~ *înaintea domnului*, Ur, 138 — Cf. *dvor*.

dvorebnic (T, C), curtean, Nec, 333. — Cf. *dvor*.

dvorianin (C): ~ *Manolachi*, BB, II, 126 (1832).

džalimînt (T, C): *Șo să crească un ~, un ruț mîndru și 'nflorit*, Vas, 98.

eclipsis (T; C : *eclipsă*): *s'au făcut mare* ~, Nec, 181. — < ἔκλειψις.

ecliersiie (C), BD, 132 (1626).

eftinie (T, C): *eftinia ta și... milosirdia*, CC, 156³³; 43¹.

egumeni (T, C): *să-l roage să egumenească*, BD, 131 (1626).

electie (T, C), alegere, Nec, 476.

emac (T, C: *iamac*), ajutor: *emacii de Vidin*, Kog, 253.

embodisi (T, C), a împiedica: *ca să embodisească lucrul*, F, II, 163 (1787). — < ἔμπεδίζω „empêcher“.

emeclie (C), BB, XIV, 82 (1801); Kog, 252. — < tc. *îemeklik* „qui doit servir au repas“ (1359).

emenea (T, C), imineu, pantofi: *emenealile, testimelurile... săntu slobo-de a să purta*, F, I, 56 (1777). — < tc. *îéméni* „éttoffe légère...; souliers de maroquin...“ (1359).

emen (T, C): *cafe emenü*, F, I, 10 (1728). — < tc. *îémén* „Yémen“ (1359).

emin (C), intendent: *eminul de hambar*, An, 129. — < tc. *émîn* „de confiance“ (149).

empildui (T, C). ? a pildui, a explica: *să empilduești d-ta*, F, II, 219 (1801).

endicon ornon (T, C): *făcînd și ~ ~ în divan*, F, I, 408 (1839).

enfraxis (T, C): *o ~ care nu o au putut pricepe doftorii*, Kog, 224. Cf. *apodixis, heresă*. — < ἔμφορηξις „obturation“.

- engritos** (T, C), „musafir“, Gh, 308. — < ἔγκριτος „distingué; notable“.
- enghiu** (T, C): *enghiuri șali*, F, I, 55 (1777).
- enhirisi** (T, C), a înmîna: *această scrisoare cătră chir Dinu Iota a să ~ sigur*, F, I, 372 (1829); *să enhorisască*, F, II, 219 (1801). — < ἐνχέρισιω.
- enpereclisi** (T, C): *Iată, enpereclisii dumitale o scrisoare*, F, I, 245 (1807); 247; 248. — < ἐμπερικλείω „(r)enfermer“.
- enus** (T, C), Gh, 320. — < εἶνος „louange“.
- epaș** (T, C): *Joimirii ocăria pre Moldoveni... de le zicea epași*, Nec, 160. — < *iapă*.
- epistasie** (C): *epistasia agii dumnealui*, F, I, 342 (1825). — < ἐπιστοσία „soin; surveillance“.
- erchen** (C): *să tai erchenul*, MF, 88 (Vilcea). Cf. *ierchez*. — < ? tc. *erkiân* „soutiens; bases“, sau *erguen* „célibataire“ ? (69). — V. *ierchez*.
- eretocrisie** (T, C): *să plătească bani după ~* F, I, 403 (1839); 410; 411: și *erotocrisie: pricina... au luat săvîrșire prin ~*, F, I, 306 (1837); 397. — < ἀρετοκρισία „arbitrage“.
- eretocrit** (T, C): *judcățile... ce vor avea nequătătorii între dinșii cu eretocrite și allele*, F, I, 157^r (1791); 306 (1819). — < ἀρετοκριτής „arbitre“.
- estafetă** (T, C): *stafetă*, BB, II, 101 (1824); 102.
- eșit** (T, C): *După eșitul lui Bar-novski*, Mir, 291.
- eșindar** (T, C): *o pungă cu niște argint în eșindari*, F, II, 219 (1801). Cf. *exildar*.
- evghenis** (T, C: *evghenist*): *un ~ om al Mării sale*, F, I, 265 (1808). — < ἐβγηνής „nob!e“.
- exaporit** (T, C): ~, *adică tainicul din lăuntru la împărăție*. Cos, II, 73. — < ὁ ἐξ ἀπορητῶν „le confident; secrétaire intime“.
- exildar** (T, C), 2 taleri, F, I, p. xxix (1819). — < ἐξήνταρα.
- exițir** (T, C), exercițiu, CP, I, 82.
- exoflisis** (C): *arătîndu-se cu acel ~*, F, I, 342 (1825); 343. Cf. *metahirisis* etc. — < ἐξόφλησις „acquit(ement); solution“.
- exoflistico** (T, C), dovadă, adevărîntă, F, I, 271 (1808). — < ἐξοφλήτικόν „quittance“.
- exportarisi** (T, C), F, II, 379 (1835);... 414 (1840).
- exportarisit**, -ă (T, C), F, II, 455; 403 (1840); 413.
- exportație** (T, C): *s'au dat de la ~ a stăpînirii*, F, I, 398 (1838); II, 413 (1840).
- extrucție** (T, C): *nu după cum se cuprinde în ~, fiindcă acum s'au desfînțat toate acele extrucții*, F, I, 379 (1831).
- ezan** (T, C), «iațan», Acs, 150. — < tc. *ézan* „invitation à la prière“ (63).
- ezurcan** (T, C), iezer, BB, XIV, 57 (1777); 74 (1794); XX, 92 (1778); 277 (1812).
- fatură** (T, Ac, C), «factură», F, I, 25 (1770); II, 28^r (1770); 388 (1837). — < it. *fattura*.
- fălcar** (C; cu acest sens nu e în T, Ac), fălcer, cosaș; *fălcarii mai au sfîrșit cosire*, BB, II, 153.
- fălcerie** (T, Ac, C): *și-au plătit vile de ~*, BB, XI, 29 (1668).
- fărgaș** (T, Ac, C): *pe o scîndură a fărgașului ce era d'asupra ferestrilor*, CP, I, 82.
- fărtal** (T, C): *trei fălci și un ~ de vie*, BB, XV, 3 (1809).
- fățarel** (T, Ac, C): *mititel și ~*, CL, 1897, p. 1173.
- felă** (T, Ac, C): *dă-mi o ~ de vin*, MF, 154 (Teleorman). — < ung. *fél* „jumătate“.

- feleşag** (C) : *aşa-i feleşagu lor*, Cr, 49.
- feleşti** (T, Ac, C) : *Cîte de-alea -am feleştit ca (el) eu nu am gâsit*, Cuc, 99.
- fierosi** (T, Ac, C), *afierosi*, F, II, 92 (1783).
- ferbera** (T, Ac, C) : *falbala*, garnitură ; *umul de hasa cu ferbarale* BB, I, 50 (1831).
- ferfă** (T, Ac, C), *ferfeniță* : *au dăşchis prăvălie de băcănie, adăogînd peste acea ~ a sa ce au avut-o şi altă marfă*, F, I, 324 (1823).
- ferie** (Ac, C) : *fierie*, taxă domnească de judecată : *şi şi-au pus ferii 12 zloți*, BB, XI, 3 (1795).
- fermais** (T, Ac, C) : *şaluri buni fermaisuri*, BB, I, 49 (1831).
- fermal** (T, Ac, C), «fermoa» : *Dou şiraguri... cu un ~ di aur*, BB, I, 51 (1838).
- fermanlı** (Ac, C) : *neguţătorii... fermanlıi*, F, I, 364 (1827).
- fermoa** şi *fermuară* (T, Ac, C), agrafă, «fermal» : *un fermoa cu diamanhuri*, BB, I, 22 (1815); I, 57 (1844). — < fr. *fermoir*.
- ferveş** (T, Ac, C) : *2 lesița cu ferveşi*, F, I, 287 (1814).
- fetiş** (C), *fetie*, TP, 274.
- ficulean, -ă** (T, C). 661.
- fiet** (T, Ac, C) : *Fietul băcălii*, F, II, 182 (1792). — < tc. *fıyât* „prix“ (916).
- filodorimă** (T, Ac), F, I, 381 (1832).
- filotimisi (a se)** (T, C) : *să te filotimisăşti cu tot sufletul*, BB, II, 68, (1821).
- firoseală** (Ac, C), *afieroseală*, *iroseală*, F, II, 104 (1784).
- fişicărie** (T, Ac, C) : *10 testele auşus pentru fişicării*, F, II, 214 (1800). — < *fişic*.
- fitanție**, pl. *fitanții* (T, Ac), *chitanță*, F, I, 166 (1795).
- fizău** (T, Ac, C), «şiret(uri)», F, I, 88 (1778). — < ung. *fűző* „şnur“.
- fîneşte** (T, C) : *Şi mi-i taie tot ~*, MF, 115 (Teleorman). — V. *grineşte*.
- finogi** (T, Ac, C), *judecător?* : *Că nu-î tal-său finogi, nici mumă-sa finogeaşă*, MF, 939 (Tecuşu-săsesc).
- flămingios, -oasă** (T, C), Cuc, 73.
- flăminzăciune** (T, C), Cos, II, 77.
- flighel** (T, Ac, C), *dependință de la o aripă a casei: casele, grajdul, flighelul*, BB, 143 (1847)
- floranț** (Ac, C), *stofă, tafta uşoară*, BB, I, 32 (1823).
- florior, -oară** (T, Ac, C) : *O mioară florioară*, Hod, II, 38. — < *floare*. Cf. arom. *flor, -ă*.
- focuit, -ă** (T, C), *bătut de foc; biet*, RP, I, 52.
- folcăluț** (T, Ac, C), *foale mic : acest ~i cu 15 ocă unt*, F, I, 81 (1778); *~u de ocă 15 de unt*, F, I, 115 (1780).
- formalnic, -ă** (T, Ac, C) : *formalnice înştiințări*, F, II, 297 (1824); 298. — < *formă*.
- foruit** (T, Ac, C), *sforăit, forăit : ~ul de smeu*, RP, IV, 16.
- fosicat, -ă** (T, Ac, C) : *brincă fosicală*, MF, 614 (Prahova).
- fraibilic** (T, Ac, C), (de) *bună voie*, CP, II, 85. — < germ. *frei*.
- frăscău** (T, C), *holtei : a rămas tot ~*, RP, II, 73.
- frăştilă** (T, C), *aşchie lungă de lemn*, MF, 24 (Gorj).
- frătuț** (C), F, II, 34 (1778).
- frăți(i)co** (T, C) : *mă rog, ~*, F, II, 68 (1780); 69.
- frecăleț** (T, Ac, C); *frecălețul urdzicilor, a fasoli...*, băț de brad cu 4-5 crăci la un capăt tăiate, cu ajutorul căruia se amestecă mîncarea sau fiertura (Sibiu).
- frimbă** (T, Ac, C) : *Am o nonă cu şi-o ~*, Bk, 57.
- froaie** (T, C), *tîrfă : o ~ de Țigan*, RP, I, 48.
- froşi** (T, Ac, C) : *Ouă roşii să froşeşti*, MF, 182 (Vilcea).

- fufuioancă** (T, Ac, C), femeie de rînd, CP, II, 6.
- fulgeriș, -e** (T, Ac, C): *cal fulgeriș*, MF, 382 (Gorj). — V. *visforiș*.
- fuma**: *soba fumă* (Sibiu).
- fumar, fumărar**: *se supără de cătră fumari și alți slujbași*, F, I, 122 (1784).
- funducli** (C), monedă de 7 lei, F, I, p. XXIX (1769).
- furaș** (T, Ac, C): *Nu e lup să te mănînce, nici furaș ca să te fure*, Cuc, 179. — < *fur*.
- fuzeler** (T, Ac, C), Cos, II, 67. — < fr. *fusilier*.
- gai** (T; Ac, C: alt sens): *și tu să-mi auzi tot cocoșul gai din mijloc de rai*, Pop, I, 66 (Hațeg); DH, 58 și 318.
- gară** (T, C), clevetire: *să se limpadă, să se curăță... de gară, de strigare*, MV, 154.
- gază(i)** (C; T, Ac: *ghizie*), stofă ușoară și transparentă: *rochie de ~*, BB, I, 28 (1822). — < tc. *guézi* „étouffe moirée“ (1024).
- găiană** (T, Ac, C), ? fund, SD, 106 (1639).
- găsculesc** (T, Ac, C): *au vîndut... din Călușarul parte găsculescă a triîa parte*, BD, 176 (1630).
- gătitură** (T, Ac, C): *și ceva de cap vre-o ~*, BB, II, 133 (1836).
- găvănsi** (T, C; Ac: *găvănoși*): *mă duc să mă găvănesc*, Cuc, 138.
- gîrbovă**, carboavă, rublă: *bani... 195 gîrbovi*, BB, II, 131 (1835).
- gîrbovae** (T, Ac, C), „gherbovoaie“: *hirtie ~*, BB, I, 35 (1823).
- gîrjob** (T; C: *gîrjab*), strîmb: *teiul ~*, SD, 157 (1722); BB, IX, 14 (1811); 15; 16; XX, 92 (1778).
- glivi** (T, Ac, C), a îngrijii, FV, 24.
- glotni** (T, Ac, C), de gloată: *Chirila vornic ~*, BB, XVI, 5 (1659). — Slavism.
- gnomie** (T, Ac, C): *gnomia bunii voînții mele*, BB, III, 54 (1822). — < γ νόμ. η „avis; consentement“.
- goagă** (T, C), nucă cojită: *Deosebeste goaga de nucă*, Prov, 240 (n-rul 4073).
- gomilă** (T), grămadă: *o ~ de 99 de stînjeni*, CP, II, 103; 104.
- gorștinări** (T, Ac, C): *să nu aibă ei treabă a ~*, BB, XI, 39 (1673).
- goștinărit** (C), F, I, 286 (1814).
- govire** (T, Ac, C), a govi, CC, 128¹⁷, 225³¹...
- govitoriu** (T, C), religios, pios, CC, 517²².
- gradinap** (T, Ac, C), stofă: *1 delo ~*, BB, I, 32 (1823); 52 (1838). — Cf. *cardinabl*.
- grăbuș** (T, Ac, C), grebluță, PI, III, 120.
- grădiș** (T, C; Ac: *îngrădiș*): *oi afară den ~ lăsate*, CC, 478²⁹.
- grivaz** (T, Ac, C): *Crește-un măr și-un păr și-un grivazi în cheutori*, MF, 1323 (Piatra).
- grinărie** (C): *căscioara-i ~*, MF, 324 (Vilcea).
- grînește** (T, Ac, C): *Și mi-o taie tot ~*, MF, 63 (Olt). — V. *secereșle*.
- grîni** (T, Ac, C): *Caii cu nările grîniau [griul]*, TP, 155.
- grongonit** (T, Ac, C): *Și cîntară [porunbeii] ~*, Cuc, 129.
- guti (a se)** (T, Ac, C), a leșina, (Hunedoara).
- ghepchi** (T, Ac, C): *vînzarea a 46 ghepchi bătrîni*, F, II, 286 (1823).
- gherb** (T, Ac, C: *herb*), stemă: *pecete gherbului*, BB, I, 55 (1840).
- gherbovoaie** (T, Ac, C), „gîrbovae“; ? hirtie cu gherb: *In lipsa gherbovoai s'au scris pi aceasta*, BB, III, 57 (1822); *4800 de lei pi hirtii gherbovoaia*, II, 97 (1824).

ghermeză (T, Ac, C), stofă. ghermesut; 2 *rochii de ~*, BB, I, 8 (1771).

gheroldie (T, Ac, C): *el esti bun prietin cu toți de la ~*, BB, II, 132 (1836); 133 (1837). — <? γερουσία.

ghiboc (T, Ac, C), pirlău, PI, 52 (Oaș).

ghidihoi, -oai (T, Ac, C): *niște ghidihoi și nătăfleți*, Cr, 44.

ghighir (T, C; Ac: *cighir*), „ficat“: *lua ghighiri (ficați) de fîntari*, MF, 495 (Gorj)

ghigean (T, Ac, C): *cap de ~*, MF, 628 (Teleorman). — < tc. *gueutch en* „lapereau; sorte de fouine“ (1048).

ghijeca (T, Ac, C): *frunzele uscate ce ghijecau*, CP, II, 29.

ghingiriu (T, Ac, C), cal ~: *și-a scos un pui de ~*, Cuv, 1938, n-rul 1, p. 3 (Lăpușna). — <? tc. *guendj* „jeune“ (1043).

ghioldorosi (T, Ac, C): *Odată-l ghioldorosia [pe Roșul (cal)]*, MF, 151 (Vilcea). — < tc. *guldurmek* „égayer“ (1058).

ghiovez (T, Ac, C), ghivez, roșu închis: *merinos ~*, BB, I, 32 (1823). — < tc. *guvez* „violet, -te“.

ghiuliță (T, Ac, C): *ghiulițele tale face-oi păhărele ca să beau din ele*, BC, 37 (Zărnești). — <? „unghie“.

geanin (T, Ac, C): *Nu purta tu grija mea; geanin, poartă pe a ta*, MF, 1075 (Gorj). — < tc. *djâny m*, „mon cher, mă chère“ (431).

geant (T, Ac, C): *Neicuța de trei oca, trei oca de ~ în ea*, MF, 1418 (Romaniați).

geaur (T, Ac, C): *~ cafe*, F, I, p. xxvii (1766).

gebrări (C), TP, 579.

gemesti (T, Ac, C): *Popa care a ectit... prea bine a gemestit că mi-ești bună de iubit*, MF, 907 (Prahova).

geui (C), a satisface, Mus, 34.

gevet (T, Ac, C): *o pereche de ~*, F, II, 127 (1786). V. *soltâr*.

ginereadă (T, Ac, C): *Poloage de griu... în ginerezi le așeza*, MF, 1491 (Piatra).

giuvana (T, Ac, C): *am mai trimis dunitale și giuvanaele*, F, I, 250 (1807). — <? tc. *djuvan* „jeune homme“ (449).

hacău (T, Ac, C): *pentru ~, adecă bute*, F, I, 371 (1829).

hacuniță (T, Ac, C), hușniță: *puști ~*, Das, 230²⁹.

haci (T, Ac, C): 2 *cai de haci*, F, I, 11 (1730). — Cf. tc. *hadj* „pelerin“ (490) și *khat ch* „croix“ (525).

hamsii (T, Ac, C): *un poloboc ~*, F, II, 309 (1825). — < tc. *kham sy* „anchois“ (551). — V. la C: *amsi*.

handosi (T, Ac, C)? *fandosi: aici te-oi handosi*, MF, 86 (Teleorman). — <? χαυδαξάω „abimer; perdre“.

hap, „ap“: [*Căciula*] *e făcută ~ pe cap*, MF, 165 (Vilcea).

harabaciu (T, C), căpitan, TP 585.

haraciladizmă (C), hareciu, adjudecare, F, I, 382 (1832).

haractir (C): *~ul său*, BB, II, 90 (1823); 119 (1828).

harmitaş, IS, 89. V. *armi(n)taș*.

harțaba (T, Ac, C), om de nimica, MF, 831 (Muscel).

hase (T, Ac, C), hasa: *rochii de ~*, BB, III, 48 (1820). — < tc. *hassé* „espèce de madapolam“ (527).

hasi: 1 *~ turungiu*, F, I, 11 (1731). — Cf. *hase*.

hasil (T, Ac, C): 2 *lighene de aramă tij, însă unul cu capac și altul ~*, BB, III, 42 (1820).

hasmodie (T, Ac, C), scandal, IS, 145. — < χασμοδία.

- hașa** (T, C: *harșa*), cioltar: *Și ~ o am luat... numai ciucuri la ~ sînt mōhorîți*, F, II, 139 (1786); 147.
- hazain** (T, Ac, C): *să să cărmuiască după datorია unui ~ di casă*, BB, III, 70 (1831). — <tc. *khazây n* „trésors“ (539).
- hămei** (T, C), a zăpăci: *multe se hămeisă*, Nec, 298.
- hărăpi** (T, Ac, C): *din pistoale pîrîind și din gură hărăpînd*, MF, 76 (Prahova).
- hărdal** (T, C), buruiiană: *o vatră de ~*, MF, 1537 (Tutova). — <tc. *khardal* „moutarde“ (535).
- hebet** (T, C), goană: *Luă vulpea la ~* MF, 99 (Vîlcea).
- heisicol** (T, Ac, C): *~ Tudor*, TP, 677. — V. *reisicol*.
- harea** (T, C), tafta, F, I, 56 (1777). — <tc. *khare* „moiré, e“ (526), sau, mai precis, *hare* „étouffe moirée; tapis qui se fabriquaît jadis principalement dans l'île de Chio“ (491). — Cf. și Săineanu, *Dicț. univ.*
- heliște** (T, C): *In heliștea vîntului*, MF, 1539 (Tutova).
- heresă** (T, Ac, C), eres: *toți Grecii au această ~*, Mus, 15. Cf. *enfraxis*. — <αἰρεσις.
- hia!** (T, Ac, C): *Hia! ghidi..*, Nec, 283.
- hirotic** (T, C): *Văzui popi și hiro-tici*, MF, 1484 (Mehedinți). — <? αἰρετικός „hérétique“.
- hîntuială** (T, Ac, C): *Luați-i răcorile și primeala și hîntuiala*, MF, 1569 (Vîlcea).
- hîrce** (T, C; Ac: *hîrț*), șoarece, hîrciog, CP, I, 81; II, 34; 35.
- hodrui** (T, Ac, C): *In rădăcinile brazilor, acolo să hodruiască, acolo să prînzească*, MF, 626 (Gorj).
- holomoci** (T, C), a încurca: *Nu-mai trei Țigani se holomocia de chică*, Cuv, 1938, n-rul 1, p. 3 (Lăpușna).
- homelnic** (T, Ac, C): *logofătul și un homelnic*, Ur, 183.
- horodiv** (T, Ac, C), ? orășean, Nec, 437.
- horșaf** (T, C), compot, TP, 124. — <tc. *khochaf* „boisson sucrée“ (555).
- hosmetă** (T, Ac, C), ? husmete: *Și-am să-i dau hosmetele ca să-l plîngă fetele*, MS, 23.
- hotarnesc, -ească** (T, Ac, C): *a-ceastă mărturi hotarnescă*, SD, 260 (1803).
- hotarnică** (C): *Crăsteștii au ~ vechi și carti dișgiudicală*, BB, IX, 15 (1811).
- hotărit** (T, C), hotărnicire: *toți cîți să vor tîmpla la ~*, BB, XIV, 47 (1775).
- hotăritură** (T, C), BB, X, 18 (1669); XIV, 32 (1751); II, 110 (1825).
- hotiici** (T, Ac, C): *a ~ pentru a lua asupra-le îndestularea capitalei cu pîine*, F, II, 430 (1848). — <? sl. *hotěti* „a vrea“. Cf. și rut. *hotěčka* „Gelúst“ (Želehovski).
- hrai** (T, C), vraințe: *Ai lăsat-o [ușea] hrai să vînture dracu mălai* Cr, 18.
- hrisim** (T, Ac, C): *așa ~neguțători ~ sunt* F, I, 131 (1786). — <χρῆσιμος „bon (à); honnête“.
- hristoagă** (T, C), «hristo(a)v(ă)»: *Hristoagă-mi căta, bunî frați se găsia*, MF, 71 (Teleorman). — <hrisov.
- hrișcuitură** (T, Ac, C): *s'aud niște hrișcuituri pe ogeac*, Cr, 68.
- hugi** (T, C; Ac: *huciu*): *Moara e sub ~*, MF, 955 (Făgăraș).
- hul** (T, Ac, C): *huluri arăpești*, F, I, 55 (1777).
- hulnic, -ă** (T, C): *hulnică arătaț-mă*, CC, 247¹⁴; 365¹².
- hușniță** (C), mortieră, Das, 230.
- ialomiță** (T, C): *Trei ștreanguri de ~*, Mat, 73 (Teleorman).
- iatan** (T, C), iatagan, MF, 72, 73 (Vîlcea); 1227 (Teleorman).

iață (T, Ac, C), rugăciune: *s'au strigat la mecuturi ezanul, ce se chiamă ~*, Acs, 150. — <tc. *īatsy* „heure du coucher“ (1334).

ibicar (T, Ac, C): *1 rochie ~*, BB, I, 26 (1816).

icram (C), onor; primire bună: *tain de cheltuială și alte icramuri*, F, I, 137 (1786).

idelciu (T, Ac, C),[?] iedecliu: *trmise ciodari și idelrii de il chemă*, FB, I, 39. — <tc. *īédekdji* „pale-frenier qui conduit un cheval de rechange“ (1349).

ierchez (T, Ac, C): *să-i taiu ierchezul*, TP, 646. Cf. *erchen*.

iervant (T, Ac, C): *crescut-a d'un verde ~*, TP, 85. — Cf. tc. *ervend* „la montagne Elvend près Hamadan“ (70).

i(u)gurțeală (T, C): *urdă din ~*, TP, 513.

ighemon (C), guvernator: *a ighemonilor Domni*, SD, 255 (1794).

ighemonicesc, -ească (T, C), de stăpîn : *ighemonicească putere*, F, I, 51 (1777).

ihuha (T, Ac, C): *Toată vara ihu-hiu, iarna scaldă copilu; toată vara ihuhează, iarna scaldă și botează*, Doi, 149 (Hațeg).

ilișar (T, C): *slugilor noastre robotnicilor și ilișarilor din ținutul Neamțului*, BD, 75 (1622).

imaf (T, Ac, C): *au și alte imafuri*, F, II, 228 (1803); *fără de știrea imafului*, 229.

indistație (T, Ac, C): *n'oi să dai nici o para după toate legiuirile ace-stui pămînt prin toate indistațiile*, BB, II, 83 (1822).

iorgusa (T, C), iorga, fără astimpăr: *copiii tilhari umblă ~ printre picioarele tuturor*, Cr, 60.

iortomănesc, -ească (T, C): *Lasa chică voinicească și timplă ~*, PL, 212 (Romanaji). — Cf. GrS, VI, 313.

ipac (C), de asemenea: *~ⁿⁱ puri mici*, F, I, 213 (1802).

ipolipsis (C), considerație: *zind în ce ~ ai socotit casa m*, I, 270 (1808); II, 96 (1783).

ipopsie (T, C), bănuială, F, I, 37 (1778).

irmizea (C): *irmizele cumpăra și de muntă se gătia*, TP, 642.

iscarliu (T, Ac, C), ascherliu. *trecerea unor iscarlii pă acolo*, F, I, 337 (1825).

isirgiu (T, C), Kog, 240. — <tc. *essirdji* „marchand d'esclaves“ (95).

ispitac, -ă (C), priceput, MF, 413 (Sibiu); *ispitaciu*, TP, 177.

isterisi (C), a despoia: *se isterisește din veniturile prăvălii*, F, I, 375 (1829). — <στερῶ „priver“.

isterisit, -ă (C): *să nu rămîie isterisiți de orînduiala neamului lor*, F, I, 236 (1803); *va rămînea Felip isterisit*, Bci, IX, 133 (1802, Prahova).

iuțitor, -oare (T, Ac, C): *cuțite... ascuțite și iuțitoare*, MF, 1271 (Tutova).

iuzluc (C), monedă de 3,60 taleri, F, I, p. xxix (1819).

izîmban (T, C), tren, CP, I, 71.

îmă (C), mumă, Das, 123; SD, 185 (1743); *partea îmei sale*, BB, XVIII, 31 (1719); 33 (1720); 34.

îmberdopsi (C), a încărcă: *tare a îmberdopsit dughena cu datorii*, F, II, 403 (1838). — <ἐμβροῦσαι „em-mêler; embrouiller“.

îmbilțoșa (T, C): *Din cojoc se 'mbilțoșia*, MF, 1076 (Dolj). Cf. *bilțos*.

îmbîrnat, -ă (T, C): *Mîini albe îmbîrnate*, MF, 1490 (Brăila).

îmbîrnit, -ă (T, C): *mîini negre îmbîrnite*, TP, 155.

îmblătoare (Ac), BD, 66 (1621).

- boța** (T, C), a se înbufna: *Nemi s'a mboțat că m'am luat cu n sat*, MF, 496 (Gorj).
- împărțanie** (T, C), împărțire, BB, 29 (1813).
- împărțitor, -oare**: *alle lucruri ce sunt împărțitoare*, BB, III, 40 (1820); 41.
- împietricit, -ă** (T, Ac, C): *împietricit și golii fiindu*, CC, 364¹⁴.
- împresurătură** (C), usurpare, BB, XI, 35 (1670).
- încămăta** (T, C): *să ne încămătămii nevoinței de sus*, CC, 308⁹.
- încărni** (T, C), încărna: *Și fi-oi trage-un glonț prin cap, cam prin cap și cam prin șele, ca să te încărnești din ele*, PB, 69 (Sibiu).
- încoronație** (C), Gh, 305.
- încredințat, -ă** (T, C): *să-și iec de pe toate scrisorile copii încredințate*, BB, III, 51 (1820).
- încercătoare** (T, C): *să vă facă o ~*, MF, 132 (Telcorman).
- încetit, -ă** (T, C): *pre mine rogi încetitu să-ți fiu*, CC, 328¹⁰; *cu derepții și cu aleșii încetiți să fimu*, 540³.
- înciurbăla** (T, Ac, C): *să-și inciurbeleze o stăricică mai bună*, CP, I, 17; II, 61. — < *ciorbă*.
- înciutat, -ă** (T, C): *Voi nouă ciute inciutate*, TP, 373.
- îndes, -easă** (T, Ac, C): *în îndese două zile*, Nec, 429.
- îndoș** (T, Ac, C): *Merge pe drum ~*, FV, 60. — < *doi*.
- înfloci** (T, Ac, C): *Ea se înflocise din pene*, MF, 1000 (Sibiu). — < *floc*.
- înfloreală** (T, C): *un pom mare înflorit vara pică de ~*, Cuc, 136.
- înfuga** (T, C; Ac: *fuga*), a fugări (Sibiu).
- îngînătură** (C): *M'am izbîndit de toată îngînătura, de toată fermecătura*, TP, 373.
- îngrădiș** (T, C), «grădiș», F, I, 6 (1701).
- îngreoiată**: *pe cari o las ~ di pruncu*, BB, III, 14 (1774).
- îngrupătoare** (T, C): *den zioa de ~a mea*, CC, 102³. — Cf. *lăsătoare*.
- îninima** (T, C), a prinde curaj, ZP, II, 206 (Vilcea).
- înnămi** (T, C: *năimi*), a angaja: *să înnămești pe cineva ca să li taie [miele]*, BB, II, 126 (1832).
- înomeni** (T, C): *Dumnezeu inomeni-se*, CC, 497¹⁷.
- înopti** (T, Ac, C), a face opt, CL, 1897, 1175.
- înrăfturat, -ă** (T, C): *un cal... înșelat și nrăfturat*, TP, 154.
- însărcinat, -ă**, împovărat: *sufletul meu ~ di păcat*, BB, III, 13 (1774).
- înslematisi** (T, Ac, C); probabil, același cu *testimatisi*: *la care eram dator a ~ acel cerveș*, F, I, 398 (1838).
- înstrîmbătăți** (C): *cu nu-l voi ~*, BB, II, 139 (1842).
- înstrîmtorat, -ă** (T, C), F, I, 384 (1834).
- înșelușag** (T, C: *încelușag*), BB, II, 53 (1819).
- întîlneală** (T, C), întîlnire, CP, I, 27.
- întroca** (T, Ac, C), a pune (copilul) în troacă (Sibiu).
- întrupător, -oare** (T, C): *apă întrupătoare*, VP, 192; 193; ȘtN, 160.
- înfîntina** (T, Ac, C), a împotmoli: *s'a ~t cu cocia într'o bară*, CP, II, 47.
- învilcinat, -ă** (T, C): *Doi trandafiri că-mi găsia, de mijloc învilcinați, de vîrfuri apropiati*, Mat, 33 (Argeș).
- învorca** (T, C): *Vre-o doi-trei corbi negri se întorc și se învorc, și-mi grăesc și-mi ciormănesc*, Cor, 88.
- învrăjmășitor, -oare** (T, C), CC, 285²¹.
- înzăvîrni** (T, C), a povîrni, a se apropia: *cînd înzăvernii la zece*, Mat, 45 (Argeș).

jaie (T, C): *Arară văile, jaile și câmpul cu florile*, PL, 23 (Ialomița). — *jau* (ibid., 353) înseamnă „distanță de loc măricică“.

jăgaje (T, Ac, C), gingaș, slab: *epile... sînt foarte jăgăji la iernatic*, BB, II, 149 (18...).

jălăști (T, Ac, C), ? a zăloji, Das, 190²⁵.

jipalnic, *jipelnic*, *jipolnic* (T, Ac, C), jipan, F, II, 148 (1787); 149; 163.

jipat, -ă (T, C), cu bube: *Un purcel jipat*, MF, 1453 (Piatra).

jirai (T, Ac, C), șiroiu: *Dă o ploaie cu vînt să curgă jiraie*, MF, 26 (Teleorman).

jirtăvnic (T, Ac, C), Das, 51.

jivini (a se) (T, C), a se umple de „jivină“, CC, 57¹⁸.

jold (C), corvadă: *trageți... la jolduri și la alte angherii*, BD, 96 (1624); 122 (1626).

judeci (T, C): *să le ia banii să-i udească*, BD, 70 (1622).

juni (T, C): *săracii cioarecii mei, e'o junit tata cu ei*, MF, 1031 (Sibiu); 952 (Făgăraș).

junt (T, Ac, C): *Luă juntutul ghintuit plin cu trei gloanțe de-argint*, TP, 594.

lacai (T, Ac, C): *lacai și tot felul de musicanți*, Cos, II, 64. — < ung. *lakáj* „lacheu“.

lamoste (T, C): ~ *de la cocosi*, MF, 645 (Teleorman). — Cf. *Grai și suflet*, VI, 101.

landreht (T, C): *trimeși... o jalobă la ~*, BB, II, 129 (1834). — < germ. *Landrecht* «cod civil».

lascav (C), amabil, Nec, 400.

lastaviță (T, C), glugă, PI, III, 21, — Cf. srb. *lastavica* „rîndunică“.

latină: ~ *di Jidovi*, ȘtN, 170; 171.

lavdan (C): *o bucată de ~*, Nec, 282.

lazaret, post de frontieră, F, II, 254 (1820); 256...

lăbosti (a se) (T, C), MV, 72.

lăcăsteu (T, C), [*Mînzul*] *doarme noaptea 'n ~*, MF, 492 (Gorj).

lăcrămicios, -oasă (T, C): *vreme lăcrămicioasă*, MF, 67 (Olt).

lămonă (T, C), lămie: *pentru lămoni da... 4.20*, BB, II, 146 (1850).

lămosti (T, C): *să nu-l mai colesîți, să nu-l mai lămostiți*, MF, 645 (Teleorman). — Cf. *lamoste*.

lăsăciune (C), iertare, CC, 456¹².

lăsătoare (T, C), cărare ce duce la vale; pantă (Sibiu). — Cf. *mergătoare*.

lătraciu (T, C), cîne, SB, 349.

leaniv, -ă (T, C), *Hilleană*, robu și *leaniviv*, CC, 315¹³. — < sl. *lěnirī* „segnis“.

leastă (T, C), gard?: *Cît e leasta de mare, el mi-o trece de-a călare*, MF, 835 (Muscel). — Cf. sl. *lěsa*.

Lească, pl. *Lește*, Leah, Nec, 323.

leblebi (T, C): *10 oacă ~*, F, II, 309 (1825)... — < tc. *leblébi* „pois rölis“ (1074).

lefea (C), leafă: *care le împarte lefeaua*, MF, 80 (Olt).

lenie (T, C), lene, CC, 257³¹, 327¹⁴. — Cf. *leaniv*.

leșe (C): *Pe lunca Aneștilor sînt cireșe 'n toate leșe*, MF, 1253 (Mehedintși). — < ? sl. *leža* „allée“, cărare.

leșteu (C), sac de prins pește: «comilieriu», RP, IV, 30.

levită (T, C), a treia carte a Pentateucului, CC, 155²⁹.

lězniț (T, C), măr sălbatic (Maramureș). — < sl. *lisnjéa* „Holzapfel“.

lic (T, C): *a celoră licuri luminate*, CC, 536²⁸. — < sl. *lik* „image, figură“.

lijă (T, C): *eu să-i răspunz lija banilor taleri 25 la sută*, F, I, 229 (1803).

lincet (T, C): *La fintină, la ~, unde cură apa 'ncet*, VC, 134. — < lin + cet.

linie (T, C), liniște: *lasă-le mîngîiare și ~ sufletească*, CC, 547⁵; 38⁸⁷...

lipon (T, C), așa dar: *Lipon, urmează să mai fie*, BB, II, 55 (1819). — < λ ο ι π ό ν.

litavă (C), toabă, Cos, II, 61.

livie (T, C): *Silila căsătorie e fri-gură de livie*, Prov, 94 (n-rul 1773).

linoșa (T, C), a crește lina pe oi (Sibiu).

loagăra (T, C), revoluție (cea din 1848), PCer, 68.

loboștelniță (T, C): *semăna un știr și o ~*, MF, 1129 (Vilcea).

logodie (T, C): *Rău mi-a părut de junie și fetei de ~*, MF, 270 (Vilcea).

logoditor, -oare (T, C): *Peșitori, logoditori*, MF, 308 (Vilcea).

logostea (T, C): *Tu stea, ~*, MF, 685; 688. — Cf. V. Bogrea, *Dacoromania*, II, 441.

loian (T, C), noian: *bine știi că au fost vinuri pe toate ulișile ~*, F, I, 86 (1778). — Cf. Ov. Densusianu, *Grai și suflet*, III, 431.

lojesnă (T, C), CC, 517³¹, 520¹⁷. — < sl. *lo ž e s n a* „μύτρα“.

lolăchiu (T, C), indigo: *trei oă ~*, F, II, 295 (1824). — < λ ο υ λ ά χ ι „indigo“, < tc. *leilaq* „lilas“.

lozbă (T, C), drug de lemn, par mare: *Para se 'nălța, lozbele săria*, PC, 44.

lucrător, -oare, care se lucrează: *vie lucrătoare*, BB, I, II (1797).

luce (T, C): *Nu am luce de para*, MF, 1245 (Romanati).

luceferi (T, C): *unde luceferia prin casă de-și lua vederile*, SB, 221. — < *luceafăr*.

lula (a se) (C), a (se) legăna: *culcă-mi-te, lulă-mi-te*, MF, 6 (Teleorman). — V. *lului*.

lului (T, C), a legăna (copilul cîntîndu-i *lu-lu*): *Și cine m'a luluit în pămînt a putrezit*, PR, 232; GV, 181. — Cf. sl. *l j u l j a l i* „a legăna“.

lumi (C): *Cu paharu cine lumia? Alei, Calea, fată mare, surioara Miului*, MF, 156 (Teleorman); 209 (Putna). — Pentru alt sens, cf. Ov. Densusianu, *Grai și suflet*, VI, 92.

lumitor, -oare (T, C): *Luniță, lumîță, cum ești luminoasă să-mi fii și voioasă; cum ești lumitoare să-mi fii vorbitoare*, MF, 1231 (Teleorman). — < *lume*.

lupărie (T, C), mulțime de lupi; pustiire de lupi (Sibiu).

luter (T, C), luteran, Das, 111.

magaza (T, C), magazie: *~ la Urechești nu iaste*, F, I, 250 (1807); II, 291 (1823). — Formă rusească.

magazaplai (T, C), F, I, 44 (1777).

magzar (C), cerere, Acs, 126. — < tc. *m a h z a r* „pétition collective“ (1129).

maghistrat și maistrat (T, C), F, II, 233 (1807); 234.

maligna (T, C): *cărei boale îi zic doftorii ~*, Mir, 372.

maloșnic (T, C), «moloșnic»: *un cofeinic, un ~, o zaharnică*, BB, I, 55 (1840).

maltin (T, C): *un rînd ~ cusut cu singeap*, BB, I, 16 (1805); 56 (1841); III, 48 (1820). — < tc. *m a n t i n* „sorte d'étoffe de soie“ (1095).

mandră, (T, C): *Pentru mișe am întreb pe Pavel și-mi spuse că au cuprins 4 mandre și socotesc că nu va eși mai mult de 30 de povări*, F, II, 161 (1787); *Vre-o cinczeci de cățclandri care păzesc pe la mandre*, MF, 116 (Teleorman). Cuvîntul, identic cu cel aro-min, apare și în l. turcă etc. Pentru sensul și originea lui, cf. Per. Papa-hagi, *Analele Dobrogei*, III (1922), 540.

mantecă (T, C): *au venit vremea a să tăia acum preful cașcavalului și al untului* ~, F, I, 364 (1827); 365.

maperea (T, C): *maperetele de Veneția*, F, I, 215 (1802).

maranatha (T, C): *să fie... tri-cleal, anathima, ~, amin*, BD, 131 (1626); 139 (1627).

marială (T, C): *ași face... schimb cu mișcare-va mariale ce mai am*, F, I, 87 (1778). — < μαριά „brebis qui a cessé d'agneler“; sau tc. *maria* „brebis“ (1092).

martiricon (T, C): *a căroră și ~ în scris... ne arată*, F, I, 361 (1827). — < μαρτυρον „attestation; certificat“.

mastraf (T, C), pasiv, F, II, 293 (1823), 294. — < tc. *masraf* „dépense; frais“ (1179).

mașlaca (T, C)?: *e ~ în strovul porcilor*, PL, 148 (Huși) — ? < tc. *machlaq* „sorte de manteau sans manches“ (1175).

matcal (T, C), șirag: *12 matcaluri mărgăritariu*, BB, I, 49 (1831).

matrapaz (C), precupeț: *a o vinde la matrapazi de aici*, F, I, 315 (1823); 321.

matrapazliu (T, C), precupeț: *matrapazliu ce și ei cumpără după la toptangii*, F, I, 330 (1823).

mau (T), putere: *plecă Fugilă, își luă ~*, CP, II, 108.

mazur (T, C): *fîindu mazuri ruși*, F, II, 208 (1799); 242 (1814).

măcinar (T, C): *Frate morar, măi ~*, TP, 140.

măgulitură (T, C), măgulire, BB, II, 111 (1825).

mălăișcă (T, C), viezure (Maramureș).

mălcomișare (T, C), CC, 197²⁴, 241⁵...

mărăcinat, -ă (T, C): *sintefi... urzicași, mărăcinași*, MF, 1148 (Dîmbovița). — < mărăcine.

mărel,- ea (T, C), măricel, VC, 21; *Tot cu stele mai mărele*, Cuc, 16.

mărgări (T, C): *Să 'nfloriți, să mărgăriți*, TP, 159.

mărgărit, -ă (T, C): *meri... cu flori mărgăriți*, VC, 91.

mărire, vîrstnicie: *Eu vă sînt mai mare, mai mare de mărire și de 'mbătrînire*, PN, 13 (Tulcea); TP, 24.

măriți (T, C), a purta frumos îmbrăcat pe cineva: *Muierea e mare drac: cînd omul o mărițește ea pe min' mă năpustește*, Hod, II, 87.

mărunțeauă (T, C), en detail: *se va vinde la prăvălie cu ~*, F, I, 290 (1816)...

măsurătură (T, C), măsurare, BB, XIV, 44 (1766).

mători (C), a deveni matur: *Acesta mătorise întru zile multe*, CC, 515¹⁷.

mătrică (T, C), „carte“, condică, registru (Maramureș).

med (T, C), «mesure de capacité», F, II, 7 (1560). — Cf. sl. *med* „aramă“.

medinte (T, C): *Toți voinici medinți, cu armele 'n dinți, străini de părinți*, Mat, 107 (Argeș).

megid (T, C), monedă turcească: *medgidu icosar*, F, I, p. xxxii (1865). — < tc. *médjidié* „monnaie frappée par le Sultan Abdul-Médjid“ (1124).

mejevoi (T, C), cadastral, BB, II, 132 (1836).

meldior, -oară (T, C): *In leagăn șeade-o pruncă meldioară*, Cuc, 87. — Cf. la Tikti medior.

melent (T, C): *cămăși de burungiuc i de ~ de pînzuri*, BB, I, 11 (1797).

meles (T, C): *40 ocă zahăr ~*, F, II, 314 (1825). — < tc. *mélés* „mêlé,-e; mélange, -e“ (1220).

melidon(a) (T, C): *4 oca cracațiță melidon*, F, II, 183 (1792); I, 213 (1802).

melin (T, C): *Linu, lin prin cel ~*, VC, 106.

mélzînă (T, C): ~ *la holdă*, basa inferioară a unei holde în pantă, PI, I, 60 (Hunedoara).

memlechet (C), țară, stat: *în veri ce parte dă loc din memlechetu împărătesc*, F, I, 330 (1823).

mergătoare (T, C): *pre acolo ăste obiceiul a treace solii și poștii, și în viitoare și în ~*, F, I, 4 (1674). — Cf. *ducătoare și sculătoare*.

mergere (T, C), dus (sb.): *le-au fostu... meargerea pre la scala Cîmpinii*, F, I, 4 (1674).

merie (T, C): *banii... ce trec mai mult și să rămie în meria casii mele*, BB, III, 43 (1820). — *? tc. m i r i „trésor public“* (1256).

meștecău (de mămăligă) (C), băț cu care se mestecă mămăliga (Sibiu). V. *tocăniă*.

metahirisis, sb. m. învar. (T, C): *iară purlare și ~ u multu și necontenitū*, F, I, 48 (1777). Cf. *taxis etc.* — < μ ε τ α χ ε ί ρ : ο ι ς „usage; emploi“.

meteș (T, C): *Pinză și ~, ca să-i cos cămăși*, MF, 1266 (Dolj).

metoșar (T, C), călugăr al unui *metoh*, BD, 132 (1626).

meți (T, C): *saci, cu ~ de țara turcească*, F, II, 214 (1800).

mezghenă și **mezghenea** (T, C), F, II, 227 (1803); 228.

mezgheni (T, C): *să meargă la fabrică să-și mezghenească lucrurile lor*, F, II, 227 (1803).

mezghină (T, C), «mezghenea»: *boiangii au făcut ~*, F, II, 227 (1803).

midăr (T, C), corset, F, I, 88 (1778). — < germ. *Mieder*.

mieduniță (T, C): *Frunză verde*, ~, MH, 23.

miriță (T, C): *guriță de ~*, MF, 675 (Vilcea). =? *mîruță*. — Cf. srb. *m i r i s* „parfum“.

mîrțicali (T, C): *20 funt ~*, F, I, 24 (1770).

misad (T, C): $\frac{1}{4}$ ~, F, I, 44 (1777).

misclii (T, C): *În pîntecele maică-mele m'a închipuit și m'a misclii*, MF, 1575 (Vilcea). — < srb. *m i s l i t i* „penser“.

misir (C), monedă (7 taleri), F, I, p. xxix (1819): *cal (din Misir): trăgindu-i și un misir a Pașai cu frumos tacim la scară*, Kog, 207; *tot cai nemeșești, tot misiri turcești*, TP, 57; *din Misir: 30 oca curmali ~*, F, II, 182 (1792).

mistie (T, C), sabie: *O luat o mintie și-a încins o ~*, MF, 1072 (Tîrnava).

mistru (C): ~ *sau ispravnic bolniței*, Cos, I, 385.

mitar (T, C), «mitarnic», CC, 115, 447°. — < sl. *m i t a r* „douanier“.

mitește (T, C): *O ~ giremea pentru mițe lei*, F, II, 47 (1778). — < srb. *m i t i t i* „corrompre; suborner“.

mînece (T, C): *Marți la ~, la sinec m'am pornit*, TP, 380. — Cf. Ov. *Densusianu, Grai și suflet*, V, 144.

mîrsit (T, C), „o vită care se sbate foarte tare după sare...“, MV, 218. — < sl. *m r ũ s i t i* „faire gras“.

moclic (T, C): *St-Petru scutura moclicu de chei*, Cr, 39.

mocrotă (T, C): *cîndu i se întărită omului mocrota (ce se cheamă, apa, udătura)*, CC, 813²; 275^{3o}; 276⁴. — < sl. *m o k r o t a*.

moci (T, C): *de urechi m'au usurzit, de mîni m'au mocit*, TP, 381. — < sl. *m o č i t i* „madefacere“, a muia, a slăbi.

mocirlit, -ă (T, C): *se tăvăleşte într'o mocirlă... și..., mocirlit cum era...*, RP, III, 38.

modos (T, C), mod: *ror găsi un ~*, Kog, 241.

moitor, -oare (T, C): *ș'o pus [cînepa] în moitoari (sb.)*, ȘtN, 167.

molăiafă (T, C), moleșeală: *il cuprinse o ~ și ațipi*, CP, II, 42.

molfă (C), umflătură: *o molfă și-o bolfă*, TP, 378.

moloșnic (T, C): *ceainic*, ~, *zahar-niță*, BB, I, 22 (1815). — < rus. *moloșnik*.

moltin (T, C): *fuste de ~*, BB, I, 29 (1822). — V. *maltin*.

monsiiu (T, C): *la dumniului ~ Todirașcu*, BB, II, 50 (1818); 86 (1822); 125 (1830). — V. *munsiiu*.

mort, -oartă, repausat: *Toader, sin mortului Ștefan Mavrodin*, BB, XIV, 70 (1793); II, 31 (1815); I, 46 (1828).

mortiră (T, C), *Cos*, II, 66. — < rus. *mortira* < fr. *mortier*.

mortopitele (T, C), F, I, 215 (1802).

moruncea (T, C): *Nu știe seama peștilor, moruncea morunilor, tăvălitura știucelor*, MF, 50 (Teleorman).

mostofile, -ă (T, C): *nouă gilci mostofilci*, MF, 1141 (Dimbovița).

moșesc, -ească (T, C), din moși: *l-am dat danii schitului moșescu și strămoșescu*, BB, IX, 4 (1781).

moștenie (C): *oamenii moșteniei tale*, CC, 483²⁶

motirlău (T, C), *diavol*, Cr, 68, 69.

mumbașiret (T, C): *~ul slugii domniei mele*, F, I, 370 (1828). — < tc. *mubăchéret* „action de commencer; commencement“ (1099).

munsiiu (T, C), „monsiiu“, „chir“: *mă închin dumitale, ~ Alecsandre*, F, I, 276 (1810).

murmurisi (C): *incepuse a murmurisi*, Kog, 236.

musaadea (C), *favoare*: *li „se face ~“ de „cercetare la fața locului“*, Bci, X, 125 (1815, Mehedinți); F, I, 137 (1786). — < tc. *muçd'adé* (T) „assistance; autorisation“ (1157).

muscăcesc, -ească (T, C): *sulit ~*, F, I, 185 (1798).

mușcăpli (T, C): *2 loți ~, adică frunzișoară*, F, I, 80 (1778).

mușitură (T, C): *în orbituri l-a orbit, în mușituri l-a mușit*, MF, 1145 (Dimbovița).

muțiu (T, C): *latră a ~*, MF, 25 (Teleorman).

muzaim (T, C): *trei inclusă muzaim*, BB, I, 51 (1838). — < tc. *muzeiien* „orné; embelli“ (1157).

muzuc (T, C), *brădet*, PCer, 69.

nacazanie (T, C): *~, adecă învățatură și certare celor mari*, Das, 209. — < sl. *nakazanie*.

nadih (T, C): *~ 4 sau 5 măji*, F, I, 190 (1800).

nadol (T, C), din Anolia: *Și ce fel de oaste-avea? Tălărinca Crimului, nadolii pământului*, PL, 221 (Romanai). V. *năduli*. — < tc. *anadollyly* < *ἀνατολίτης* (39).

nante (T, C), *înainte* (Sibiu).

năbrast, -ă (T, C): *Nana-i cu cărpă năbrastă, ea se ține că-i nevastă*, Bk, 20.

năduli (C): *Proca... la (cutare) a năduli, în mijlocul casei l-a trinitit*, MF, 1530 (Vilcea). — < *nadol* — *soldat ture cutropitor*.

năemnic (C), *om cu plată*, CC, 21⁷, 313¹⁰...

năemnicie (T, C), CC, 28¹³, 307²².

năgrădui (T, C), *a recompensa: să vă năgrăduesc cu ceia ce voi socoti*, BB, II, 144 (1847). — < sl. *nagrada* „recompensă“.

năgumen (T, C), *individ: Dar năgumeni ăștia cine-s?*, CP, II, 106. — < *egumen*.

năprauă (T, C): *năpraua ta aia nouă am ghisat-o ruptă 'n două*, MF, 297 (Sibiu). — < sl. *naprava* „po-doabă; mașină, aparat“.

năravnic, -ă (T, C): *hitleanii și năravnicii ceia răii*, CC, 474³¹.

născopită (T, C): *mînca-ți-ași născopitele*, FB, II, 18.

năstrecea (T, C), *diavol: și baș atuncea aducea năstrecea pe cine aducea*, CP, II, 43.

- năsușniță** (T, C): *o ~ cit un broscoiu rîios întins la soare*, Cr, 45. — < *nas*.
- năzarnic, -ă** (C), sperios: *iapă năzarnică*, Cr, 38. — Cf. srb. *nazadnja k* „réactionnaire“.
- ne-** — [reproduc puține forme inceptătoare cu ne-].
- neapătat, -ă** (T, C), neudat: *cu ciottarul nesudat, cu calul neapătat*, TP, 72; 73.
- nedajnic, -ă** (T, C): *se vîndu viile nedajnice*, BD, 196 (1632).
- nedat, -ă** (T, C), nerăsărit: *Cu mustața nedată*, MF, 250 (Gorj). — Cf. *da*.
- neglăsuît, -ă** (T, C): *neglăsuîta lor facere de bine*, F, I, 409 (1839).
- nepăciuit, -ă** (T, C), turburat: *bucuria lor nu era nepăciuită de nime-nea*, CP, I, 11.
- neputere** (T, C), slăbiciune, MF, 580 (Gorj).
- nerășuit, -ă** (T, C), BB, III, 26 (1805); *nerășuit, -ă*, BB, XVI, 9 (1665); III, 30 (1813); *nerușăit, -ă*, BB, XIV, 57 (1777); VII, 7; — V. *rușei*.
- nesmiche** (T, C): *4 taba de smochini ~*, F, II, 183 (1792).
- neștiut, -ă** (T, C), nepriceput: *cei leneși și neștiuți*, Cos, I, 34. — Cf. arom. *niștiut*.
- nevarnic, -ă** (C), năvalnic: *nevarnice ploii*, Cos, I, 80.
- nevrăsnicie** (T, C), ce nu e în e-tate: *se afla în ~*, BB, 30 (1813); 32 (1817).'
- nevrea** (T, C): *nevrea de morun*, F, I, 316 (1823).
- nezăbavă** (T, C): *~ vreme*, Cos, I, 398.
- nezlobiv, -ă** (T, C): *oiaia cea nezlobivă*, Das, 152.
- nimoaște** (T, C): *e grasă și prea dulce, nu ~ și răslăbită*, CC, 304²⁰. — < sl. *nem o š i* „ἀσθενεια“; *nemoš-tinü* „ἀσθενής“.
- niptiră** (T, C), spălarea picioarelor, Gh, 319. — < *νιπτήρ* „lavoir“.
- nistriu** (T, C): *Frunza teiului și-a nistriului*, MF, 873 (Vlașca).
- noajă** (C), haită: *o ~ de lupi*, Nec, 304.
- nobet** (C): *merge mehterhaneaua de face un nobet*, Gh, 314.
- nodic, -ă** (T, C): *ni-i ciudă pe nodicii iștia de băieți*, Cr, 61.
- noiaș** (T, C): *noiaș purcăraș*, TP, 460; MF, 25 (Teleorman).
- oară**: *Bună oară și frumoasă pentru d-voastră, cinstiți meseni de casă...*, Cuv, XXIV (1937), n-rul 5, p. 3 (Hotin). — Cf. arom. *bună-(că) oară* „bună vreme, bună ziuă“.
- oba** (T, C): *să aibă a-și purta păstorii... cite o ~ în car*, An, 178. — < tc. *oba* „espèce de tente tartare“ (170).
- obicni** (C), a primi: *și toate obiceinește*, CC, 338¹².
- obicină** (C), obicei, deprindere, BD, 131 (1626); 177 (1630)...; Ur, 234.
- obidnuire** (T, C), tînguire, Kog, 224.
- obîrșenie** (T, C), capăt, început: *în sus la obîrșenia piscului*, BB, V, 7 (1527).
- obîrșit** (T, C), «obîrșenie»: *lu ~ ul Bîcului*, BB, XI, 13 (1661).
- oblicitor, -oare** (T, C): *nici oblicitori, nici arătători*, CC, 537³²; 547²⁸.
- obranic** (T, C): *iși luă straița la ~*, CP, II, 68. — < srb. *branik* „pontet“.
- obrăzi** (C; T: obrăzire): *că rău obrăzira-se*, CC, 547²⁰.
- obștire** (C): *al vorniciei obștirilor*, F, I, 313 (1823).
- ocanic, -ă** (C; T: ocaianic): *să nu fimă ocanici*, CC, 328²; 389¹¹; 547²⁸.
- ocarnic, -ă** (C): *ocarnică faptă*, Cos, II, 91.

- ocazion** (T, C): *cînd voi găsi vr'un* ~, F, II, 137 (1786); I, 223 (1803); II, 295 (1824).
- ocnar** (T, C), *ocnaș*, F, II, 289 (1823).
- ocolitură** (C), BB, IX, 14 (1811).
- ocop** (C), tranșee, Ur, 172.
- oceși** (T, C), liniști: *boata îl mai use odată pe gătate și apoi se oceși*, CP, II, 72. — < serb. *o č e š a l i* „(se) frotter“.
- odobaș** (C; T: *odabaș*), căpitan, Acs, 149.
- ohoti** (T, C): *noi după stecua șcia ne-am oholit*, ȘtN, 123. — < sl. *o h o t i t i* „pronum reddere“.
- omănoi** (T, C): *deși era un ~ cît d'afirea*, CP, I, 12. — < om.
- omileniș, -e** (T, C), ușor de îndușat. Nec, 412.
- omoaie** (T, C), femeie: *Bună ziuă, om cu* ~, MF, 1211 (Dîmbovița).
- omos** (T, C), însă: *viindu-mi ~ fără zăbavă*, F, I, 270 (1808). — < ὄμως.
- op** (C), trebue: *op să le placă tuturor*, Das, 8.
- opacă** (C), și *opăcea*, vislă: *la opăci că mi-i punea*, TP, 310; *opăceleafund băga*, TP, 562.
- opăcinaș, -e** (T, C): *arîndu opăcinași preuții*, CC, 375²⁸.
- opredelenie** (T, C), decizie, BB, II, 110 (1825). — < rus. *o p r e d e l e n i e*.
- oraniță** (C), TP, 576.
- orbariță** (T, C): *brîncă cu* ~, MF, 617 (Teleorman). — < orb.
- orighinalnic, -ă** (T, C): *orighinalnicul vecsăl*, BB, II, 128 (1833).
- orôru** (C), utrenie, Gh, 333.
- oscirbi** (C), Das, 128.
- osîrduitor, -oare** (T, C), BB, III, 21 (1785).
- ostasis** (T, C): *au făcut în totul lucrării* ~, F, II, 297 (1824). — < o + gr. *σ τ ά σ ι ς* „suspension; stagnation“.
- ostrachie** (C), F, I, 288 (1816). — < ὄστρακον „coquille“.
- oștesc, -ească** (T, C): *pradă oștească*, Cos, I, 53.
- otăvi** (C): *au otăvit cîmpul*, Cos, I, 472.
- oțărătură** (T, C), ură, dușmănie, Das, 26.
- ovajenie** (T, C), onoare: *numai mie s'au făcut această* ~, F, II, 380 (1835). — < rus. *u v a ŷ e n i e*.
- ovârși** (C), a completa, Cos, I, 481.
- ozav** (T, C): *Făcutu-s'au ~ mare în tot orașul de fapta aceea*, Cos, I, 58.
- padoșcă** (C), padnoșcă, sfoară, BB, II, 146 (1850).
- pafir** (C), MF, 71 (Vilcea). — V. *parfiu*.
- paler** (T, C): *1 oacă* ~, F, I, 92 (1779).
- paliz** (T, C), «ataroiu», Cos, II, 32.
- pameșcic** (T, C): *~u Costachi Munteanu*, BB, I, 40 (1825). — V. *pomeșcic*.
- panțir** (C), călăreț, An, 154.
- panzehrur** (C), Acs, 130.
- paor** (T), paure, țăran, CP, I, 63.
- parachinisi** (T, C), a îndemna, F, II, 237 (1808); I, 318 (1823). — < π α ρ α κ ι ν ὠ.
- parataxis** (T, C), pompă, Gh, 306. — < π α ρ ά τ α ξ ι ς „parade“.
- paravalisi** (C): *~ndu-să cu alle scrisori ale velicului*, F, I, 339 (1825). — < π α ρ α β ά λ λ ω „comparer; confronter“.
- parazol** (T, C): *niște parazoale*, F, I, 76 (1778). — < fr. *parasol* „umbrelă de soare“.
- parcal** (T, C): *17 cofi camilot* ~, F, I, 116 (1780).
- pardona** (T, C): *să-l pardoneze*, F, II, 439 (1806).
- parfiu** (T, C), «pasfir»: *O, voi baș-boierilor, și voi mai mari parfiilor, și voi cîhodarilor*, Mat, 36 (Argeș).

parisie (T, C): *mergerea și parisia cea domnească*, Gh, 318. — < παρουσία „présence“.

partă (T): *catrințe... cu pui și perși*, CP, I, 88; PI, III, 10.

particularnic, -ă (T, C): *particularnice datorii*, BB, II, 104 (1824); și *particulearnic*, II, 114 (1825).

pasfain (T, C): *1 ștuc dilo ~ roza vârgați*, F, I, 43 (1777).

pasfir și *pasfui* (T, C), «pafir», spahiu, MF, 85 (Teleorman); 81 (Olt); 84, 85 (Teleorman).

pașoș (T, C), pasaport, F, I, 23 (1770). — < ung. *passus* „pasaport“.

pateri (T, C); *ieu sântu episcop sau pateri*, F, I, 90 (1770). — Cf. *pateric* (Tiktin).

patrierșeaște (C), adv. (< *patriarh*), F, I, 54 (1777).

patriot, -oată, din aceeași țară, din același ținut, BB, II, 72 (1821).

patrioticesc, -ească (T, C), de «patriot», de concetățean, BB, II, 37 (1816).

paviște (T, C)? *pajiște*: *Că [fiind moartă] maica-i paviște verde*, Bk, 13.

pazăre (T, C), *pajură?*: *galbeni de cei cu ~ împărătească*, CP, I, 23; 31.

pănos, -oasă (T, C): *plăcinta cei de-o făcul-o pănoasa*, ȘtN, 146; 147. — < *pcnă*. V. *peni*.

păringău (T, C): *12 lei păringăi*, VP, 153.

părtean, -ă (T, C): *să împarte cu părtenii*, SD, 157 (1722). — < *parte*.

părți (C), a *părtini*, Das, 19.

păscare (C), *păscut*: *Și-am dat oile n păscare*, Mat, 47 (Argeș).

păstrăvăli (C): *Oancea se păstrăvălia, într-o rină că se da*, MF, 48 (Teleorman).

pășitură (T, C): *de doi pași și-o ~*, MF, 301 (Teleorman).

păț (T, C), *pățanie*: *Ce ~ mare cați vâzul?* MF, 98 (Teleorman).

pecuș (T, C): *crășmarul, pecușul i asaetul poterii*, F, II, 252 (1819).

pecetluiuță (C): *pecetluiuțele cele de cite un leu*, Nec, 242.

pecetluitură (C), *imposit*, Cos, II, 74.

pelete (T, C): *1 ~ cu cheie*, F, II, 361 (1831).

peni (T, C): *o pus-o la penit peni*, ȘtN, 146; 181. — < *pană*. V. *pănos*.

pericula (T, C): *să fie tot rizica și ~ cumpărătorului*, F, I, 371–372 (1829). — V. *rizico-pericolo*.

pericularizi (T, C), a «chindinefsi», F, I, p. xxxvii (1833).

perifan, -ă (C), *mândru*, Nec, 228. — < *περήφανος*.

perilipsis (C), *resumat*; *copie*: *să-mi trimiți ~ de câți bani am trimis dūmitali*, F, II, 123 (1786); *~ de pe ispisocul domnului Ilieș*, BB, IV, 6; IS, 149 (1820).

perior, -oară (T, C): *ciută... la păr perioară și null sprintenioară*, PL, 63 (Putna).

periorisit, -ă (T, C): *au fost periorisit ca la băcănie... să nu să amestece*, F, I, 338 (1825). — < *περιόριζω* „*limiter; border*“.

peripiscă (T, C): *Spre curmare peripiscilor pentru feliiul pînzi sacilor*, F, II, 339 (1829). — < rus. *переписка* „*copiere*“.

periș (T, C), regiune cu *peri*: *cînd fuse pe la ~*, MF, 78 (Teleorman).

perisusie (C), *avere*: *toată perisusia părintească*, F, I, 362 (1827); 363.

pernica (T, C), a *mătura*; a *duce*: *cînd vine apă năroadă, apoi pernică tot din calea ei* (Huniedoara).

pervie (T, C): *cum ceale cu flori perviile, atătajedile și altele*, F, I, 55 (1777).

peschiră (T, C): *peșchir*: *pînză de ~*, F, II, 303 (1825).

pestră (T, C), (*pînză, stofă*) cu *pete, pestruie?*: *4 bucăți ~*, F, II, 303 (1825). — Cf. bg. *пестра* „*bigarrée*“.

peșchin (T, C), cocătură: *pîine și jîmnă, precum asămînea și peșchinuri*, F, II, 431 (1848). — < tc. *pi-c'h k i n* „cuit, -e; mûr, -e“ (331).

petineț (T, C): *1 tij petineț cusută cu peteală*, BB, I, 32 (1823).

petrece (a se), a muri: *s'au petrecut și fâmeaia lui Orhienița*, BB, II, 11 (1660).

pețieană (T, C): *cu pețiene la șlice*, Mir, 311. — V. PM, 229.

peveț (C), cantor, Cos, I, 402.

piclă (C), făină aleasă: *o moară de făcea mumai* ~, VP, 37.

picușor (T, C) < *pic*, BB, XIV, 27 (1746).

pietor, -oare (T, C): *de nu vor plăti banii, să fie viilea pietorea*, BD, 42 (1618).

pietrici (T, C): *zăpada se pietriceste*, MF, 384 (Teleorman).

pil, pl. *piluri* (T, C), pilulă, medicament, F, I, 68 (1778).

pileg, -ă (T, C: *pele(a)g*), pleșuv, RP, II, 67.

pisica popei (T, C), un fel de omidă, FB, I, 135.

pistrelat, -ă (C), țîșnit, Mir, 200.

piștă (C), hrană, CC, 20¹⁷... — Cf. și I.-A. Candrea, *Psal. șch.* (glosar).

pizmi (C): *m'am apucat a scrie ce au pizmit și ce au însemnat alții*, Das, 4.

pîlcui (C): *cu tîrie pîlcuescu-se și se luptă*, CC, 528³⁰. — < *pîlc*.

pînziș (T, C): *se uită* ~, Cr, 46; *privesc* ~, 102.

pîraciu (T, C): *șeade-un tînăr Moldovean, ~ lui Dobrișan*, MF, 102 (Olt). — < *piră*.

pîră (T, C), pînă, BB, II, 12 (1770);...

plachea (T, C), argint de China; aur prost: *mucări cu tablăluța lor de plache*, BB, I, 49 (1831). — < fr. *plaque*.

plasră (T, C): *10 coți pinză de ~*, F, I, 116 (1780).

plat (T, C): *cotan... cu fir și cu platuri*, BB, III, 47 (1820).

plăț (T, C), loc, CP, I, 19; 70. — < germ. *Platz*.

plăsu (T, C): *iepe... cari cu copitele treerau, cu coada plăsuiau*, MF, 1476 (Tulcea). — < *plasă*.

pleanec, -ă (T, C): *cal pleanec*, SD, 105 (1669). — < rut. *pliamnik* „Flecken-spanner“.

plecăcios, -oasă (T, C): *Voi plecăcioase, mîncăcioase, să vă luați să vă duceți*, TP, 362.

plecățel, -ea (T, C), sugar: *miel plecățel*, TP, 593; aplicat: *cu căciula plecățea*, MF, 1376 (Piatra).

plefturi (T, C): *a ~ pe cineva*, MF, 1173 (Piatra).

ploiș (T, C) < *ploaie*, Cuc, 178. — V. *visforiș* și *fulgeriș*.

plotun (C), cerb: *papuci de ~*, MV, 71; 80; 85.

pluțâni (T, C), a scîrțîi?: *cu sălbile zdrăncînd, cu papucii pluțînd*, FV, 98. — Onomatopeic după *pluț?*

po (C), à, cite: *ocaua ~ parale 32*, F, I, 159 (1792);..., 393 (1836).

pocostat, -ă (C; T: *pocosti*), aurit: *4 tablă pocostată*, BB, I, 21 (1815).

podalgie (C), *ποδαλγία*: *bolnav de ~*, Cos, I, 394.

podcomor (C), șambelan, Das, 81.

podlînc (C), oblînc: *ori șeaua, ori șeaua, ori dalbii podlînci*, TP, 491.

podnos (T, C), tavă (sau pedestal): *1 ~ cu mucări*, BB, I, 38 (1824). — < rus. *podnos* ū. — V. *potnos*.

podpiscă (T, C), semnătură: *să să dei ~ la giudicătorii țămutilui*, BB, II, 120 (1828). — < rus. *podpiska*.

podpolcovniceasă (C), soție de lt.-colonel, BB, II, 32 (1815).

podrat (T, C): *au rămas ~ul a-cesta*, F, II, 339 (1829). — < rus. *podriad ū* „concesiune“.

podscarb (T, C): *au trimis craiu pre podscarbul său*, Ur, 235. — Cf. rus. *skarbъ* „supellex; calabalic“.

podvodar (C), căruțaș; matelot, BD, 98 (1625); 119 (1626); BB, XI, 23 (1795).

poftalnic, -ă (C): *gînduri... poftalnice*, RP, V, 47.

poftorenie (T, C), repetare, BB, II, 102 (1824). — < rus. *povtorenie*.

pogor (C), plaiu, coboriș: *Pogorît, o pogorît pe pogorul cerului*, Bk, 113. — Cf. arom. *pogor*.

pohaje (T, C), orătanie: *am mai dat un plug de boi... și o sută de oi, și două zăci și trii rămători, și alte pohăjii a casei*, BB, III, 5 (1672). — Cf. rus. *pohaživati* „a umbla“.

poharnă (T, C). ? povarnă: *niște gropani ce vorbesc că au fost poharne*, BB, XX, 47 (1756).

pohlibui (T, C), a îmbuna; a linguși, Das, 165.

pohlibuitor, -oare (C), lingușitor, Ur, 187.

pojări (T, C), a pîrjoli. Das, 57²⁸. — < *pojar*.

pojivăi (C), a consuma? Das, 182¹⁵.

polărit, -ă (T, C): *veșmînt... la poale polărit*, VC, 35; 36.

polbean (T, C): *frunză verde de ~*, MF, 1007 (Făgăraș).

polcovoii (T, C), șef de post: *să îngroape unui ~ vie din via de la Coglînic*, BB, III, 44 (1820).

polihronion (C) mulțianii, Kog, 244.

politici (C), a conduce politic: *și așa politica lucrurile*, Nec, 225; a (se) usita: *se îndestulează la aceste [haine] ce sînt politicescū acumū sadea*, F, I, 56 (1777).

politicit, -ă (C), calculat, evaluat: *socotit galbănu 46 lei cursul Galațului, iar politicit într'a Eșului 13395 lei 13 parate cîte 37 lei galbănu*, F, I, 421 (1855).

politie: *lată-seu ș'au petrecut poplilia lui aici în București cu cinste pînă la sfîrșitul vieții lui*, F, I, 284 (1812). — < *πολιτεία* „(lignu de) conduite“.

polomoc (T, C), F, I, p. xxvi (1766).

polză (C), utilitate, folos: *că-i va fi de treabă și de ~*, BD, 132 (1626).

pomar (T, C), lozniță, PI, III, 162. — < *pom*.

pomăzanic (C), miruit, Nec, 81.

pomăzuitură (C), Cos, I, 402.

pomeșcic (T, C), «pameșcic», moșier, BB, II, 130 (1835). — Cf. rus. *помѣсте* „moșie“.

pomeșnicie (T, C), moșie, BB, III, 79 (1852).

ponetreabnic (T, C): *ponetreabniculū robū aruncați-lū*, CC, 315²⁰. — Cf. sl. *netrěbĭnu* „ἀχρηστος“.

ponomar (C), pălămar, paraclisier, BB, III, 62 (1826).

ponta (T, C), picățele: *o comeă cu mîrgărintari și cu pontale de aur*, BB, XII, 12 (1731); 13.

ponturea (T, C): *Colo 'n vale 'n ponturea*, MF, 1300 (Botoșani).

pornitură (C): *pornitura zidului*, An, 128.

porob (T, C): *porobii-s înfloriți*, MF, 1248 (Gorj). — Cf. srb. *porub*.

porosacă (T, C): *porosăci ce se tîlmăcescu ponorătur*, SD, 266 (1812).

porțion (T, C): *să-mi mai trimiți 40 porțioane dupe această rețetă*, F, I, 126 (1785).

posesărie (T, C), arendă, ȘtN, 183.

pospită, -ă (T, C): *semănătura ... ce e pospită*, CC, 357¹². — < ? sl. *p o s p ě t i* „κρεοδῶ“.

posvosi (T, C), a sprijini, Nec, 369-370.

poșlener și poșlinar (C), perceptor, F, II, 366 (1831), 396 (1832).

poșlina (C), taxă de cheltuieli: *va plăti poșlina cuviincioasă pentru săvîrșirea zdelcii*, BB, III, 63 (1826).

poșpeang (T, C), «o floare» (Hunedoara).

potecăraș (C), farmacist: *La potecăraș m'am dus să-mi dea leacuri de uril*, MF, 313 (Gorj); 966 (Transilvania).

potnos (T, C), «podnos»: *1 ~ rusese mare*, BB, I, 32 (1823).

povată (T, C): *sunt 15 zile de cind tot plou la poveți*, F, II, 170 (1787).

povelire (C), aranjare, dispunere, Gh, 327.

poves(t)că (T, C), citație, BB, II, 59 (1820); 401 (1824). — < rus. *po-vestka*.

povete (T, C), a poveți: *le povetesc serie Radului*, F, II, 31 (1771).

povirnic, -ă (T, C): *stoluri de voi-nici, pe cai povirnici*, TP, 92.

povolenie (C; T: *povolenie*), ordin, F, II, 336 (1831)...

povolnicește (T, C), ca un comandant, ca *un polcovnic: nu se poartă ciobănește, se poartă ~*, MF, 102 (Olț).

povrag (T, C): *Două mure negre într'un ~ verde*, MF, 32 (Gorj).

prabant (T, C), probant, Cos, II, 63.

pravie (T, C), «lege creștinească», Das, 166³⁷. — < sl. *pravi*.

pravilicesc, -ească (T, C: *pravil-nicese*): *praviliceasca dreptati*, BB, I, 42 (1825).

prăsad (C): *Frunză verde, păr ~*, MF, 1270 (Tecuci).

prăvădină (T, C), (soldat) ordonanță, CP, I, 71.

prăvălitoră (T, C): *~a apei*, BB, IX, 17 (1811).

prăzneală (T, C): *~ de miță*, TP, 375.

preaditece (C), precursor, CC, 105⁴...

predinct (T, C): *1200 dați de... în predinctul tovarășiei săului*, F, II, 455.

predlojenie (C), prima parte a liturghiei, BB, IX, 13 (1811); F, II, 338 (1829).

predpisanie (T, C): *stăruințali și predpisanile ci le-au slobozit gubernatorul*, BB, II, 130 (1835); 104 (1824). — < rus. *predpisanie* „ordin”.

predvoditel (T, C), conducător, BB, III, 69 (1829). — < rus. ~.

pregiuraș, -e (T, C), cel din jur, vecin, An, 142.

preoțnă (T, C): *cu reghiile de ~*, F, II, 35 (1778).

prepodobnic, -ă (C), sfânt, BB, III, 6 (1672).

prepui (T, C: *prepune*): *prepuind, că-i... iarnă*, F, I, 398 (1838).

prerîndi (T, C), a înșira pe rînd, a perinda: *pînă s'or ~ toți oamenii*, CP, I, 54; II, 43.

pretendator (T, C), pretendent, BB II, 112 (1825); 120 (1828).

pretenderisi (T, C), a pretinde, SD, 252 (1792); BB, II, 98 (1824); 111 (1825); F, II, 328 (1827).

prezviter, preot: *Mai mic întru ~ i preotul Teodor*, BB, II, 70 (1821).

pribor (T, C), tacim: *1 ~ di masă di argint pentru 12 persoane*, BB, I, 22 (1815). — < rus. *pribor ū* „tacim”.

pricină, afacere: *departament al pricinilor streine din Eși*, F, II, 297 (1824); 298; I, 378 (1831): *pricinilor din lăuntru*.

pricinător, -oare (T, C): *cărți pricinătoare*, Cos, I, 385.

pricitor, -oare (T, C), < *price*: *este pricitoriu de se pricește*, Cos, II, 75.

pridstavlisi (C), a remite, F, II, 407 (1839); 414 (1840).

prijmă (C), preajmă, Gh, 326.

prilepsi (T, C): *dacă asăminea a-batere să va ~ la o pitărie*, F, II, 432 (1848).

primitură (T, C): *datoriile și primiturile*, F, I, 193 (1800).

prințip (T, C), principe: *~ul de Sacsonia*, Nec, 173.

- prisăcări** (T, C): *prisăcăresc stupii*, Das, 15²⁴. — < *prisăcă*.
- prisăci** (T, C): *mesele le fărîmă, vasele le prisăci*, MF, 1590 (Vilcea).
- pristosi** (T, C: *pristos*), a prisosi: *ce va ~ sau nu va ajunge*, F, I, 275 (1810).
- pritcee** (T, C): *Și ~ celenița grăiaște*, CC, 245³⁵. — < sl. *p r i t ũ ě a* „παράβολή“.
- pritocitor, -oare** (T, C): *pulină prilocitoare*, MF, 1201 (Vilcea).
- privas** (T, C: *pervaz*), bordură: *4 bucce de ștofă cu privasurile de atlas și dosul de mătîn*, BB, III, 48 (1820). — < tc. *p e r v a z* „garniture autour d'une robe“ (320).
- privegheală** (T, C): *ședeși la ~*, Cuc, 26; 27.
- priveliști** (T, C), a privești?: *fiiști cari ceas și minut priveștește fragizimea zilelor noastre*, BB, III, 64 (1828).
- privita** (C), a saluta: *I-am privitat*, Cos, II, 112.
- prisni** (C), a pîrsni: *Cele mai mari o prisniiau și nu i-o dat*, VP, 234.
- procleciune** (T, C), proclețenie, afurisenie: *blăstăm cu ~*, BD, 58 (1621).
- profasis** (T, C): *mă tem să nu fie cu ~*, F, II, 162 (1787). — < *π ρ ό φ α σ ι ς* „prétexte“.
- profitasi** (C), „a profitasi“: *Cu niscai bani să mă profitasăști*, F, II, 214 (1800).
- proftasi** (C; T: *proftaxi*): *să aibi d-la vreme îndestulă a ni ~ pînă la sfîrșitul lui Martie*, F, I, 126 (1785); BB, II, 103 (1824); 108. — < *π ρ ο φ ὶ ἄ υ ω* „atteindre; joindre“.
- proftaxi** (C), proftasi, BB, II, 102 (1824); 106; 121 (1828).
- proftori** (T, C): *ei au proftorit cele dentâr zise*, F, II, 336 (1828).
- prognitic** (T, C), prevedere, profetie: *mulți astronomi... au făcut ~*, Cos, II, 20. — < *π ρ ο γ ν ω σ τ ι κ ὶ ο ν*.
- proigumen** (C): *Platon ~*, BB, XVI, 10 (1665).
- promithie** (T, C): *condeiul de ~ iarăși nu-l pociu priimi*, F, I, 381 (1832). — < *π ρ ο μ ῆ θ ε ι α* „commission; provision“.
- proroforie** (T, C), pliroforie, F, I, 252 (1807).
- proslăvitură** (T, C), CC, 422²¹.
- prosopicos** (T, C), personal: *cu hotărîre însă că acest privilegiu să-l aibă numai la ~*, F, I, 305 (1819). — < *π ρ ο σ ω π ι κ ὶ ο ς*.
- prostav, -ă** (C): [*om*] *prostav de vorbă*, MF, 211 (Putna).
- prosticó** (T, C), „material“?: *~ dă seu*, IS, 145 (1820); 144. — <? *π ρ ὀ σ τ ο χ ὶ ο ς*.
- protecutuitor, -oare** (T, C), BB, III, 85 (1858).
- protegarisit, -ă** (T, C),? protejal: *a-i pune pe sudiiți protegarisiți la bir*, F, II, 298 (1824).
- protestăului** (T, C), a «protestui», BB, II, 38 (1817).
- protestui** (T, C), a protesta: *s'au protestuit ace hirtie*, BB, II, 37 (1816).
- prothesmie** (T, C), termen, BB, II, 44 (1818); 46. — < *π ρ ο θ ε σ μ ι α* „délai“.
- protizmă** (T, C), «prothesmie»? : *au cîndut-o în vreme protizmiei cu înșălăciune*, BB, II, 30 (1815); *protezma*, BB, XX, 231 (1803).
- protocolist** (T, C): *~ Teodor Lada*, BB, III, 33 (1817).
- protolici** (T, C): *Ichitui, ~ ot Bicu*, SD, 5 (1772).
- provar, -ă** (T, C): *cu șoimii pe mină, cu ogari provari*, MF, 33 (Te-leorman).
- ptuși** (T, C): *iar morarul priceput o ptuși și-o mișii*, TP, 143.
- puersă** (T, C): *piatră acră, ~*, F, I, 325 (1823).
- pult** (T, C), teighea: *a sta... după ~ și a vinde la negoș*, CP, I, 68. — < germ. *Pult*.

- pustieşag** (C), pustietate: *să se ducă în ~uri*, MF, 1593 (Vilcea).
- puşt** (C): *au fost puştului*, Nec, 209.
- pută** (T, C): *cătră această ~ pururea să ne tindemă*, CC, 233°. — < rus. *pută* „cale; viaţă”. Cf. vsl. *puta* „ὁδός”.
- radiş** (T, C): *zicându-i că-mi pare iară ~*, F, I, 193 (1800).
- raguzan, -ă** (T, C): *şlucuri raguzani*, F, II, 166 (1787). — < *Raguzan*.
- rahlă, raclă?**: *răhli la sfeşnici*, F, I, p. xxvi (1766).
- raitier** (C), răitar, Cos, I, 435.
- ram**, rudenie: *fi-oi fi şi eu vr'un ram*, SB, 94; 98.
- rangăt** (C): *~ul broaştelor*, MF, 147 (Prahova).
- raţamorie şi raţamer** (T, C): *4 rochiile ~i*, BB, I, 39 (1824); *4 capot de raţamer*, BB, I, 32 (1823).
- răclariu** (T, C): *în poiana răclariului* [= R~], BB, IX, 15 (1811). — < *raclă*.
- răcodealie** (C), lucru de mină, BD, 130 (1626).
- răduiac** (T, C), rădiu: *pe de-asupra unui răduiac ce iaste în costişe*, BB, XIV, 56 (1777); SD, 202 (1757).
- răgistrov** (T, C), «catastih», Mir, 314.
- rămăstariu** (T, C), Bci, X, 61 (1775, Bucovina). — < germ. *Rottmeister*.
- răna** (T, C), a rini, a curăţi: *un hăleşteu ce l-au cumpărat să-l rănează*, SD, 96 (1663); 97.
- răoia** (T, C), a înrăi: *nici să se scribească, nici să se răoiaze*, CC, 340°.
- răpicune** (C), hrăpire: *afundaţi în răpicuni*, CC, 122°.
- răpştitoriu** (T, C), cîrtitor: *de vrea fi ~ şi hulnică*, CC, 365^{12,30}.
- răruţ** (T): *Şi-oi păşi din paşi ~, şi mi-oi căpătu drăguţ*, Doi, 180 (Ţara Oltului); 123 (Năsăud); *vara cînd plouă răruţ*, PM, p. xxxvi şi 230.
- răsaiu** (T, C), răsărit: *In răsaiul soarelui*, Mat, 50; 51 (Argeş).
- răsfătie** (T, C), răsfăt: *Eu numai din ~ am venit*, RP, III, 81.
- răslăbitoră** (T, C): *întreacăte răslăbitura*, CC, 247²¹.
- răspopă** (T, C): *Răspopă Miron*, BB, VII, 18 (1773).
- răstaniţă** (C; T: *răstalniţă*): *D-zeu se culcă la pârrete, iar Sîn-Petru la ~*, CP, II, 62.
- răstăi** (T, C): *răstăind oastea lui denapoi*, Nec, 161. — < *răs + tăia?*
- răstrănepot, -oată** (T, C), SD, 9 (1533); BB, VIII, 8 (1636); XI, 10 (1652).
- rătiş** (T, C): *cu 99 de feluri de rătişuri te-am tăiat*, MF, 1146 (Dimboviţa).
- răvădui** (T, C): *au plătit vama pi 200 ocă frăngii şi pi 1200 ocă cânipă, cari răvaduindu-să s'au găsit mai mult 1000 ocă cânipă*, F, II, 299 (1825).
- răzare** (T, C): *spre răzarea soarelui*, TP, 442; *la răzarea soarelui*, TP, 476.
- răzoaie** (C): *a lua bivolul din gardul răzoaiei*, MF, 1185 (Piatra).
- răzos, -oasă** (T, C), cu raze: *soare răzos*, MV, 112.
- read** (T, C), rădiu?: *pină la readul lui Tăgan*, BD, 102 (1625).
- recomandalui** (T, C): *s'au recomandalui de chir D-tru*, F, I, 409 (1839).
- recomandarisi** (T, C), BB, 132 (1836).
- recomandaţie** (T): *să-mi faci d-ta ~ii*, BB, II, 17-18 (1804).
- reghin** (T, C), act?: *va aduce ~, că sunt cu adevărat cai din Austria*, F, II, 367 (1831); 408 (1839).

reisicol (T, C): *Savalași Tudor, parzarghian Tudor, ~ Tudor, TP, 675.*

rene (T, C), țărml (dunărean) care, atît în interiorul apei cît și în afara ei, formează o pantă lină, dulce și continuă. De aci și toponimicul *Reni*. — <sl. *rě n ĭ* „littus“. E greșită derivarea *Reni* <A-*rena*, «cuvînt roman» (*Bulet. soc. reg. rom. de geografie*, LV (1936), 271), reprodusă, probabil, ori după Per. Papa-hagi (*Dunărea*, I (1923), 61-63, ori după G. Giuglea (*Dacoromania*, I (1921), 494).

renghiur: *flori, adevc̃ renghiuri*, F, I, 51 (1777); 56 (1777).

rephendel (T, C): *am primit și 5 ~*, F, I, 163 (1795).

resmica (T, C): *pîn ceale resmicele, prin ceale argele*, MF, 13 (Telemann).

respetie (T, C): *se face la Sibii și respetia și candela*, F, I, 98 (1779). — <sl. *r asp i a t i e* „*распосъ*“.

respondenție (T, C), corespondență, An, 129.

rezai (T, C): *1 șal roșu ~*, BB, I, 29 (1822). — V. *rezan*.

rezan (T, C) «rezai»: *șal rezanu ghivez*, BB, I, 32 (1803).

ris (T, C): *Un ~ de hîrtie de Orlat am trimes*, F, I, 193 (1800).

ristob(ul) (T, C), hrîsov?: *Mina 'n glugă că-mi băga și ristobul că-l scotea și pe masă-l deschidea*, CL, 1897, 1179. Apare și ca *răstov* și *rostov*.

ritoricesc, -ească (C): *limbă ritoricească*, Kog, 275; *ritoricească scrisoare*, BB, II, 97 (1803).

riza-pazar (C): *a cumpăra unt cu ~ și cu bani gata peșin*, F, II, 278 (1822). — <tc. *ry z a* „consentement“ (623) + *p a z a r* „marché“ (313).

rizica (T; C: *rizic*): *să fie tot cu ~ pericula cumpărătorului*, F, I, 371 (1829). V. *pericula*.

rizico-pericolo (T, C): *Consulatu... au avut acest cuvînt ~, care acel cuvînt este ferească D-zeu de apă și de foc*, F, I, 138 (1786).

rîncoare (T, C), invidie?: *Așa cobesc muierile în răutatea inimei lor, din rîncoare*, RP, V, 18. — <lat. *r un c o, - o n e m* „sapă“. — In *Dacoromania*, VII, 479, S. Pușcariu scrie: «la Pop Releganul se găsește rîncoare, care pare a fi însă o formă latinistă». La Pop Releganul apar atari tendințe, dar nu credem că ar fi același cas și aci.

riză (T, C): *bodina cu rizele*, MV, 24.

robotnic, -ă (T, C), lucrător: *slugilor noastre robotnicilor*, BD, 75 (1622).

roce (T, C): *Fugi, deochiu, dintre ochi, cum fuge rocea de soare*, MF, 1544 (Ialomița).

rode (T, C), negură vătămătoare fructelor și sămănăturilor, PCer, 69.

romîni (C): *noi pe el nu l-am turcit, el pe noi ne-a romînit*, TP, 482.

rospiscă (T, C) și *răspiscă*, chitanță, dovadă, BB, II, 74 (1821); 105 (1824); 135 (1839). — < rus. *r o s p i s k a*.

rozinchin (T, C): *oca 3 ~ negru de Beci*, F, I, 32 (1774).

rumîni (T, C), a iobăgi: *ei vor să-i rumănească*, BD, 170 (1630).

rup (C), 14 centimetri: *5 rupi doși*, F, I, 11 (1731); *șase cofi, doi rupi*, II, 185 (1792); 186; un sfert de piastru. 10 parale: *Trei parale și un rup*, PL, 272 (Romanați).

rușei (C), a atinge; a reduce: *să nu mai aibă a-i mai ~ pre călugări de într'acel iaz*, BD, 183 (1631).

rușuit, -ă (C), rușuit; micșorat: *neclătît, nici rușuit în reacii*, BB, XI, 20 (1665); SD, 117 (1609).

sabac (T, C): *Tu te duci, bade sabace, eu cu dorul ce m'oi face?*, MF 1366 (Piatra).

- saffiu** (C), saschiu, sansiu: *și la git ~ florit*, MF, 364 (Brașov).
- saifengaist** (T, C): *~u cel poruncit... l-am trimis*, F, I, 184 (1798).
- saigie** (C) < *saigiu: să plec în ~*, TP, 670.
- saigit** (T, C): *și-acum am venit pentru saigit*, TP, 671. — < *saigiu*.
- salavat** (C): *inel de ~, ce i-a fost de cununat*, TP, 621. — < tc. *sala-văt* „bénédictions“ (765).
- saldangilic** (T, C): *fabrica de ~*, F, II, 227 (1803).
- salin** (T, C): *14½ coși ~*, F, II, 236 (1808). — V. *șaliu*.
- salop** (T, C: *salup*), haină: *să durați un ~ bun pentru Zamfirița*, BB, II, 131 (1835); I, 23 (1815). — < rus. *salop ū* „scurteică“.
- salt** (C), singur: *au mers ~*, Cos, II, 53.
- samalic** (T), păier, numit în alte părți și *sarai* sau *plevar*. — < tc. *samanlyq* „pailler“ (766).
- samasalic** (T, C), salamalic, se-leamlic: *Din drum îi opriau, ~ dau*, PC, 47.
- samoderjavie** (T, C), „singură stăpînirea împărăției“, Nec, 404.
- samoderjeț** (C), „singur stăpînitor“, Nec, 271.
- samoladon** (T, C), F, I, 215 (1802), undelemn de Samos?
- samovolie** (T, C), BD, 131, 132 (1626). — < rus. *samovolie* „propria voință; nesupunere“.
- samsonie** (T, C): *cești de ~*, BB, I, 48 (1831). — < tc. *Samsun* (orășel pe țărmul asiatic al Mării negre, lângă Trebizonda).
- sandacar** (T, C): *Neculai starostile de sandacari*, F, II, 399 (1837). — < *sanduc*.
- saraclic** și *sariclic* (T, C): *sariclicuri de tulpanu*, BB, I, 11 (1797); 10 (1785). — < tc. *saryq* „turban“ (747).
- saraci-baş** (C), șelarul mai mare: *cu doi ciohodari și cu ~*, Gh, 331.
- sarge** (T, C): *15 oca smochini ~*, F, II, 183 (1792).
- satișcă** (T, C): *o lingură cu ~ de strecurat ceaiu*, BB, III, 41 (1820).
- savalaș** (T, C), drăgălaș?: *~ Tudor*, TP, 671; 675. V. *reisicol*. — Poate, o diformare a tc. *sevguilî* „aimé“, încrucișat cu „drăgălaș“.
- savalat** (T, C): *Mireasa de unde-o lua?... De la un tetin bogat, ~, cîine spurcat*, MF, 112 (Gorj). = ? *săvai*.
- savat** (T, C), „săfat“: *Frunză verde de ~*, MF, 1243 (Mehedinți). — < ? tc. *savat* „endroit d'une rivière où l'on abreuve les bestiaux“; „dessins noirs tracés sur l'argent“ (770, 752).
- săbuit, -ă** (T, C): [*șeapă*] *de secure săbuită*, MF, 150 (Vilcea).
- sădesc, -ească** (T, C): *trupească și sădescă arătă lăria*, CC, 390P.
- săfat** (T, C), „savat“: *Frunză verde de ~*, MF, 439 (Putna).
- săglăsit, -ă** (T, C), de acord: *de ești săglăsit întru această alcătuire*, BB, II, 89 (1823). — < sl. *sŭglasiti* „consonare“. — V. *soglasie*.
- săim** (C), parlamentul polon, Nec, 433.
- sălăși** (C), a sălășlui: *la Răscruce, unde-mi sălășește ... Ianoș*, TP, 497.
- sămenget** (T, C): *Doă sămengeturi*, BB, I, 50 (1831).
- sănduc, -ucuri** (C), ladă, F, I, p. xxvii (1766). — V. *sunduc*.
- săporniță** (T, C): *Șo 'ntîlnit săpornița cu săpornițoi*, ȘtN, 203.
- sărăcesc, -ească** (T, C): *mai sărăcesc și mai ticălosu lucru nu iaste ca vinarea de pește*, CC, 525²⁰. — < *sărac*.
- sărcela** (T, C), „cercela“: *le da mincare, îi adăpa, îi sărcela*, VP, 44.
- sărgi** (T, C), cercei, BB, I, 8 (1771). — < tc. *sirtché* „verre“ (672).

- sărjoacă** (T, C): *are să mi-i de pen-
tru 5 lei și doă ~*, BB, III, 44 (1820);
sărjiță, SD, 111 (1669). — < *sărji?*
- sătnic** (T, C): *să vă înveațe voi și
celu sătnicu*, CC, 225⁸.
- săxănat, -ă** (C): *catrași săxănași
de găbinași*, MF, 173 (Gorj).
- sbier**, sb. (T, C), sbieret: *Mare ~
că și-au sbierat*, VC, 166.
- sclemie** (T; C: *slennă?*), grinda
din stână de care e atârnat cîrligul
cu ajutorul cercului (Sibiu).
- sconcenie** (C), sfîrșit, Nec, 91.
- scopău** (T, C): *ii e poftă de niscai sco-
pău de supt unt de la Romîncă*, Cr, 56.
- sculătoare**: *zace cesta și la căză-
tură și la sculătoare*, CC, 515¹³. — Cf.
scumpărătoare.
- scumpărătoare** (T, C), cumpărare:
o carte de ocină de ~, BD, 60 (1621). —
Cf. *schimbătoare*.
- scundicel, -ea** (T, C): *lelița scun-
dicea*, MF, 468 (Gorj); și *scunducel*:
mîndruță scunducea, Doi, 141 (Hațeg).
— < *scund*.
- scurmuzui** (T, C): *un junghiu... de
atunci... nu mi s'a mai scurmuzuit*,
RP, III, 84.
- scutelă** (T, C): *1 ~ de argint*, BB,
I, 9 (1785).
- schela-pazari** (T, C), tîrg de schelă:
după ~ ce va face, F, II, 151 (1787);
și *schilpazar*, II, 146 (1786).
- schema** (T, C), a plinge; a țipa, a
scheuna (Maramureș). — < lat. *ex-
clamare*. — V. p. 5.
- schimbătoare** (T, C): *și au schim-
batu de [a l]or bună voe, și încă au
făcut și frăție după ~*, BD, 16 (1611).
— Cf. *viitoare*.
- schimbătură** (T, C), BD, 112 (1625);
BB, XI, 40 (1677); III, 49 (1820).
- scir** (T, C) (= *știr?*) «ștergar»: *un
~ alb în mînă i-o dat*, TP, 148.
- sec**, sb, „mîncuț” piciorului: *d'a-
tunci a rămas secul piciorului jos la
talpă*, SB, 105.
- secfestru** (T, C): *i să secfestruisă
vitele*, F, II, 234 (1807).
- secfestruit, -ă** (T, C), BB, II, 98
(1824).
- securs** (T, C), ajutor, Cos, II, 60.
- secerește** (T, C): *și mi-i tăia ~*,
MF, 1060 (Dimbovița). — < *seceră*. V.
deliește.
- secetaș, -e** (T, C): *Fapt-ai puț pe
lingă drum, nemuril-ai secetași*, PL, 8.
— < *secetă*.
- sednic** (T, C): *răzeși cu sednice de
prinsu pești și moron*, BB, III, 12
(1751).
- selef** (T, C): *nici selef u nostru n'au
innoit hrisorul*, F, I, 307 (1820). — < tc.
s é l e f „prédecresseur” (689).
- semințean, -ă** (T, C), rudă: *alți
frați și semințeni a lui*, SD, 252
(1792).
- semnu** (T, C): *semn le semnuiește,
din gură grăiește*, TP, 92.
- serdărie** (C), BB, II, 16 (1804).
- serdenc** (T, C): *Căzaci serdenci*,
Cos, II, 57.
- serpent** (T, C): *collier ~ de aur*,
F, II, 362 (1831). — < fr. ~.
- sfeterizmos** (T, C), delapidare: *au
furat acci slujbași și au făcut ~*, F, II,
117 (1785). — < *σφετερισμός*.
- sfetiină** (C), tropar, Gh, 319.
- sfîn** (C), porc: *doai mii stupi i
sfîn*, F, II, 208 (1799); 242 (1814).
- schimonah, -ă** (C), schimnic: *cere-
rea ~ei Teodorii*, BB, I, 55 (1840).
- sigurant** (T, C): *polița siguran-
tului*, F, I, 380 (1832).
- siguriptie** (T, C): *se face ~a cre-
dătorilor*, F, I, 335 (1824).
- silie** (T, C): *Foaie verde și-o ~*,
MF, 270 (Vilcea).
- simfonie și sinfonie** (T), (co)înțe-
legere: *cu simfonie de tovarășie*, F, I,
412 (1839). — < *συμφωνία* „ac-
cord”.
- simigdale** (T, C), F, I, 288 (1816).
— < *σμεγδαλί* „grunau; sémoule”.

simvivasi (T, C): *și au lăsat dobinda încă și din capete, simvivasindu-i pe lei 71.000*, F, I, p. xxxvi (1883). — < σ ο μ β ῖ ῥ ἄ ζ ω „mettre d'accord“.

sinfonie (T), «simfonie»: *după ~a zapisului lor*, F, II, 93; (1783); 95; 103 (1784); I, 339 (1825).

sinior și sinor (T, C), domn: *sinior Sava*, Cos, II, 101; F, II, 53 (1779). — Neologism.

sirepi (T, C): *ceia ce se scirbescă de se sirepescă*, CC, 270². — < sireap. **Sivil, -ă** (T, C), civil: *secsia sivilă*, F, I, 412 (1839).

sifloiu (T, C): *că-ți pune ~*, MF, 1016 (Transilvania).

sigori (T, C), a asigura: *sigorește treaba cu dinșii*, F, II, 31 (1771).

sinec, sb. (T, C): *Marți, la mănec, la sinec m'am pornit*, TP, 380.

singecli (T, C), a stringe dări din sangeac: *am venit să jeluesc să mă lași să singeclesc*, TP, 678.

sita (C): *Tu din sită că sitezi*, PC, 94 (Tecuci).

Slam-Rîmnicu (C), Rîmnicul-sărat: *Judecătorii al acestui județ ~*, F, I, 398 (1838).

slăbeață (T, C), slăbiciune: *așa ~ o cuprînsese*, CP, I, 89.

sleană „slană“: *20 de funți de ~*, F, I, 265 (1808).

slovesno (T, C): *mi-au făcut ~*, BB, III, 75 (1840). — < rus. *slovesno* „grai, vorbă“.

smerdios, -oasă (T, C): *cal galben, smerdios*, MF, 1474 (Tulcea).

sócet (T, C), loc acoperit cu soci (Maramureș).

sodomie (C): *dîndu-i vină de ~*, Ur, 225; Cos, I, 164.

soglasie (T, C), acord: *cu primire și soglasie amînduror*, BB, I, 53 (1839). V. *săglăsit*. — < rus. *soglasie*.

soglăsu (T, C), a înțelege: *s'o gândit, s'o soglăsu* și *l-o dat*, ȘtN, 153.

solac (T, C): *după eniceri mergeau solacii cu arce*, Cos, I, 453. — < ? tc. *solaq* „gaucher, -òre“ (774).

soltar (T, C), cioltar: *cu sollare tol sirmă la cai*, Nec, 34.

soltâr (T, C): *să trimeti... la soltârul dumneatale... ca să faci o preche de gevet că n'am, și trimet și măsura piciorului*, F, II, 127 (1786).

soriș (T, C) < soare: *De cu seară-un visforiș, mai la munte de-un plois, despre ziuă de-un soriș*, Cuc, 178. V. *ploiș*.

sous (T, C) sos: *linguri di sous*, BB, I, 22 (1815); 55 (1840). — < rus. *sou sî*.

sovazi (T, C): *astari ~*, F, I, 11 (1731).

spăie (T), moșier: *grajduri ca la spăii*, CP, I, 21; 46; *făcea stînjeni pentru un spăiă*, II, 58.

spăiesc, -ească (T, C): *doi bici d'ăi spăiești*, CP, I, 44.

specularisi (T, C): *a vindi și a ~ acea sarea cum bini i-ar plăcea*, F, II, 331 (1827).

spîțat, -ă (T, C): *car spîțat*, MF, 118 (Teleorman).

spogîrniceală (C), dîrlog?, Nec, 116.

sprijoană (T, C): *lăduța de pe sprijoana ferestrei*, RP, III, 15; *să-i fie ~ la bătrînețe*, CP, I, 5; II, 90. — Cf. și S. Pușcariu, *Dacoromania*, I, 241.

springuhr (T, C): *ceasornice de argint ~*, F, II, 361 (1831). — < germ.

sredie (T, C): *mai dulci decît miearea și srediia*, CC, 200². — Cf. sl. *s(t)rêda* „μῆζον; miez“.

stem (T, C: stemă): *ar fi avut ~ de frumoasă ce era*, SB, 241; 221.

sticnitură (T, C): *mătrice... cu vărșături. cu sticnituri*, MF, 638 (Teleorman).

stichie (T, C): *cu toate stichiele trupului*, TP, 167. — Cf. sl. *stihio*, gr. στοιχειον „elementum“.

- stihurț** (T, C), stih mic, Kog, 275.
— < στίχος.
- stîngăci** (T, C): *D'un picior cam stîngăcind*, Cuc, 30. — < stîng(aci).
- stofloși** (T, C): *Miu... din picioare stofloșia*, MF, 1076 (Dolj).
- stolor** (T, C): ~ *de busuioc*, Cuc, 71; 189.
- stolos, -oasă** (T, C): *Dormii la umbră stoloasă*, FV, 92.
- straizantă** (T, C): *Cutiia cu peșmeți, praful i ~a*, F, II, 163 (1787).
- strajnic** (C), pázitor: *Trei epi. Trei străjnici*, BB, III, 66 (1828).
- strajont** (T, C): *să-mi trîmiți 1 ~*, F, I, 145 (1787).
- stranic, -ă** (T, C: *strainic*): *limbă stranică*, CC, 500²⁵; 393¹⁰; 447¹⁶...
- stratiot** (T, C), soldat, TP, 109; 110. — < στρατιώτης.
- străbălat, -ă** (T, C): *opincă străbălată*, MF, 906 (Prahova). — Pentru etimologie, cf. și Ov. Densusianu, *Grai și suflet*, V, 359 (*destrăbăla*).
- străflocos, -oasă** (T, C): *O căciuliță frumoasă dintr'o piele străflocosă*, PL, 231 (Romanai).
- străgăna** (T, C: *străgăni*): *și s'au străgănat isnaful prin judecăți*, F, I, 324 (1823); 396 (1837); 325 (1823): *străgănare*.
- strămină** (T, C), loc abrupt, cu stînci colțuroase: *caprele... pre strămine îmblă, pre fără-de-legi și pren propăstii*, CC, 39². — <sl. *strûmina* „κρημνόν, locus praecipos“.
- străminos, -oasă** (T, C), prăpăstios: *cine va vrea să se sue, străminoasă și colțuroasă are a afla calea*, CC, 107⁵. — Cf. și toponimicul *Sterminosul* (munte și vale, pe Jiul transilvănean, nord de Parîng). — V. *strămină*.
- strănare** (T, C): *trei cîrlăiori gălbiori..... și de nare o strănare*, MF, 124 (Teleorman).
- strecle(a)t** (T, C): *să fie strecelet și procelet*, BB, III, 7 (1701). — <sl. *strěklěti* „επιρώσω; vulnero“.
- stremănare** (C), nuaia, strămurare, TP, 271.
- stremura** (T, C): *Iapă stremurată de o nare*, MF, 390 (Gorj).
- strîmbătăți** (C): *dar așa fără cuvînt mă strîmbătățiști*, BB, II, 27 (1814).
- strov** (T, C), culcuș?: *e mașlaca în strovul porcilor*, PL, 148 (Huși).
- strupalnic** (C): *Să-mi așez... ~u su' barbă*, MF, 780 (Făgăraș).
- sucut** (T, C): *vom face și noi, luînd și sucuturi*, F, I, 142 (1787).
- sud** (C), județ; judecător: *in ~ Romanai*, F, I, 34 (1775); 69 (1778); 292 (1816); 366 (1827); *de la pămîntescul sud a Orheiului*, BB, II, 68 (1820).
- sudat, -ă** (T, C): *sudată de vacă*, Cr, 55.
- sudie** (T, C): *Foaie verde, trei sudii*, FV, 83.
- sudîfire** (C): *Iar alții, în putere dă ~, nu să supun*, F, I, 330 (1823).
- suflanie** (T, C), suflare: *Să riză toată lumea, toată suflania*, MF, 543 (Vilcea).
- sufleție** (T, C): *cu bună ~*, CC, 159⁵; 516²⁵.
- suglie** (T, C): *nădrați de ~*, MF, 411 (Sibiu).
- suhan** (T, C): *iarbă d'arusturată, de care lumea-i bogată, ce-i zic Țiganii ~*, TP, 263.
- sulbuc** (T, C): *Un ~ mare de pește*, VC, 137.
- sulf** (T, C): *după sulful negustorilor*, F, I, 21 (1762); *au zis Măriia sa vodă să faceți un ~*, F, I, 67 (1778). — <tc. *soulh* „păix; arrangement; entente“ (765).
- sunare** (T, C): *se face ~ de toate clopotele*, Gh, 303.
- sunduc** (T, C), sânduc, ladă, BB, I, 25 (1816). — <tc. *sandyq* (768).
- surec** (T, C), vită: *puține surecuri să tăia pe la zalthanalile de aici*, F, II, 257 (1820). — <tc. *surek* „troupeau“ (698).

- surecciu** (C): *neguțătorii sureccii*, F, II, 257 (1820); 258. — V. *surec*.
- Şaaban** (T, C): *în 26 de zile a lunii* ~, An, 170. — < tc. *ş a' b a n* „a 8-a lună a anului lunar arab” (727).
- şaliu** (C): *2 anterii de* ~, F, II, 235 (1808).
- şalon** (T, C): ~ *vinăt*, F, I, 43 (1777); 44.
- şamalagea** (C): *o rochie de* ~, Bci, X, 121 (1753, Mehedinți).
- şamcă** (C; T: *samcă*), boală, TP, 390.
- şarapaterie** (T, C): *lucrează la şanturi și la şarapaterii*, F, I, 197 (1800). — < ? fr. *charpenterie*.
- şarf** (T, C): *cordé... să fii* ~, BB, II, 131 (1835). — < rus. *şarfü* < fr. *écharpe*.
- şăgîrț** (T, C), ucenic, CP, I, 17.
- şăneac** (C), „şănlac”: *au făcut mare* ~, Kog, 262.
- şănlac** (C), „şăneac”, petrecere publică, Gh, 320.
- şcadron** (T, C), escadron: *steaguri de călărie ce se numesc şcadroane*, Cos, II, 60.
- şcorlă** (T, C): *Mama-i o* ~ *bătrînă*, MH, 14.
- şerim** (T, C), şef: *şerimii din Crim*, Nec, 385. — Tătar.
- şernavoi** (T, C): *10.000 saci de pînză cîte de una celfert* ~ *furaj*, F, II, 339 (1829).
- şerpet** (T, C): *Frunzuliță de* ~, MF, 228 (Gorj); 335; 1310 (Mehedinți).
- şezut**: *Şi de în şazutul satului*, BD, 194 (1631).
- şfelver** (T, C): *pagubă de la banii şfelveri*, F, II, 232 (1807); 233.
- şicli** (T, C): *se şicleşte părul* = *devine lipicios*, MV, 178.
- şifaeşi** (T, C): *om de fire întru tot* ~, Cos, II, 102.
- şifota** (T, C): *cel rînduit, ce se cheamă* ~, *dă domnului cafea*, Gh, 309.
- şiştac** (T, C): *şiştacul cel de patru bani*, Mir, 25.
- ş(i)ufană** (T, C): *năvodul că mi întindeau...*, *şiufulanele c'aruncau*, TP, 95.
- ş(i)ufăni** (T, C): *cînd vîntul şiufulănia, nici un peşte nu găia*, TP, 94.
- şimled** (T, C): *şalurile sadea, ce se numesc* ~, F, I, 55 (1777).
- şlană** (T, C): *unde au fost Toder Negruț şlana codrului loc de sat*, BB, IV, 5 (1780).
- şlen** (T, C): *să aduni toți şlenurile dinpreună cu a coronii*, BB, II, 102 (1824).
- şlezii, -e** (T, C): *pînză şlezie*, F, I, 276 (1810).
- şlofnit** (T, C): *1* ~ *de cadifea*, F, I, 40 (1777).
- şoc** (T, C): *10 şocuri steclă*, F, II, 303 (1825).
- şodolan** (T, C): *ca nişte şodolane împușate*, CC, 183¹⁶.
- şoi** (T, C): *pune în şolul cu cafă*, CP, II, 78.
- şpanganet** (T, C), ? spagă: *pușci cu şpanguneturi*, F, I, 245 (1807).
- ştachet** (T, C), stobor, ulucă, MF, 1161 (Dolj).
- ştiic** (T, C): *trimeși şticuri caragroși*, F, I, 192 (1800).
- ştichel** (T, C): *cizme... cu* ~, F, I, 88 (1778). — < germ. *Stichel* „priboi” sau *Stick* „broderie” ?
- ştolniță** (T, C): *La ştolnița patului*, Cuc, 172.
- ştrof** (T, C): *1000 lei* ~, F, II, 233 (1807).
- ştuc** (C), bucată, F, II, 138 (1786).
- şurligăi** (T, C): *Din gură şurligăind*, MF, 194 (Vilcea).
- şuşară** (T, C): *La cea rară de* ~, *la cea mică de ciupară*, Cor, 95; 97.
- şutelitor, -oare** (T, C): *nici bogărilor, nici şutelitorilor, ce mișelilor*, CC, 434¹⁶. Cf. sl. *šutlivъ* „jocosus”.
- şutilitură** (T, C): *și* ~ *a lepădă*, CC, 291²⁷.

şved și **şvezesc** (T, C): *oastea cea şvezescă*, Nec, 264. — < germ. *Schwede*.

taba (T, C): 4 ~ *de smochini*, F, II, 183 (1792).

tabin (T, C): *alăgeale făr' de flori, cum și tabinuri*, F, I, 56 (1777); *dulama me cea verde de tabin cu ape*, BB, III, 5 (1672).

tacsil-ferman (C), ferman de împlinirea banilor, F, I, 133 (1786).

taer, ~ **e** (C), farfurie, taler, F, I, 63 (1778).

taftalaghion (C): *popa o deschis un ~ slinos*, Cr, 62.

tahon (T, C): 1 ~ *bun*, F, I, 214 (1802).

tahregi (T, C): *să le trâmăiă un ~*, An, 137. — (< tc. *teharri* „recherche“ (348).

tahtărvan (T, C): *paşa fiind încă în ~*, Gh, 331. — < tc. *taht + ravan* „palanquin“ (352).

tainat (C), provisie: *în tainaturile neferilor*, F, II, 295 (1824); 296.

tajmău (T, C): *o pus mîna pe un ~ ş'o prins a o măsura*, Cr, 70.

talian, -ă (T), italian: 20 *de funți de steană...* de la talicanu acela, F, I, 265 (1808).

tamojnă (T, C), vamă, BB, II, 75 (1821). — < rus. ~.

tapinos (C): ~ *îi mulțămia*, TP, 586.

tarpuz (C): *s'au îmbrăcat muie-rește cu ~ în cap*, Mus, 43.

tastur (T, C): *Legănel de ~ verde*, MF, 1466 (Tulcea).

tat (T, C), tatin: *Verde, foi de tat*, PL, 181 (Romanași); 220; 280. — < sl. *tati* „λάπηρος, fur“. Pentru *tatin*, cf. I. A. Candrea, *Grai și suflet*, VII, 289.

tavanțihi (T, C): *ceva galbeni și ~*, F, II, 139 (1786).

taxidit, -ă (T, C), aranjat, împodobit: *Purta Rada cosicioare taxidite cu parale*, MF, 89 (Olt). — Der. din τάξις „arrangement“.

taxis (T, C): *cămăraș de ocni (care este începere de ~ boeresc)*, F, I, 284 (1812). Cf. *enfraxis*. — < τάξις „ordre; rang; classe“.

tălpălar (T, C), < *talpă*, F, II, 399 (1837).

tătușie (T, C), pinza sau batista ce se leagă la luminarea preotului cînd se prohodeste mortul: *Eu îl aștept ca să vie; el îmi trimete hîrtie să-i trimet de tătușie și ceară pentru făclie*, Cuv, XXIV (1937), n-rul 45, p. 4.

tefter (C), registru: *pus-au... pre ~ cui ce au perit*, Cos, II, 48.

telichevie (T, C: *televichie, tivilichie*): 0 ~ *de allaz*, Bci, X, 121 (1753, Mehedinți).

telmiz (T, C), devotat: *om de treabă și prea mare ~*, Nec, 268. — < tc. *tilmiz* „disciple“ (400).

temasuc (T, C): *ne-au legat cu toții cu acest ~ al nostru*, An, 179. — < tc. *temessük* „billet“ (402).

tembelic (T, C): 1 ~ *borangic*, F, II, 300 (1825); 301.

tenzih, tenzuf și tenzuh (C): *i-au trimis.. tenzuhuri*, Acs, 130; *paftale tenzih*, BB, I, 27 (1821); 38 (1824); 27 (1821). — < tc. *tensoukh* „pastille du sérail composée... de substances odorantes; collier fait de ces substances“ (406).

tesaurariu (T, C), casier: ~ *Gruf Bellen*, F, II, 226 (1803).

teslimarisi (C), a preda, BB, II, 78 (1821); 110 (1825); F, II, 339 (1829). V. *teslimatisi*.

teslimarisire (C), predare, F, II, 340 (1829).

teslimatisi (C), „teslimarisi“: *nu i-au testlimatisit lucrurile*, F, I, 392 (1836); 393.

- teslimatisire** (C), F, I, 393 (1836).
- tetraminie** (C): datoriei lor pe tetraminia următoare, F, I, 308 (1821).
- theorisi** (C), a lua în considerație: prin cuget curat, theorisind toate primirile și dările, F, I, 396 (1837).
- tioagă** (T, C), căpățină, „tiugă“: Omul, când nu judecă, tioaga i se n-tunecă, PC, 313.
- tipsioară** (T, C), < lîpsie, F, I, 31 (1772).
- tiricliu** (T, C): să facă tiriclii ... și pentru niște tiriclii, F, I, 228 (1803).
- tiugă** (T, C), „tioagă“: Să-i rămîie capul și tiugile, MF, 1565 (Vilcea).
- tiurc** (T, C): un șalup de saten tiurc blănit, BB, I, 49 (1831).
- tîlculală** (C), Gh, 301.
- tîlhăriș** (T, C), adv., Cr, 102.
- tîlhăros, -oasă** (T, C): ei is tîlhă-roși, Cr, 59.
- tîrșor** (T, C), tîrș: Pădurîță cu ~, Bk, 152.
- tîrșitîță** (T, C), bășină, VP, 81.
- tocam** (T, C): 2 săhani pentru bucati de ~ aramă, BB, I, 36 (1824).
- tocănău** (T, C), „meștecău“ (Sibiu). — < tocană.
- tocmealnic, -ă** (T, C): le-am dat tocmealnici 2 oameni, BD, 54 (1620).
- tocmîtor** (T, C): pîrcăbulul era pus ~, Ur, 198.
- toflog** (T, C): umbla ~, stoflogos — abia se țineau opincile de picioare, Cr, 45.
- tolălău** (T, C): La larma și la tolălăul cel mare, RP, I, 8.
- tontî** (C), < tont, MF, 667 (Teleorman).
- toptanlic** (T, C): vînd cu toptanlicul, F, I, 331 (1823). — < toptan.
- topucciu** (T, C): s'au făcut peșcheș dumisale topucciului, F, II, 317 (1825).
- toțat** (T, C), duzină, F, I, 116 (1780).
- totoreafă** (T, C): Albeafă ~, MF, 1593 (Vilcea).
- tra** (T, C): să deosebeaște și pealea, adică tra, cu care la mînți ... să împodobescă mireusele, F, I, 56 (1777); să fie hainele ... cu firu, cu sirmă, cu tra și cu mătasă, F, I, 56 (1777). — < τρά „lame (d'or)“ < fr. drap.
- tractație** (C), tratare, BB, II, 102 (1824).
- tragent** (T, C): ia 4 toți dragant, iar nu ~, F, I, 276 (1810).
- trapunt** (T, C): 250 ocă lutun ~, F, II, 313 (1825).
- trăgaică** (T, C), care trage la (bani etc.), (Sibiu).
- trebusi** (T, C): Unde că-mi tușăște, casa-mi trebusăște, MF, 87 (Vilcea). — < ? τρῶπιον.
- tregleanes** (T, C): mastinele negre ~, F, I, 213 (1802).
- trestiche** (T, C): Colea 'n vale, 'n valea rea, crescut-a trestichea 'n ea, MF, 145 (Teleorman). — < trestie.
- trevire** (T, C): ispitînd mai din tîrie d'o mănăstire din ~, MF, 413 (Sibiu).
- trîmv** (T, C): au privit cu ochii lui un trîmv groznic, Acs, 156. — < θρῖαμῶος „triomphe“.
- trîmbi** (T, C), a face trîmbă: cinepă a arat, ... a 'nălbit-o, a trîmbit-o, MF, 588 (Teleorman).
- troapă** (T, C), «tropos = comandă»: Troapa ni se 'ntoarșe, VC, 171; 92.
- tulăios, -oasă** (T, C): gîscă tulăioasă, MF, 911 (Suceava).
- tulîhoiu** (T, C): fiș, miș prin păiuș, mare ~ am scos, MF, 1212 (Vaslui).
- tulunc(ă)** (T, C): a prins patru tulunci cu coarnele lungi, VC, 182.
- turduluc** (T, C); grăsuț ca un ~, RP, III, 60.
- turtură** (T, C), ? turturică; „un fel de pasăre (după spusa moșneagului povestitor)“, pag. 262, VP, 189. — Cf. arom. turtură „turturică“.
- tuțin** (T, C): 2 ~ filigene, F, I, 42, 43 (1777).

țațic (T, C): *cu cămașe de ~*, MF, 246 (Teleorman).

țeasă (T, C): *Podu-i coasă, podu-i ~*, MF, 1006 (Sibiu).

țent (T, C; Ac: *cent*), monedă: *de ași mai fi avut 100 țenturi*, F, II, 122 (1786).

țentnar (T, C): *80 țentnari di fher cîte 30 lei țentnarul*, F, II, 302, 303 (1825). — V. *țitnar*. — < germ. *Zentner* „50 kgr.“.

țepecil (T, C): *Celetalte... cordovane i ~ ... le voi trimite*, F, II, 211 (1800).

țes (T, C): *4 testeli țesuri*, F, II, 301 (1825).

țic-sac (T, C): *mustre de ~ sau borzobe*, F, I, 87 (1778).

țigănit (C), imposit: *au scos... ~ de tot țiganul*, Nec, 378.

țiiș (T, C): *cu sineșe de țiiși au împins pre Nemți*, Mir, 344.

țilăi (T, C): *cîinii începură a ~ și a hămui*, RP, IV, 46.

țimăt (T, C): *1 loți ~, scorțisoare*, F, I, 81 (1778). — < germ. *Zimmet*.

țirihuiul (T, C), F, I, 216 (1802).

țitnar (C), 50 kgr.: *scump cumpăra țitnarul de pine coaptă*, Cos, I, 454. — V. *țentnar*.

țitron (T, C): *lămii adică țitroane*, F, I, 277 (1810). — < fr. *citron*, sau germ. *Zitron*.

țitș (T, C): *5 coși ~ caton*, F, I, 87 (1778). — < germ. *Zitz* „calencar, indienne“.

țivertih (T, C): *Rf. 9.000 în ~ i-am priimit*, F, II, 210 (1800).

țipiș, -e (T, C: *țepeș*): *o piatră țipișe*, CP, II, 55.

țirnic (T, C), chibrit: *Măi moșnege, na trei țirnice*, Cuv, XXV (1938), n-rul 10, p. 5.

țocni (T, C), < țoc: *cu gura l-ai țocnit*, MF, 1152 (Dimbovița).

țolitură (C): *înțolați... ru... a lor țolituri*, Gh, 324.

țucsuală (T, C): *ci-mi este de dăruială pe-o vadră de ~*, TP, 692.

uciga, ucide: *uciga-l-ași, uciga, dar dar nu știu ce-i otrava*, PB, 56 (Crișul-negru).

ughean (T, C): *vină 'n casă să bem, ughean ghine să ne ospătăm*, MF, 1072 (Tirnavă). — < ung. ~.

ugiret (C), locațiune: *Ugireturile ce au umblat în trebui...ele ochilor*, F, II, 293 (1823).

umnenie (T, C), băgare de seamă: *voi da osăbită ~*, BB, II, 112 (1825). — < sl. *umēnie* „scientia“ (cf. bg. *umenū* etc.).

uneantă, obiect: *com scoate cupa și acele uneante ce ne s'au venit*, BD, 84 (1623).

unic, -ă (T, C), dim. din *un*, -ă: *Nici unica nu vorbia*, TP, 563.

universal (T, C), ucaz: *un ~ al lui țar Petru*, Cos, II, 101.

urgiseală (C): *se afla în ~*, Kog, 241.

urmaz (T, C): *De-o fi vre-un viteaz, să iasă la urmaz, să nu-mi facă necaz*, MF, 188 (Teleorman).

urmiță (T, C), < *urmă*: *Să-mi plîngi urmișele mele*, MF, 478 (Gorj).

urmuire (T, C): *arătă lorū Domnulū den a fireei ~*, CC, 340¹¹.

urmulită (T, C), „urmiță“: *să-mi plîngi urmulitele mele*, MF, 761 (Covurlui).

urzie (T, C): *basmale bune, ce să sic de ~, să fie pinza albă*, F, II, 47 (1778).

ustie (T, C), gură (de apă curgătoare): *de la ustiea sau gura Conilii*, BB, IV, 4 (1811). — < sl. *ustie*.

uș! (T, C), interjecție de spiere: *uș, cocoș!* SB, 280.

ușurenie (T, C), ușurare: *peintru ușurenia păcatelor noastre*, BD, 2 (1592).

utvan (T, C): *am visat șapte utvane într'un ciolpan*, MF, 61 (Teleorman).

uvajenie (T, C), considerație, BB, II, 142 (1845). — < sl. *uvazeenie* „respect“.

uzîndrag (T, C), cozondraci: *să-mi trimiți o păreche de uzîndrag de cele de Sibî*, F, I, 279 (1810).

uzmet (T, C; *hușmet*): *le voi arăta... cîte sîntu pîci bune, i țapi, i uzmeturi*, F, I, 140 (1787); *uzmet ai scos prea mult, că vine la sută 14*, F, II, 61 (1779).

uzmi (T, C): *Cînd ei prinși că se vedeau, odăntă că se uzmiau, furcă din pămînt scoteau*, MF, 124 (Teleorman).

vadă (T, C): *rada morșiei*, CC, 431¹⁶. — < sl. *vada* „συκοφαντία, calumnia“.

vanțih (T, C), F, II, 211 (1800).

varelă (T, C): *3 vareli cu mastine*, F, I, 419 (1855). — < *βαρέλι* „tonneau“.

varvarichie (T, C): *Lipie pe lipie, voie 'n ~ ?*, MF, 535 (Vilcea).

văditor (T, C): *să fie toră văditori mulți și muncitori*, CC 339⁹⁴.

vădnicie (T, C), denunțare: *de hitlenii, de pîrû și de vădnicii... avămî a da răspunsu*, CC, 538².

văducean (T, C), < *vad*: *mai iaste un ~ de moară în valca Dîrnocăfului*, BB, III, 42 (1820).

văhod (C): *văhodul cel mic*, Gh, 307.

văi (T, C), a vedea: *au văil pe nana mea*, Bk, 140; PCer, 36, 70. — Pentru etimologie, cf. Ov. Densusianu, *Grai și suflet*, IV, 153.

vălăcăi (C): *De ce te vălăcăești, mă creștine?*, MF, 678 (Prahova).

văpîscă (T, C), copie, extras, BB, II, 95 (1823). — < rus.

vărăjenie (T, C), expresie, BB, II, 107 (1824). < rus. *vărăzenie*.

văros, -oasă (T, C): *Cît fu vara de văroasă*, FV, 40; 62; 92. — < *vară*.

vătñosi (T, C), a (se) mîndri: *Dumitrașco-vodă... se vătñosise*, Nec, 298.

vechilic (C): *să nu-i dați vechilic la mînă*, BB, II, 53 (1819); III, 52 (1820).

vecinesc, -ească (C): *oastea. sa și vecinească*, Ur, 158.

veliglas (C), în gura mare, Gh, 303.

verega (T, C) < *verigă*. Poate pentru a fereca: *Mi-i lega, mi-i verega, la fieră că mi-i băga*, PL, 271.

verese (T, C; *veresie*): *după extracțuri verese*, F, II, 285 (1823); I, 334 (1824); 362 (1827).

veretcă (T, C): *10 mii saci de ~*, F, II, 339 (1829).

verșoacă (T, C): *14 verșoacă avem și noi*, BB, II, 134 (1837). — < rus. *verșok ū* „o parte dintr'un arșin“.

vervor (T, C; *verver*), clanță: *broască... fără ~, cu 2 chei să fie*, F, I, 145 (1787).

vestitură (T, C), înștiințare: *fiindu-mi ~ fericirea sănătății*, F, I, 260 (1807).

vestui (C): *să vestuiască cuvîntul în lu Dumnezeu*, CC, 193¹.

vghera (T, C), a sbiera: *Mică mioarea, de ce mi-ai vghera?* AO, V (1926), 256; 263 (Dolj și Mehedinți). — Cf. *biera*, PCer, 66.

vibor (T, C), alegere: *ne-am luptat cu viborul*, BB, II, 133 (1837); 134. — < rus. *vibor ū*.

viclenitor, -oare (T, C), Cos, I, 164.

viesc, -ească (T, C), < *vie*: *cîrtiță viească*, TP, 360.

viitoare (T, C), venire: *nu le-au fostu viitoarea sau meargerea pre la scala Cîmpinii*, F, I, 4 (1674). — Cf. *cumpărătoare*.

vindec, sb. (T, C): *boală fără vindecu*, CC, 3067; 82²¹.

violet, -ă (T), F, I, 92 (1779); 117 (1780).

visforiș (T, C): *juncan cu codița 'n visforiș*, Cuc, 178. — V. *soriș*.

visocorodie și **visohorodie** (T, C), BB, III, 50 (1820); 69 (1828). — < rus. *visokorodie* „noblesse“.

vist (T, C): *Șerban... vel vistu*, Acs, 171.

viwie (T, C), carte, F, I, 41 (1777). — < βιβλιον.

vilhovnic (C), „filosof“, vrăjitor: *au fost ~*, Das, 9.

vilvaș (T, C): *eu sint vrăjilor, vilvaș*, CP, II, 5.

vindroc (T, C), încărcat, PCer, 70.

vinzător, -oare: [*viile*] *eu le voi scoate vinzătoare*, BD, 116 (1626); *fiindu-mi aceste case cu locul lor vinzătoare*, F, I, 6 (1701); 162 (1793); 351 (1825).

vișca (C): *băietanul n'are 'ncotro ~*, Cr, 20; 55.

vlabnic și **vlabnic** (T, C): *vad de moară i cu vlabnice de fin*, BB, X, 14 (1667).

voevozie (C): *Nu erau toate voevoziele sosite*, Mir, 321.

voloacă (T, C): *mergi în curmeziș pin voloacă*, SD, 157 (1722); *supt marginea voloacăi de la vale*, BB, XX, 96 (1813); 147 (1791). In toponimie: *Voloca*, sat la sud de Cernăuți etc. In aromână: *vuloagă* „pajiște (de obicei, cam apoasă, umedă sau cu un izvor)“. — < rut. [*volóka* (Želehovski)].

vre-odinoară, vre-odată, BD, 33 (1617); 69 (1622).

vtorozacon (T, C), CC, 155°. — < sl. *vūtorozaconiie* „δευτερονομον“.

vzimanie (T, C), încasare, perco-pere, BB, II, 106 (1824). — < rus. ~.

zaconicește (T, C): *mai bine a zice ~*, BB, II, 143 (1847).

zaneat, -ă (T, C), ocupat: *într'ultima ești de zaneat cu Peterzburgul*, BB, II, 132 (1836). — < sl. *zaněti*.

zaprojan (T, C): *Câzaci zaporojeni*, Cos, II, 115.

zapoveadă (T, C), poruncă: *de va călca zapoveada ceștii scrisori*, BD, 131 (1626). — < sl. *zapovēdi*.

zarnacii (T, C), monedă de cinci lei, F, I, p. xxix (1769).

zastavă (T, C): *slobozindu-să expeduirea sării din prințipau prin aciastă ~ la Basarabie*, F, II, 413-414 (1840). — < sl. *zastava* „barieră“.

zăcătură (T, C), zăcătoare: *In zăcătura vacilor*, MF, 1554 (Vilcea); 1589.

zăletit, -ă (T, C), călător: *soare zăletit*, MF, 1572 (Vilcea); 1573; 1591. — < sl. *zaletēt* „a sbura de parte“.

zălișcă (T, C): *In zălișca vin-tului*, MF, 1470 (Piatra).

zălogitură (T, C): *a fine... aceale vii de ~*, BD, 58 (1621); BB, III, 5 (1672); XIV, 85 (1801); III, 45 (1820).

zălță și **zilță** (T, C), probabil pentru *jelț* „luncă“, BD, 1 (1576).

zăpși (T, C: *zăpsi*), a apuca: *mai zăpșa pe vr'unul surd*, CP, II, 23. — < tc. *zapt* „action de s'emparer“ (783) [(prin filieră grecească: *zăptisesc* > *zăpsesc*).

zărel (T, C): *Sub ~ de soare*, Cuc, 137. — < *zare*.

zăscanie (T, C), urmărire; rechișiție, BB, II, 103 (1824).

zăt (C), „zet“: *pe Enachi zăt lui Guliano*, Kog, 235.

zăuri (T, C): *colinde de zăurit*, VC, 108. — < *zăura*?

zăvălaș (T, C), „savalaș“, PL, 304 (Brăila).

zăvoi (T, C), amestec din lapte dulce nefiert cu caș dulce proaspăt într'un vas; cașul trebuie să fie fărîmat (Maramureș).

zecuție (T, C), secfestru, Nec, 470.

zemberichi (T, C: *țimburuc*): *la unul a scăpat lanțul din ~*, F, I, 275 (1810).

zepritură (T, C): *trupul... în zeprituri l-a zeprit*, MF, 1145 (Dimbovița). — < *zăpri*.

zet (C), „zăt“, ginere: *Mihăil ~ Homi*, SD, 186 (1743).

zglăi (T, C), a curăța (puțul), (Sibiu).

zidui (T, C): *le se cade a se trudi și a se ~*, CC, 93⁶.

zigan, -ă (T, C), mare, zdravăn: *să hii zigan și sănătos* (Oaș).

zilij (T, C), palul de moarte: *Aceste am socotit din ~ul meu*, BB, III, 6 (1672). — < sl. *zaležati* „a zăcea“.

zinghirlic (T, C), monedă de 2 lei, F, I, p. xxix (1769).

zițefil (T, C): *8 ocă ~*, F, II, 313 (1825).

zioară (T, C): *m'ai ținut pîn' la ~*, MF, 782 (Făgăraș). — < *zi*.

zîl (T, C), „birje“, clopot (Sibiu).

zlamac (C): *a frământat-o pînă ce a făcut-o ~*, Cr, 23.

zloabă (C): *hitlenie... și zloabă pare-le-se a fi*, CC, 310¹³; *pițma și zloaba*, CC, 501³⁴.

zmoli, a culege smîntîna; *ca reflexiv: a face smîntîna, a se smîntîni* (laptele), (Sibiu).

znamenie (T, C): *dereptu ciudesele și znameniiile ce făcea*, CC, 230²⁶; 468¹⁴; 169²³. — < sl. *znamenie* „σημασιον, signum“.

zoroclie (T, C): *~ de fuior, băută pe la picior*, FV, 70.

zorzoii (C), a face sgomot: *cu fiarele zorzoind*, MF, 379 (Gorj).

zotoni (T, C): *Mult țin cî zotonia*, MF, 146 (Teleorman).

zvoncic (T, C), rebeliune: *și-au ales cap de ~*, Nec, 364. — Cf. sl. *zvonnčar* „tintinnabuli“.

zvoreală (T, C): *~a boierilor*, Gh, 313.

zvorelnic (T, C), Gh, 311.

zvori (T, C), Das, 24⁸; Gh, 311.

zvoritor (T, C), Gh, 311, 313, 328.

PRESCURTĂRI

- Ac = Academia română: *Dicționarul limbii române*, 1913.
- Acs = Acsinti Uricarul— în *Letopiseșele*² (1872).
- AD = *Analele Dobrogei*.
- An = *Cronica anonimă* — în *Letopiseșele*² (1874).
- AO = *Arhivele Olteniei*.
- BB = L. T. Boga, *Documente basarabene*, Chișinău, I-XX, 1928—1938.
- BC = Andrei Bârseanu, *Cinzeci de colinde*, Brașov, 1890.
- Bci = *Buletinul comisiei istorice a României*, București.
- BD = Ioan Bianu, *Documente românești*, București, 1907.
- Bk = Béla Bartók, *Cinzece poporale românești din comitatul Bihor*, 1913.
- Bor = Sebastian Bornemisa, *Strigături de la joc*, Cluj.
- Bur = Teodor T. Burada, *O călătorie în Dobrogea*, Iași, 1880.
- C = I.-A. Candrea și Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea românească”*, 1931.
- CC = Diaconul Coresi, *Carte cu învățătură* (1581), ed. Pușcariu-Procopovici, București, 1914.
- CL = *Convorbiri literare*.
- Cor = Avram Corcea, *Balade populare*, Caransebeș, 1899.
- Cos = Nicolai Costin — în *Letopiseșele*² (1872).
- CP = George Cătană, *Povești populare din Bănat*, I-II, Brașov, 1908.
- Cr = Tiberiu Crudu, *De pe la noi ce-a fost odată*, București, 1925.
- Cuc = Gh. Cucu, *200 colinde populare*, ed. C. Brăiloiu, București, 1936.
- Cuv = *Cuvînt moldovenesc, foaie săptămînală pentru norod*, Chișinău.
- Das = Simion Dascălușul, *Letopiseșul...*, ed. C. Giurescu, 1916.
- DH = Ovid Densusianu, *Graiul din Țara Hațegului*, București, 1915.
- Doi = *1000 doine, strigături și chiuituri*, ed. IV, Brașov, 1923.
- F, I = Dumitru Z. Furnică, *Din istoria comerțului la Romîni*, București, 1908.

- F, II = Dum. Z. Furnică, *Documente privitoare la comerțul românesc*, București, 1931.
- FB = I. C. Fundescu, *Basmе, orații, păcălituri și ghicitori*, ed. a IV-a; București, I, 1896; II, 1897.
- FV = G. F. Ciaușanu, G. Fira și C. M. Popescu, *Culegere de folklor din jud. Vâlcea și împrejurimi*, București, 1928.
- Gh = Gheorgachi — în *Letopisețele*² (1874).
- GrS = *Grai și suflet*.
- GV = G. Giuglea și G. Vîlsan, *De la Romîni din Serbia*, București, 1913.
- Hod = E(nea) Hodoș, *Poesii populare din Bănat*, I, Caransebeș, 1892; II, Sibiu, 1906.
- ICr = *Ion Creangă*, Birlad, 1908—1921.
- IS = N. Iorga, *Scrisori de negustori*, București, 1925.
- Kog = Enaki Kogălniceanu — în *Letopisețele*² (1874).
- Mat = C. N. Mateescu, *Balade*, Vălenii-de-munte, 1909.
- MF = Gr. Gr. Tocilescu, *Materialuri folkloristice*, I, 1900.
- MH = S. Fl. Marian, *Hore și cimilituri din Bucovina*, 1911.
- Mir = Miron Costin — în *Letopisețele*² (1872).
- MirG = „ „ „, *De neamul Moldovenilor*, ed. C. Giurescu, 1914.
- MS = S. Fl. Marian, *Satire populare române*, 1893.
- Mur = Dr. Eugen Nicoară și Vasile Netea, *Murăș, Murăș, apă lină*, I, Reghin, 1936.
- Mus = Nicolai Mustea — în *Letopisețele*² (1874).
- MV = S. Fl. Marian, *Vrăji, farmece și desfaceri*; 1893.
- Nec = I. Neculce, *Cronica*, I-II, ed. Al. Procopovici, Craiova, 1932.
- PB = Miron Pompiliu, *Balade populare române*, Iassi, 1870.
- PC = Tudor Pamfile, *Cîntece de țară*, 1913.
- PCer = Tache Papahagi, *Cercetări în Munții-apuseni*, 1925.
- PI = „ „ „, *Images d'ethnographie roumaine*, I-III.
- PL = Nicolae Păsculescu, *Literatură populară românească*, 1910.
- PM = Tache Papahagi, *Graiul și folklorul Maramureșului*, 1925.
- Pop = Iosif Popovici, *Poesii populare române*, I, Oravița, 1909.
- PR = Victor Păcală, *Monografia comunei Rășinariu*, Sibiu, 1915.
- Prov = *Proverbele Romînilor*, ediție populară, ed. Socec, București.
- Ret = Ioan Pop-Reteganul, *125 chiuituri de cari strigă feciorii în joc*, Gherla.
- RP = Ioan Pop-Reteganul, *Povești ardelenesti*, ed. a II-a, Brașov, I-II, 1912; III-V, 1913.

- RT = Ion Pop-Reteganul, *Trandafiri și viorele*, ed. a II-a, Gherla, 1891.
- SB = Dumitru Stăncescu, *Basme culese din gura poporului*, București, 1892.
- SD = Aurel Sava, *Documente privitoare la târgul și ținutul Lăpușnei, 1937*.
- Șez = *Șezătoarea*, Fălticeni.
- ȘtN = P. V. Ștefănuță, *Cercetări folklorice în valea Nistrului de jos — în Anuarul arhivei de folklor, IV, 1937*.
- T = Dr H. Tiktin, *Dicționar român-german*, 1903.
- TP = G. Dem. Teodorescu, *Poesii populare române*, București, 1885.
- Ur = Grigorie Ureche — în *Letopisețele*² (1872).
- Vas = Alexandru Vasiliu, *Cîntece, urături și bocete de-ale poporului*, 1900).
- VC = Alexiu Viciu, *Colinde din Ardeal*, 1914.
- VP = Alexandru Vasiliu, *Povești și legende*, 1928.
- ZP = Iuliu I. Zanne, *Proverbele Românilor din România, Basarabia, Bucovina, Istria și Macedonia*, București, 1895.

De Tache PAPAHAĞI :

1. AROMÎNII DIN PUNCT DE VEDERE ISTORIC, CULTURAL ȘI POLITIC, *conferență*; București, 1915; 36 pag., cu 6 gravuri.
2. LA ROMÎNII DIN ALBANIA [*impresii de călătorie*]; București, 1920; vi-72 pag., cu 9 gravuri.
3. ANTOLOGIE AROMĂNEASCĂ; București (ed. Casei Școalelor), 1922; XLVII-519 pag., cu 36 vederi etnografice, 12 arii musicale și glosar în limba franceză.
4. DIN FOLKLORUL ROMANIC ȘI CEL LATIN, *studiu comparat*; București (ed. Casei Școalelor), 1923; II-174 pag., cu 2 gravuri.
5. O PROBLEMĂ DE ROMANITATE SUD-ILIRICĂ (extras din *Grai și suflet*, I, 1); București, 1923; 30 pag., cu 2 planșe.
6. DIN EPOCA DE FORMAȚIUNE A LIMBEI ROMÎNE : *probleme etnolingvistice* (extras din *Grai și suflet*, I, 2); București, 1924; 34 pag.
- CERCETĂRI ÎN MUNȚII-APUSENI (extras din *Grai și suflet*, II, 1); București, 1925; 72 pag., cu o hartă și 8 planșe.
8. GRAIUL ȘI FOLKLORUL MARAMUREȘULUI; București, vol. Academiei române, 1925, LXXXII-240 pag., cu o hartă și 22 planșe.
9. CREAȚIUNEA POETICĂ POPULARĂ (extras din *Grai și suflet*, II, 2); București, 1926; 47 pag.
10. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A AROMÎNILOR, vol. I (N. 3 Tulliu, *Poesii* — original și transpunere în limba literară); București, 1926; XVI-144 pag.

11. DISPARIȚII ȘI SUPRAPUNERI LEXICALE, I (extras din *Grai și suflet*, III, 1); București, 1927; 24 pag.
12. MACEDO-ROMÎNII sau AROMÎNII (Seria C, n-rul 30 din publicațiunea *Cunoștințe folositoare*, ed. «Cartea românească»); București, 1927; 29 pag.
13. ETNOGRAFIE LINGUISTICĂ ROMÂNĂ [curs universitar litografiat]; București, 1927; 118 pag.
14. BASILICA-ECCLESIA [în *Romania orientală*], apărut în *Omagiu lui I. Bianu*; București, 1927, pag. 285—288.
15. IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE (*daco-roumaine et aroumaine*), tome I (318 photographies originales, avec texte français et roumain); București, 1928; 176 pag.
16. DISPARIȚII ȘI SUPRAPUNERI LEXICALE, II (extras din *Grai și suflet*, IV, 1); București, 1929; 15 pag.
17. FOLKLOR ROMÂN COMPARAT [curs universitar litografiat tratînd despre *proverbe, ghicitori, jocuri de cuvinte, strigături* și, mai ales, despre *poesia lirică populară*]; București, 1929; 427 pag.
18. INTRODUCERE ÎN FILOLOGIA ROMANICĂ, cu privire specială asupra ISTORIEI LIMBEI ROMÎNE: *Fonetica* [curs universitar litografiat]; București, 1930; 285 pag.
19. ORIGINEA MULOVIȘTENILOR ȘI GOPENȘENILOR ÎN LUMINA UNOR TEXTE (extras din *Grai și suflet*, IV, 2); București, 1930; 64 pag.
20. IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE (*daco-roumaine et aroumaine*), tome deuxième (431 photographies originales, avec texte français et roumain); București, 1930; 232 pag.
21. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A AROMÎNILOR, vol. II (Poetii și Arai și T. Cacioma — originală și traducere în limba literară); București, 1932; XXI—137 pag.
22. AROMÎNII: *grai, folklor, etnografic, cu o introducere istorică* [curs universitar litografiat]; București, 1932; 213 pag.
23. IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE: *Banat * Ollénie*; tome troisième (561 photographies originales, avec texte français et roumain); București, 1934; 295 pag.

24. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A AROMÎNILOR, vol. III (N. Balzaria, *Anecdote* — original și transpunere în limba literară); București, 1935; xv - 173 pag.
25. PRIN MUNȚII ȘI VALEA CERNEI SUPERIOARE [*descrierea unei excursii din 1933*], (extras din *Arhivele Olteniei*, XIV (1935), n-rele 77-78); Craiova, 1935, 14 pag.
26. FLORI DIN LIRICA POPULARĂ — *doine și strigături*; București, 1936, 79 pag.
27. DIN MORFOLOGIA LIMBEI ROMÎNE: *substantivul, articolul, numeralul, pronumele*; București, 1937, 23 pag.
28. SUMARE PORTRETE ETNOGRAFICE ALE JUDEȚELOR: ARGEȘ, BUZĂU, ILFOV, LĂPUȘNA, PIATRA-N., SIBIU, TIGHINA, TURDA, VILCEA, — în *Enciclopedia României*, II, pag. 35, 92-93, 240, 264-265, 306-307, 405-406, 464-465, 490-492, 507-508; București, 1938.
29. CONTRIBUȚII LEXICALE; București, 1939, 55 pag.

Insemnări filologice

1. [Etimologiile formelor :] arom. (A)CRINĂ, FRIGĂNAT, MORŢ, NĂŢEAMĂ, TIRN'EAC, (N)TORNIC; dcf. TARE... TARE — în *Grai și suflet*, I (1924), 327-331.
2. AROM. FLUMIN, HIMA — în *Grai și suflet*, III (1927), 238-241.
3. În jurul formelor aromânești FLUMIN, HIMA și MORŢ — în *Grai și suflet*, IV (1920), 165-170.
4. AHT, (A)LĂUTĂ, BUCOVINĂ, CÎTA, FIT, MALDĂB, MARȚ, MAT, ȘABAC(Ă); LEHLIU — în *Grai și suflet*, VII (1937), 293-296.
5. PENTRU DICȚIONARUL MACEDO-ROMÎN: *răspuns unei propunerii-indemn* — în *Peninsula balcanică*, II (1924), n-rul 2, p. 23.
6. UN ULTIM RĂSPUNS ÎN CHESTIA DICȚIONARULUI — în *Peninsula balcanică*, II, (1924), n-rul 2, p. 24-25.
7. TEMERITATE ȘI PERSEVERENȚĂ DIABOLICĂ: în chestia dicționarului — în *Peninsula balcanică*, II (1924), n-rul 4, p. 56-57.

8. CONGRESUL FILOLOGILOR ROMÎNI, ținut la Universitatea din București în zilele de 13, 14, 15 Aprilie — în *Peninsula balcanică*, III (1925), n-rul 2, p. 42-44.
9. AL DOILEA CONGRES AL FILOLOGILOR ROMÎNI, ținut la Cluj în 23, 24 și 25 Aprilie 1926 (raport de secretar) — în *Revista filologică*, I (1928), 352-362.
10. RECTIFICARE LA O ÎNSEMNARE [: *Tîrgul de fete* din Țara Moșilor] — în *Peninsula balcanică*, III (1925), n-rele 3-4, p. 85-86.

Dări de seamă

1. Béla Bartók, *Volksmusik der Rumänen von Maramureș*, 1923 — în *Grai și suflet*, I (1923), 155-156.
2. Th. Capidan, *Elementul slav în dialectul aromîn*, 1925 — în *Grai și suflet*, II (1926), 394-402.
3. Th. Capidan, *Aromîni — Dialectul lor*, 1932 — în *Grai și suflet*, VI (1934), 367-381.
4. G. Cocchiara, *Il linguaggio del gesto*, 1932 — în *Grai și suflet*, V (1932), 390-391.
5. Raffaele Corso, *Folklore*, 1923; *Patti d'amore e pegni di promessa*, 1924 — amîndouă în *Grai și suflet*, II (1926), 411-413.
6. Raffaele Corso, *Reviviscenze: studi di tradizioni popolari italiane*, 1927 — în *Grai și suflet*, IV (1929), 191.
7. Chr. Geagea, *Elementul grec în dialectul aromîn*, 1931 — în *Grai și suflet*, VI (1934), 381-389.
8. Carsten Høeg, *Les Saracatsans*, I, 1925; II, 1926 — în *Grai și suflet*, II (1926), 411 și III (1927), 259-272.
9. Homer, *Odysseia*, tradusă în limba romînă de G. Murnu, 1924, și de C. Papacostea, 1929 — în *Revista aromînească*, I (1929), 195-201.

10. André Mazon, *Contes slaves de la Macédoine sud-occidentale*, 1923 — în *Grai și suflet*, I (1924), 343-347.
11. Stefan Meleş, *Păstori ardoleni în Principatele române*, 1926 — în *Grai și suflet*, III (1927), 282-283.
12. G. Murnu — v. mai sus, n-rul 9.
13. Lubor Niederle, *Manuel de l'antiquité slave*, I, 1923; II, 1926 — în *Grai și suflet*, I (1924), 339-343 și IV (1929), 181-184.
14. Al. Resmeriță, *Dicționarul etimologico-semantic...*, 1925 — în *Grai și suflet*, II (1926), 413-414.
15. *Răspuns la o recenzie* [a d. S. Pușcariu] — în *Grai și suflet*, II (1925), 156-159.
16. *Răspuns la o dare de seamă* [a d. N. Drăganu] — în *Grai și suflet*, III (1927), 241-252.
17. *Incheierea unei discuții* [cu d. N. Drăganu] — în *Grai și suflet*, III (1928), 434-439.

Culturale • Literare

1. Z. Arăia, *'Nă cunache al Hagigogă* (cronică literară) — în *Peninsula balcanică*, II (1924), n-rul 6, p. 110 - 113.
2. Z. Arăia, *Urfănamea di la noi* (cron. lit.) — în *Revista aromânească*, I (1929), 88-104.
3. M. Beza, *Dimăndări* (cron. lit.) — în *Revista aromânească*, I (1929), 184-194.
4. Th. Capidan, *Meglano-rominii*, I, 1925 (cron. lit.) — în *Peninsula balcanică*, III (1925), n-rele 5-6, p. 112-114.
5. G. Murnu, *Vircolactu* (cron. lit.) — *ibid.*, II (1925), n-rul 8, p. 173-176.
6. N. Tulliu, *Cătră munte* (cron. lit.) — *ibid.*, II (1924), n-rul 5, p. 83-85.

7. N. Velo. *Doi frați* (cron. lit.) — *ibid.*, II (1925), n-rul 9, p. 203-206.
8. *Aspecte etno-culturale din viața Fărșeroșilor* (cron. lit.) — *ibid.*, II (1924), n-rul 7, p. 148-150.
9. P. Vergilius Maro, *Bucolica*, eglōga I, 1: traducere în versuri în dialectul aromîn — în *Flambura*, II (1914), n-rul 4, p. 5-6.
10. *Milo Șini*: baladă populară albanesă tradusă în versuri — în ziarul *Universul*, 1936, n-rul 75 din 16 Martie.
11. *O scenă din viața poporului turc* (literatură etnografică, cu traducerea în versuri a poeziei *Le voile* de V. Hugo — în *Viața studențească*, I (1921), n-rele 11-12.
12. *Poporul albanes* (literatură etnografică) — *ibid.*, I (1922), n-rele 17-18.
13. *Prevestirile* (lectură folklorică) — *ibid.*, I (1922), Februarie.
14. *Din literatura și graiul Arominilor* — în *Revista aromânească*, I (1929), 32-37.
15. *Intre România și Albania*: numirea d. S. Mindrescu ca ministru în Albania — în *Peninsula balcanică*, II (1924), n-rul 7, p. 134-137.
16. «Ce sînt Macedo-rominii?» — *În jurul Rudarilor*. — † *Dumitru Cosmulei*. — *Redacționale* — în *Revista aromânească*, I (1929), p. 204-210 și 105-107.
17. † *I. Dalametra* — în *Peninsula balcanică*, II (1924), n-rul 6, p. 104-105.
18. *Probleme culturale-științifice: lingvistica, etnografia, folklorul* — în ziarul *Cuvântul*, 1926, n-rele din 31 Octombrie și 3 Noembrie.

E t n o - s o c i a l e

1. *Maramureșul* — în *Viața nouă*, XVI (1920), 161-171.
2. *Maramureșul: o icoană a destrămării noastre etnice* — în *Țara noastră*, IX (1928), n-rul 1, p. 32-36.

3. *Frânturile* — în *Țara noastră*, IX (1928), n-rul 4, p. 321-323.
4. *Colonizarea Aromânilor* — în *Revista aromânească*, I (1929), 111-124.
5. *Studentimea noastră* — în *Înălțarea*, I (1936), 5-10.

* * *

Așa menționat aproape tot ce am putut publica, excep-
tînd, firește, articolele de cultură și politică națională apă-
rate în diferite ziare și foi săptămînale sau reviste.

Februarie, 1939.

Din *Colecția etnografică originală* * Tache Păpăhagi *

au apărut următoarele trei volume

de

TACHE PĂPĂHAGI:

T. I: IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE

(DACO-ROUMAINE et AROUMAINE)

318 photographies originales, avec texte français et roumain

1928 — 300 lei.

T. II: IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE

(DACO-ROUMAINE et AROUMAINE)

431 photographies originales, avec texte français et roumain

1930 — 500 lei.

T. III: IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE

BANAT * OLTÉNIE

561 photographies originales, avec texte français et roumain

1934 — 1.000 lei.

17. FOLKLOR ROMÂN COMPARAT [curs universitar litografiat tratînd despre *proverbe, ghicitori, jocuri de cuvinte, strigături* și, mai ales, despre *poesia lirică populară*]; București, 1929; 427 pag.
 18. INTRODUCERE ÎN FILOLOGIA ROMANICĂ, *cu privire specială asupra ISTORIEI LIMBEI ROMÎNE: Fonetica* [curs universitar litografiat]; București, 1930; 285 pag.
 19. ORIGINEA MULOVÎȘTENILOR ȘI GOPEȘENILOR ÎN LUMINA UNOR TEXTE (extras din *Grai și suflet*, IV, 2); București, 1930; 64 pag.
 20. IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE (*daco-roumaine et aroumaine*), tome deuxième (431 photographies originales, avec textes français et roumain); București, 1930; 232 pag.
 21. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A AROMÎNILOR, vol. II (Poezii Z. A. *Arăia* și *T. Caciona* — original și transpunere în limba literară); București, 1932; XXI - 137 pag.
 22. AROMÎNII: *grai, folclor, etnografie, cu o introducere istorică* [curs universitar litografiat]; București, 1932; 243 pag.
 23. IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE: *Banat + Olténie*; tome troisième (561 photographies originales, avec textes français et roumain); București, 1934; 295 pag.
 24. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A AROMÎNILOR, vol. III (N. Bătzaria, *Anecdote* — original și transpunere în limba literară); București, 1935; XV - 173 pag.
 25. PRIN MUNȚII ȘI VALEA CERNEI SUPERIOARE [*descrierea unei excursii din 1933*], (extras din *Arhivele Olteniei*, XIV (1935), n-rele 77-78); Craiova, 1935, 14 pag.
 26. FLORI DIN LIRICA POPULARĂ — *doine și strigături*; București, 1936, 79 pag.
 27. DIN MORFOLOGIA LIMBEI ROMÎNE: *substantivul, articolul, numeralul, pronumele*; București, 1937, 23 pag.
 28. SUMARE PORTETE ETNOGRAFICE ALE JUDEȚELOR: ARGES, BUZĂU, ILFOV, LĂPUȘNA, PIATRA-N., SIBIU, TIGHINA, TURDA, VILCEA, — în *Enciclopedia României*, II, pag. 35, 92-93, 249, 264-265, 306-307, 405-406, 464-465, 490-492, 507-508; București, 1938.
 29. CONTRIBUȚII LEXICALE; București, 1939, 55 pag.
- STUDII MĂRUNTE: *note, etimologii, recenzii*, precum și *articole cultural-naționale* în diferite publicațiuni, mai ales în revista *Grai și suflet*.
- Februarie, 1939.*

Din Colecția etnografică originală * Tache Papașagi

au apărut următoarele trei volume

de

TACHE PAPAȘAGI:

T. I: IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE

(DACO-ROUMAINE et AROUMAINE)

318 photographies originales, avec texte français et roumain

1928 — 300 lei.

T. II: IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE

(DACO-ROUMAINE et AROUMAINE)

431 photographies originales, avec texte français et roumain

1930 — 500 lei.

T. III: IMAGES D'ETHNOGRAPHIE ROUMAINE

BANAT * OLTÉNIE

561 photographies originales, avec texte français et roumain

1934 — 1.000 lei.

Atelierele Grafice SOCEC & Co., S. A.

. Lei 100.--

